

HET Register

Vakblad van het Register Belastingadviseurs

R E G I S T E R

B E L A S T I N G

A D V I S E U R S

augustus 2026 | nummer 4

Hengelen naar informatie - 'Inspecteur, blijf uit mijn mailbox'

Heffing van overdrachtsbelasting bij bedrijfsoverdrachten:
sluitstuk of aandachtspunt?

Excessief lenen in grensoverschrijdende situaties

Buitenlandse vakantiewoning en box 3: foute aftrek voor
dubbele belasting?

Nieuwe serie: podcast-recensie

Incompany Training:

ieders kennis direct op peil

Hoe hou je de kennis van je medewerkers actueel? Voor een belastingadvieskantoor kan dat een uitdaging zijn. De grote hoeveelheid en complexiteit van informatie kunnen de balans tussen specialisatie en algemene kennis onder druk zetten. Met een incompany training van het Register Belastingadviseurs (RB) breng je het kennisniveau van je hele team snel en effectief op peil.

Voordelen op een rij

- **Tijdbesparend:** geen reistijd, training voor meerdere medewerkers tegelijk
- **Volledig maatwerk:** afgestemd op onderwerp, niveau en praktijk
- **Flexibel en efficiënt:** in te plannen per dagdeel of meerdaags
- **Grip op ontwikkeling:** inzicht in PE-punten via geaccrediteerde trainingen
- **Volledige ontzorging:** één aanspreekpunt voor organisatie en uitvoering

Meer weten?
Scan de QR-code

REGISTER ■
BELASTING ■
ADVISEURS ■

Colofon

Het Register is een uitgave van het Register Belastingadviseurs (RB), World Trade Center Den Haag
Prinses Beatrixlaan 544
2595 BM Den Haag
Toren C, verdieping 9
Tel. (088) 010 77 77

Het Register verschijnt zes keer per jaar en vormt een belangrijke informatiebron voor de leden van het Register Belastingadviseurs. Leden en relaties van het RB ontvangen Het Register uit hoofde van hun lidmaatschap/betrokkenheid bij het RB. Informatie over (het lidmaatschap van) het RB vindt u op www.rb.nl; informatie over het opzeggen van het lidmaatschap vindt u op www.rb.nl/lidmaatschap-opzeggen.

Redactieraad

Mr. S.F.J.J. (Sylvester) Schenk RB (hoofd-redacteur)
Mr. dr. S.M.H. (Sonja) Dusarduijn RB
Mr. dr. M.J. (Mascha) Hooegeveen
Mr. drs. M. (Martin) Klomp RB
M. (Martijn) Paping, MSc RB
Mr. W.J.M. (Wil) Vennix RB

Eindredactie

Drs. Wilma Straathof
E-mail: wstraathof@rb.nl

Uitgever

Register Belastingadviseurs
E-mail: communicatie@rb.nl

Rubriek Jurisprudentie en Wetgeving
Fiscaal up to Date, Dordrecht

Advertenties

Elma Media B.V.
Rob Stavenuiter
Tel.: 0226-331638
E-mail: r.stavenuiter@elma.nl

Jaargang 17, oplage 7.500

Vormgeving
Elma Media B.V.

© Register Belastingadviseurs

Niets uit deze uitgave mag worden gereproduceerd door middel van boekdruk, foto-offset, fotokopie, microfilm of welke andere methode dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het Register Belastingadviseurs.

'Het Register' bevat informatie die met de meeste zorgvuldigheid is samengesteld. Het Register Belastingadviseurs en de bij deze uitgave betrokken redactie en medewerkers aanvaarden geen aansprakelijkheid voor mogelijke gevolgen die zouden kunnen voortvloeien uit het gebruik van de in deze uitgave opgenomen informatie.

Citeertitel: Het Register 2026/4

Redactiecolum – Testosteron

Mr. dr. S.M.H. Dusarduijn RB

■ 5

Kort & Bondig

■ 6

Heffing van overdrachtsbelasting bij bedrijfs-overdrachten: sluitstuk of aandachtspunt?

R.O.F. Bakker Msc

■ 8

Hengelen naar informatie - 'Inspecteur, blijf uit mijn mailbox'

Mr. M. Verschoor

■ 14

Excessief lenen in grensoverschrijdende situaties

M.Q. Koopman en M.H.J. Kemperman LLM

■ 19

Buitenlandse vakantiewoning en box 3: foute aftrek voor dubbele belasting?

Drs. C. Overduin

■ 24

Gastcolumn – Het fiscale verborgenheidsbeginsel

Mr. dr. W.R. Kooiman

■ 29

Geen fiscale masterclass, wel een morele les

De podcast

■ 30

Jurisprudentie en wetgeving

■ 31

Schenken, erven en strategieën die werken

Verslag Fiscaal Congres

■ 36

Grenzen aan de strafmaat

Fiscaal Strafrecht

■ 42

Het Verenigingsnieuws

■ 43

Combineer leiderschap met directe impact

Word **Tax Director** bij KNAV!

Ben jij klaar voor een rol waarin je invloed hebt op klanten, mensen én de groei van een business unit? Bij KNAV accountants en adviseurs krijg je de kans om een business unit verder uit te bouwen, relaties te versterken en talent te ontwikkelen. Je combineert fiscale expertise met ondernemerschap en leiderschap. Vanuit onze kantoren in Leusden en Amsterdam werk je aan uitdagende (inter)nationale fiscale vraagstukken. Een unieke kans voor een Tax Director met ambitie!

INTERNATIONAL ACCOUNTANTS
AND BUSINESS ADVISORS

MEER WETEN? SCAN DE QR-CODE
OF BEL NAAR 033 - 303 47 20

NL.KNAVCPA.COM/CAREERS

Slim verzekeren?

De beroepsaansprakelijkheidsverzekering voor de RB belastingadviseur is vernieuwd.

Efficiente combinatie + Cyberdekking

De verzekering is een nog slimmere combinatie van beroeps- en bedrijfsaansprakelijkheid en Cyberdekking. Voortaan biedt de RB-verzekering dekking voor Cyberaansprakelijkheid en voor de kosten van een Cyberincident tot EUR 25.000. Bovendien hebben wij de premie nog aantrekkelijker gemaakt.

Ontwikkeld voor de register belastingadviseur

RB-leden profiteren van een aantrekkelijke premie. Bovendien heeft u gratis inloopdekking als u een actieve polis heeft. Nevenwerkzaamheden kunt u (vaak kosteloos) meeverzekeren. Denk aan dekking voor juridisch advies of financial planning. Neem contact met ons op voor andere bijzondere werkzaamheden.

Bereken uw premie op www.rb.covermij.nl

cover rb

In cooperation with
Allianz

010 - 333 1151
rb@covermij.nl

Covermij BV is gespecialiseerd in verzekeringen voor beroepsaansprakelijkheid gericht op specifieke beroepsgroepen, onder meer voor de belastingadviseur en accountant.

Testosteron

No taxation without representation luidde ooit de fiere strijdkreet van Amerikaanse kolonisten. De echo daarvan vormt nog steeds het fundament van onze democratie: wie belasting moet afdragen dient ook iets te zeggen te hebben over het landsbestuur dat deze heffingsregels vervaardigt. Op dat principe werd het censuskiesrecht van 1848 gebouwd: wie met belastingafdrachten bijdroeg aan de samenleving mocht meebeslissen. Dit financiële ‘teeken eener vermoedelijke bekwaamheid’ impliceerde evenwel een ‘mannenkiesrecht’, fiscaal onbestaande gehuwde vrouwen konden immers niet voldoen aan deze fiscale voorwaarde. Ongehuwde vrouwen betaalden wél belasting. Daarom eiste de ongehuwde Aletta Jacobs in 1883 een plaats op de kiezerslijst voor de Amsterdamse gemeenteraad. Noch de Grondwet 1848, noch de Kieswet 1850 sloot immers vrouwen uit. In het cassatieberoep oordeelden de raadsheeren echter dat het ‘onaannemelijk’ was dat de wetgever ook vrouwen kiesrecht had willen toekennen. Een broze redenering, de letter der wet toonde deze verbanning van vrouwen immers niet. Uit voorzorg pasten de heren politici daarom de wettekst aan. Aan de kiesrechtartikelen van de Grondwet 1887 werd schielijk het bijvoeglijk naamwoord ‘mannelijk’ toegevoegd. Daarmee werd de uitsluiting der vrouw in inkt verankerd.

Met de invoering van het algemeen kiesrecht in 1917 mochten voortaan alle mannen stemmen. Vrouwen kregen dit kiesrecht pas in 1919, al duurde vastlegging daarvan nog tot 1922. Vanaf dat moment kon dit grondrecht hen niet meer worden ontnomen. In de praktijk werd echter de invloed van vrouwen duchtig geweerd, ook op fiscaal terrein. Zo bleef de toegang tot de Rijksbelasting-academie voorbehouden aan ‘mannelijke jongelui’. Volgens minister Lief tinck zou de investering in vrouwelijke studenten te risicovol zijn wanneer zij zouden trouwen, bovendien zou de leerstof op mannelijke leerlingen zijn afgestemd. Deze drogredenering werd pas in 1954 ingetrokken.

Het lijken vervlogen tijden, de gelijkheid tussen mannen en vrouwen oogt momenteel gewaarborgd. Toch is Nederland in het *Global Gender Gap Report* gezakt naar de 43e plaats. Landen als Burundi en Mozambique scoren inmiddels beter! Ons vaderland loopt vooral achter op het terrein van de (politieke) vertegenwoordiging van vrouwen, dat speelt ook in de fiscaliteit. Hoewel ook vrouwen wetenschappelijke boeken, artikelen en annotaties schrijven over vermogen (inkomsten) tonen de sprekerslijsten bij congressen over de vermogensrendementsheffing louter mannennamen. Ook de Commissie voor Financiën van de Eerste Kamer – die zelf voor ruim driekwart is gekleurd met testosteron – nodigde voor de ‘expertmeeting’ over de derde inkomensbox uitsluitend heren uit. Op die manier blijft ruim de helft van de Nederlandse bevolking buiten beeld in dit debat, toch moet ook deze ‘andere’ helft belasting afdragen in box 3. *Taxation without direct representation*. Wonderlijk, net als de ongebreidelde woede die iemand ten deel valt bij het enkel aanklaarten van dit door feiten gesteunde diversiteitsgebrek.

Een eveneens wonderlijke focus op de vrouw in de fiscaliteit is zichtbaar in de bijdrage ‘Bestendige relaties’ (Het Register 2026/3). Centraal staat de van CV-‘fraude’ beschuldigde Nathalie van Berkel die op de nominatie stond de eerste vrouwelijke staatssecretaris van Financiën te worden. Het liep helaas anders. Hoewel de eregalerij ‘bewindslieden in opspraak’ op parlement.com voor ruim 90% wordt gedomineerd door normovertredende bewindsmannen, verwijst de column naar drie vrouwen die de maatschappelijke mores schonden. Ook deze brandpuntverschuiving toont een grimmige werkelijkheid: vrouwen worden niet serieus genomen door de heren der schepping. Wie in de wereld om zich heen kijkt kan echter moeilijk aan de indruk ontsnappen dat deze mannen er met grote regelmaat een potje van hebben gemaakt. Ook van box 3. Wellicht is de tijd rijp voor de heren in het fiscale debat om eens een stapje opzij te doen. Bij voorkeur een flinke.

Mr. dr. S.M.H. Dusarduijn RB
Sonja Dusarduijn was
universitair hoofddocent bij het
Fiscaal Instituut Tilburg en is nu
verbonden als gastonderzoeker.
Ze is tevens auteur voor de
Cursus Belastingrecht/
VakstudieNieuws en lid van de
redactie van Het Register.

Nederlandse goededoelensector afhankelijkker van kleinere groep gevers

Nederland gaf in 2024 5,49 miljard euro aan goede doelen. Hoewel 76 procent van de huishoudens nog altijd geld of goederen doneert, komt een steeds groter deel van de giften van een kleinere groep gevers. Ook onder bedrijven ligt het percentage dat bijdraagt aan goede doelen in 2024 lager dan voor 2020.

Tegelijkertijd groeien inkomsten uit nalatenschappen sterk: goede doelen ontvingen in 2024 minimaal 512 miljoen euro uit erfenissen. Dat blijkt uit de 15e editie van Geven in Nederland, het tweejaarlijkse onderzoek van het Centrum voor Filantropische Studies aan de Vrije Universiteit Amsterdam, dat op 26 juni is gepresenteerd.

Geefbereidheid

De gevers van de huishoudens die doneren zijn vaker ouder, hoger opgeleid, gelovig, hebben vaker een partner en kinderen, een hoger inkomen en een eigen woning. Daarmee laat het onderzoek zien dat geven aan goede doelen niet gelijk verdeeld is over de samenleving. Een kleiner en relatief draagkrachtiger deel van Nederland draagt een steeds groter deel van de giften.

De geefbereidheid na een verzoek is de afgelopen jaren sterk afgenomen. In 2006 gaf nog 81 procent van de huishoudens na een verzoek; in 2025 was dat 34 procent. Ook het aandeel huishoudens dat een verzoek kreeg, daalde: van 60 procent in 2006 naar 41 procent in 2025.

Gen-Z & vrijwilligerswerk

Het onderzoek laat ook zien dat jongeren uit generatie Z, tussen de 17 en 27 jaar, in 2024 minder vaak geld geven aan goede doelen dan leeftijdsgenoten twintig jaar geleden. Wel zetten zij zich vaker vrijwillig in. Daarmee verschuift hun betrokkenheid deels van geld geven naar tijd geven.

Bedrijven

Bedrijven dragen minder vaak bij aan goede doelen dan voorheen. In 2024 gaf 44 procent van de bedrijven via sponsoring of giften. Ter vergelijking: in 2020 gaf 61 procent van de bedrijven aan goede doelen.

Toch droegen bedrijven in 2024 samen naar schatting 1,7 miljard euro bij. Dat laat zien dat de totale bijdrage vooral steunt op een kleinere groep bedrijven die veel geeft. Familiebedrijven nemen hierin een unieke positie in: hun giften

stijgen sinds 2014, terwijl de giften van andere bedrijven al sinds 2008 dalen.

Nalatenschappen

Een belangrijke positieve ontwikkeling voor goede doelen is de groei van inkomsten uit nalatenschappen. In 2024 ontvingen goededoelenorganisaties minimaal 512 miljoen euro uit erfenissen. Die inkomsten groeien steeds sneller. Tussen 2001 en 2024 namen inkomsten uit nalatenschappen gemiddeld met 4 procent per jaar toe. In de periode 2018 tot 2024 was dat gemiddeld 8 procent per jaar, en tussen 2022 en 2024 zelfs 13 procent.

■ Bron: nieuwsbericht VU, Centrum voor Filantropische Studies, 26 juni 2026.

Link naar rapport:

Erfbelasting in beeld: feiten, percepties en voorkeuren van Nederlanders

Nederlanders zijn verdeeld over erfbelasting. Een kleine minderheid wil de erfbelasting afschaffen. Tegelijkertijd vindt meer dan de helft dat erfenissen zwaarder belast mogen worden dan nu het geval is. Er is bovendien breed draagvlak voor progressiviteit: grotere erfenissen zouden volgens veel respondenten zwaarder belast moeten worden dan kleinere.

Nieuw onderzoek van het Centraal Planbureau (CPB) brengt in kaart hoe Nederlanders denken over erfbelasting en hoe opvattingen over ongelijkheid, economische kansen en overheid daarmee samenhangen. Daarnaast zijn gegevens

over de feitelijke belastingdruk op nalatenschappen geanalyseerd. Het onderzoek laat niet zien hoe goed mensen de huidige belastingtarieven kennen, maar wel welk tarief zij wenselijk vinden voor erfenissen van een ouder aan een kind.

■ Bron: nieuwsbericht CPB, 7 juli 2026.

Zie onderzoek:

Nieuwe wetten en regels voor ondernemers

De Kamer van Koophandel heeft een overzicht gepubliceerd van nieuwe wetten, regels en wetswijzigingen per juli 2026. Zo mag je klanten niet meer zonder toestemming bellen en is er een heffing voor vrachtwagens vanaf 3.500 kg voor bepaalde wegen. Ook zijn er regels voor kinder- en gastouderopvang veranderd.

■ Bron: nieuwsbericht Kamer van Koophandel, versie 9 juli 2026.

EU-voorstel belastingvereenvoudiging

Op 24 juni 2026 heeft de Europese Commissie een voorstel gepresenteerd voor een belastingvereenvoudigingspakket, met daarin een omnibus voor directe belastingen. Doel van dit voorstel is het verminderen van administratieve lasten, het vergroten van rechtszekerheid en het verbeteren van de samenhang en efficiëntie van het EU-kader voor directe belastingen.

Het voorstel beoogt wijziging van onder meer de Interest and Royalties Directive, Tax Merger Directive, Parent-Subsidiary Directive, Anti-Tax-Avoidance Directive, Tax Dispute Resolution Mechanisms Directive en de Faster and Safer Relief of Excess Withholding Taxes Directive. Volgens de Commissie heeft de huidige implementatie van deze richtlijnen geleid tot een gefragmenteerd regelgevingskader binnen de lidstaten, met uiteenlopende interpretaties en nationale uitwerkingen. Dit resulteert in rechtsonzekerheid en administratieve inefficiënties, met name

bij grensoverschrijdende activiteiten, wat rechtszekerheid en marktwerking kan beïnvloeden.

Daarnaast wijst de Commissie op de aanzienlijke ontwikkelingen in het internationale fiscale landschap sinds de invoering van de betreffende richtlijnen. Met name de introductie van de EU-richtlijn inzake een wereldwijd minimum-belastingniveau (Pijler 2) heeft geleid tot extra complexiteit binnen het bestaande kader. Tegen deze achtergrond beoogt het omnibusvoorstel de samenhang, eenvoud en effectiviteit van de EU-regels voor directe belastingen te vergroten.

Impact voor de praktijk

Voor ondernemingen met grensoverschrijdende structuren kan het voorstel op termijn leiden tot vereenvoudiging, maar ook tot herijking van bestaande structuren. Vooral voor Nederlandse holdings, financieringsstructuren en vastgoedstructuren zijn mogelijke

gevolgen te verwachten op het vlak van bronbelasting, substance-vereisten, anti-misbruikregels en geschilbeslechting. Omdat het nog om een voorstel gaat, is de uiteindelijke impact afhankelijk van de wetgevingsuitkomst.

■ Bron: EU en nieuwsbericht MKB-Nederland, 24 juni 2026.

Zie voorstel:

Zie reactie mkb:

Samenstelling van bedrijfsschulden tijdens de coronacrisis

De overheid heeft in 2020 tijdens de coronapandemie het grootste deel van de financiële problemen voor kleine bedrijven in zwaar getroffen sectoren opgevangen. Banken speelden daarbij een beperkte rol en ook extra financiering door eigenaren kwam slechts bij een minderheid van de bedrijven voor. Dat blijkt uit een analyse van het Centraal Planbureau (CPB) van de balansen van kleine ondernemingen in het eerste coronajaar.

In het onderzoek zijn vier groepen onderscheiden: bedrijven zonder steun, met weinig steun, met gemiddelde steun en met veel steun. Kredietinstellingen hebben in 2020 slechts beperkt bijgedragen aan het opvangen van de liquiditeitschok van kleine bedrijven. Een ruime meerderheid van de meest gesteunde bedrijven (77%) heeft in 2020 niet meer geleend dan voorheen. Een kleine min-

derheid heeft wel meer leningen aangehouden van kredietinstellingen. Dezelfde bevinding geldt voor midden, laag of niet gesteunde bedrijven.

Het CPB vindt aanwijzingen dat een minderheid van de eigenaren van de meest en gemiddeld gesteunde bedrijven geld hebben uitgeleend aan hun bedrijven om de liquiditeitscrisis op te vangen. Eigenaren kunnen de financiële positie van hun bedrijven zelf verbeteren door kapitaal bij te storten, door nieuwe leningen te verstrekken aan hun eigen bedrijven of door leningen van de bedrijven aan zichzelf versneld af te lossen.

■ Bron: persbericht CPB, 9 juli 2026.

De euro van morgen: digitaal én contant

Europa werkt aan nieuwe regels voor de toekomst van betalen. In het zogenoemde pakket voor de gemeenschappelijke munt staan twee voorstellen centraal: een mogelijke digitale euro en het versterken van de status van contant geld als wettig betaalmiddel.

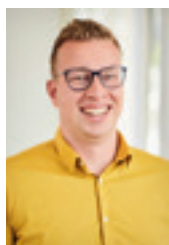
Het dossier kwam deze zomer opnieuw in een stroomversnelling: op 23 juni stemde de Commissie Economische Zaken van het Europees Parlement over haar positie. Daarmee is de weg vrijgekomen voor de volgende fase: onderhandelingen tussen Parlement, Raad en Commissie. Naar verwachting vindt de eerste onderhandeling in juli plaats, met als inzet om beide dossiers voor het einde van dit jaar onder het Ierse voorzitterschap af te ronden.

■ Bron: nieuwsbericht MKB-Nederland, 1 juli 2026.

Heffing van overdrachtsbelasting bij bedrijfs-overdrachten: sluitstuk of aandachtspunt?

Bij het begeleiden van een bedrijfsoverdracht wordt al snel gedacht aan het toepassen van de doorschuifregelingen in de inkomstenbelasting (hierna: DSR) en de bedrijfsopvolgingsregeling in de successiewet (hierna: BOR). Ook de wetgever heeft zich de afgelopen jaren vooral gericht op deze twee regelingen.¹ Als er echter een of meerdere onroerende zaken op de balans van de over te dragen onderneming staan, moet eveneens rekening worden gehouden met de mogelijke heffing van overdrachtsbelasting.

R.O.F. Bakker
Msc

*Rudolf Bakker is
universitair
docent Belasting-
recht aan Rijks-
universiteit
Groningen.*

In deze bijdrage zal stil worden gestaan bij enkele aandachtspunten met betrekking tot de heffing van overdrachtsbelasting bij bedrijfsoverdrachten en hoe deze heffing zich verhoudt tot de DSR en BOR.

Verschillende soorten bedrijfs-overdrachten

Bij bedrijfsoverdrachten is niet zonder meer overdrachtsbelasting verschuldigd. Of overdrachtsbelasting verschuldigd is, is allereerst afhankelijk van de vorm waarin de overdracht plaatsvindt. Vindt een bedrijfs-overdracht door middel van vererving plaats, dan blijft heffing op grond van art. 3 lid 1 onderdeel a en b Wet BRV achterwege. Indien de bedrijfsoverdracht in de vorm van een (gedeeltelijke) schenking of verkoop plaatsvindt en sprake is van de verkrijging van een (fictieve) in Nederland gelegen onroerende zaak, is in beginsel op grond van art. 2 lid 1 Wet BRV wel overdrachtsbelasting verschuldigd.

Vervolgens is van belang of sprake is van de overdracht van een eenmanszaak, een aandeel in een samenwerkingsverband of aandelen in een rechtspersoon. In de eerste twee gevallen ontstaat op grond van art. 2 lid 1 Wet BRV per definitie een belastbaar feit voor de overdrachtsbelasting. In het laatste geval is slechts overdrachtsbelasting verschuldigd indien de aandelen kwalificeren als fictieve onroerende zaken in de zin van art. 4 lid 1 Wet BRV. Dit is het geval als wordt voldaan aan de bezitseis en de doeleis.

- Aan de bezitseis wordt kort gezegd voldaan als de geconsolideerde balans van de vennootschap waarop de aandelen betrekking hebben ergens in de twaalf maanden voorafgaand aan de overdracht grotendeels bestond uit onroerende zaken en voor ten minste 30% bestond uit in Nederland gelegen onroerende zaken.
- Aan de doeleis wordt voldaan als de onroerende zaken op de balans van de vennootschap ergens in de twaalf maanden voorafgaand aan de overdracht hoofdzakelijk dienstbaar waren aan het verkrijgen, vervreemden of exploiteren van deze onroerende zaken.

Bij veel bedrijfsoverdrachten zal niet aan de doeleis worden voldaan, aangezien de exploitatie van onroerende zaken binnen het eigen bedrijf, expliciet door de wetgever wordt uitgesloten van de doeleis. Hiervan is sprake als, vanuit het perspectief van de afnemer, het gebruik van de onroerende zaak zelf dienstbaar is aan de primaire dienstverlening.² Hierbij kan gedacht worden aan een hotelovernachting, waarbij de service, maaltijden en ontspanning centraal staan³, of bijvoorbeeld een notarispraktijk of winkel. Er zijn echter genoeg situaties denkbaar, zoals de verkrijging van aandelen in een rechtspersoon dat een vakantiepark drijft, waar minder duidelijk is of aan de doeleis wordt voldaan.⁴ Tot slot moet, als duidelijk is dat sprake is van de verkrijging van een (fictieve) onroerende zaak, worden beoordeeld of de vrijstelling van art. 15 lid 1 onderdeel b Wet BRV van toepassing is. Dit wetsartikel voorziet in

een vrijstelling voor bedrijfsoverdrachten in de familiesfeer (hierna: de familievrijstelling).

Familievrijstelling

Indien duidelijk is dat sprake is van een belastbaar feit voor de overdrachtsbelasting op grond van art. 2 of art. 4 Wet BRV, dan kan heffing mogelijk toch achterwege blijven door een beroep te doen op de familievrijstelling. Hierna zal eerst stil worden gestaan bij het doel van de familievrijstelling. Vervolgens zullen de voorwaarden van de familievrijstelling nader worden besproken en worden vergeleken met de voorwaarden voor toepassing van de DSR en BOR.

Doelstelling

Voordat nader in wordt gegaan op de werking van de familievrijstelling en de vraag hoe deze vrijstelling zich verhoudt tot de DSR en de BOR, is het goed om even kort stil te staan bij het doel dat de wetgever met deze vrijstelling nastreeft. De vrijstelling heeft ten doel om ondernemers te stimuleren hun onderneming bij leven over te dragen op het moment dat zij zich uit de onderneming terugtrekken, zodat er geen versnippering optreedt door vererving van de onderneming.⁵ Volgens de Hoge Raad doelde de wetgever daarbij met name op de versnippering die kon optreden als gevolg van een beroep op de legitieme portie.⁶

Zoals Hoogeveen aangeeft, is deze problematiek echter door een wetswijziging van de legitieme portie per 2003 verholpen.⁷ Sindsdien is de legitieme portie niet langer een vorderingsrecht op een aandeel in de goederen van de nalatenschap, maar een geldvordering. Hierdoor kan een beroep op de legitieme portie er niet toe leiden dat een vorderingsrecht op de vermogensbestanddelen van de onderneming ontstaat.

Dit roept de vraag op of het doel van de vrijstelling nog steeds actueel en correct is.⁸ Zo pleit De Jong voor het formuleren van een nieuwe doelstelling die de vrijstelling van overdrachtsbelasting bij bedrijfsoverdrachten rechtvaardigt.⁹ Voor nu is het echter goed om te realiseren dat het doel van de familievrijstelling afwijkt van het doel van de DSR en de BOR. Deze twee regelingen hebben tot doel om te voorkomen dat belastingheffing bij reële bedrijfsoverdrachten een belemmering¹⁰ vormt voor de overgedragen onderneming.¹¹ De doelstelling van de DSR en de BOR kent dan ook een geheel andere insteek dan de doelstelling van de familievrijstelling. Dit verklaart mogelijk waarom er aanzienlijke verschillen zijn tussen deze vrijstelling en de DSR en de BOR.

Voorwaarden van de vrijstelling

De familievrijstelling is van toepassing als grofweg aan vier voorwaarden wordt voldaan. Het betreft de volgende vier voorwaarden:

- De overdrager is ondernemer;
- Elke verkrijger is een kind, kleinkind, broer of zus van de overdrager.¹² Het is ook toegestaan dat een verkrijger de echtgenoot is van een van deze personen;
- De onroerende zaken die worden verkregen zijn dienstbaar aan de onderneming; en
- De overgedragen onderneming wordt in haar geheel (al dan niet in fasen) voortgezet door de verkrijger of verkrijgers.

Er kan zowel een beroep worden gedaan op de vrijstelling bij de overdracht van een eenmanszaak, een aandeel in een samenwerkingsverband als bij de overdracht van aandelen in een rechtspersoon wanneer deze een fictieve onroerende zaak vormen. Dit laatste is vastgesteld in de Doorkijkarresten.¹³

Verkrijger in de familiesfeer

Een belangrijk verschil tussen de familievrijstelling en de DSR en de BOR heeft betrekking op de eisen die aan de persoon van de verkrijger worden gesteld. De familievrijstelling kan namelijk alleen worden toegepast als de verkrijger een naast familielid is zoals hiervoor vermeld. Bij toepassing van de DSR en de BOR gelden andere voorwaarden op dit gebied. Zo dient bij toepassing van de doorschuifregeling voor winstgenieters bij leven (art. 3.63 Wet IB 2001) sprake te zijn van een verkrijger die direct voorafgaand aan de bedrijfsoverdracht ten minste 36 maanden werknemer, mede-ondernemer of een combinatie van beide is geweest.¹⁴ Hoewel deze voorwaarde ineffectief is, omdat er geen kwantitatieve en kwalitatieve invulling aan de voorwaarde is gegeven, blijft de voorwaarde voor de doorschuifregeling voor winstgenieters bij leven van kracht, terwijl diezelfde voorwaarde is vervallen voor de doorschuifregeling voor aanmerkelijkbelanghouders bij schenking.¹⁵ Door deze verschillende voorwaarden bestaat het risico dat bij sommige bedrijfsoverdrachten de familievrijstelling wel van toepassing is en de doorschuifregeling voor winstgenieters bij leven niet, of andersom. Een mismatch in de voorwaarden van de verkrijger bestaat ook ten opzichte van de doorschuifregeling voor aanmerkelijkbelanghouders bij schenking (art. 4.17c Wet IB 2001) en de BOR. Daarvoor geldt namelijk de eis dat de verkrijger ten minste 21 jaar oud moet zijn. Met deze eis dient voorkomen te worden dat ondernemingsvermogen aan (zeer) jonge kinderen wordt geschonken.¹⁶

De minimumleeftijdseis heeft de dienstbetrekkingseis vervangen die gold tot 1 januari 2025 voor de doorschuifregeling voor aanmerkelijkbelanghouders bij schenking. De dienstbetrekkingseis werd als ineffectief gezien, omdat er geen kwalitatieve en kwantitatieve invulling aan de dienstbetrekkingseis werd gegeven.¹⁷ Het gevolg van het vervangen van de dienstbetrekkingseis door de minimumleeftijdseis is wel dat de eis die aan de verkrijger wordt gesteld voor toepassing van de familievrijstelling mogelijk als extra beperkend wordt ervaren in de praktijk, aangezien bij sommige bedrijfsoverdrachten alleen nog overdrachtsbelasting verschuldigd is. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan het schenken van aandelen aan een neef of nicht die niet binnen de vennootschap waarop de aandelen betrekking hebben werkzaam is. Ten slotte is er ook een belangrijke overeenkomst tussen de familievrijstelling en de doorschuifregeling voor aanmerkelijkbelanghouders bij schenking. In beide gevallen dient de overdrager een natuurlijk persoon te zijn. Wanneer aandelen bijvoorbeeld worden geschonken door een holding zijn beide faciliteiten niet van toepassing. In de inkomstenbelasting is in dat geval namelijk sprake van een regulier voordeel in plaats van een vervreemdingsvoordeel, zodat de doorschuifregeling voor aanmerkelijkbelanghouders bij schenking niet van toepassing is.¹⁸ Ten aanzien van de familievrijstelling is in de jurisprudentie bepaald dat de vrijstelling alleen kan worden toegepast indien de overdrager een natuurlijk persoon is. Dit geldt overigens ook voor de verkrijger.¹⁹ Overigens geldt voor de BOR wel een goedkeuring in dit geval.²⁰

Dienstbaar aan de onderneming

De familievrijstelling is alleen van toepassing voor zover een onroerende zaak dienstbaar is aan de overgedragen onderneming. In de praktijk betekent dit dat de onroerende zaak op basis van de vermogensetiketteringsleer in de inkomstenbelasting moet kwalificeren als verplicht ondernemingsvermogen of als keuzevermogen dat als ondernemingsvermogen is aangemerkt.²¹ Hetzelfde criterium wordt in het algemeen ook gehanteerd bij de DSR en de BOR.²² Hierbij dient wel aangetekend te worden dat de doorschuifregeling voor aanmerkelijkbelanghouders bij schenking en de BOR inmiddels diverse uitzonderingen op deze regel kennen, zoals de uitzondering met betrekking tot aan derden ter beschikking gestelde onroerende zaken (art. 35c, lid 7, sub a en b SW 1956) en de uitzondering met betrekking tot keuzevermogen met een waarde in het economisch verkeer van ten minste € 103.000 (2026) (art. 35c, lid 7, sub c en d SW 1956). Deze uitzonderingen gelden niet ten aanzien van de familievrijstelling.

De Hoge Raad heeft in zijn arrest van 18 augustus 2023 een voor de praktijk interessante uitspraak gedaan over de vermogensetikettering voor de BOR. Uit het arrest volgt dat vermogensbestanddelen die op grond van de vermogensetiketteringsleer als ondernemingsvermogen kunnen worden aangemerkt, maar die feitelijk op het moment van de bedrijfsoverdracht geen functie binnen de onderneming vervullen (zoals in het Pottenbakkers-arrest²³), voor toepassing van de BOR niet als ondernemingsvermogen worden aangemerkt. De Hoge Raad onderbouwt dit standpunt door te stellen dat, gelet op het doel van de BOR, geen vrijstelling hoeft te worden verleend ten aanzien van vermogen dat weliswaar op grond van de vermogensetiketteringsleer als ondernemingsvermogen kan worden aangemerkt, maar op het moment van de bedrijfsoverdracht feitelijk geen functie meer heeft in de onderneming.²⁴ Gelet op het huidige doel van de familievrijstelling, zijnde het voorkomen dat de onderneming versnipperd raakt, zou de redenering van de Hoge Raad ook van toepassing kunnen zijn op de familievrijstelling. Immers, als een onroerende zaak feitelijk niet binnen de onderneming wordt gebruikt op het moment van de bedrijfsoverdracht, is er ook geen reden om versnippering van het eigendom van die onroerende zaak tegen te gaan. Hierbij zou beargumenteerd kunnen worden dat de onroerende zaak niet dienstbaar is aan de onderneming. Het argument van de Hoge Raad zou zelfs sterker worden als de wetgever besluit om een ander doel aan de familievrijstelling te verbinden, dat meer lijkt op het doel dat de wetgever aan de DSR en de BOR verbonden heeft. Daar staat tegenover dat het onder de huidige voorwaarden voor toepassing van de familievrijstelling niet altijd mogelijk is om de vrijstelling te benutten als een deel van de tot de onderneming behorende onroerende zaken niet wordt overgedragen in het kader van de bedrijfsoverdracht. Dit is alleen mogelijk als een zelfstandig gedeelte van een onderneming wordt overgedragen en de overdrager daarna

De Hoge Raad heeft in zijn arrest van 18 augustus 2023 een voor de praktijk interessante uitspraak gedaan over de vermogensetikettering voor de BOR.

ook zelf nog over een zelfstandige onderneming beschikt of in uitzonderingsgevallen waarbij de overdrager reeds een of meerdere voor de onderneming geschikte onroerende zaken bezit²⁵. Deze alles of niets benadering zou een belangrijk argument kunnen zijn om het hiervoor genoemde arrest van 18 augustus 2023 niet van toepassing te verklaren op de familievrijstelling. De systematiek van de vrijstelling verzet zich er immers tegen om de vrijstelling niet van toepassing te verklaren op een enkele onroerende zaak. Hier kan echter tegen in gebracht worden dat, indien een onroerende zaak feitelijk niet meer binnen de onderneming wordt gebruikt maar nog wel wordt aangemerkt als ondernemingsvermogen in de winstsfeer, nog steeds de gehele onderneming wordt overgedragen als deze onroerende zaak niet mee overgaat. De onroerende zaak maakt dan feitelijk immers geen deel uit van deze onderneming.

Voortzetting gehele onderneming

De laatste voorwaarde voor de toepassing van de familievrijstelling die ik hier wil toelichten, valt feitelijk uiteen in twee onderdelen. Allereerst dient de verkrijger of dienen de verkrijgers de verkregen onderneming voort te zetten. Ten tweede dient de verkrijger of dienen de verkrijgers de gehele onderneming van de overdrager voort te zetten. Hierna zal ik kort op beide onderdelen ingaan. De voorwaarde dat de verkrijger de onderneming dient voort te zetten, is zowel van toepassing bij de familievrijstelling, als bij de doorschuifregeling voor winstgenieters bij leven en de BOR. In de eerste twee gevallen is geen expliciete termijn verbonden aan de voortzetting, maar dient aan de hand van jurisprudentie bepaald te worden of er een intentie was om de onderneming voort te zetten.²⁶ Voor de BOR geldt sinds 1 januari 2025 een voortzettingstermijn van drie jaar. De doorschuifregeling voor aanmerkelijkbelanghouders bij schenking kent geen voortzettingsvereiste. Dit is volgens de wetgever niet noodzakelijk omdat uit de systematiek van de wet al volgt dat bij (fictieve) vervreemding van de aandelen moet worden afgerekend over de op de aandelen rustende belastingclaim. Dat is op zich juist maar de wetgever had wel een voortzettingseis moeten stellen aan het lichaam.²⁷

Het feit dat de Doorkijkarresten niet zijn gecodificeerd in de wet levert ten aanzien van het voortzettingsvereiste wel een belangrijke vraag op. Hoe dient het voortzettingsvereiste getoetst te worden als aandelen met behulp van de familievrijstelling worden overgedragen? Geldt dan net als bij de BOR ook een dubbele toets? Dient de vennootschap waarop de aandelen betrekking hebben

haar onderneming voort te zetten en moet de aandeelhouder de aandelen in zijn bezit houden? Wattle is die mening wel toegedaan, omdat alleen dan vaststaat dat de onderneming indirect is voortgezet door de verkrijger.²⁸ Deze dubbele toets zou bovendien in overeenstemming zijn met de systematiek van de BOR, waar eveneens een dubbele voortzettingseis voor aanmerkelijkbelang-aandelen geldt.

Het tweede deel van het voortzettingsvereiste van de familievrijstelling ziet op het geheel voortzetten van de onderneming van de overdrager. Hierbij gelden twee aanvullingen. Allereerst is de vrijstelling ook van toepassing als een zelfstandig gedeelte van een onderneming wordt overgedragen en voortgezet, mits hetgeen achterblijft bij de overdrager ook een zelfstandige onderneming vormt.²⁹ Ten tweede is het ook toegestaan om de gehele onderneming gefaseerd over te dragen, mits deze overdracht een zekere planmatigheid kent.³⁰

De invulling van dit vereiste kan echter wel praktische problemen opleveren. Zo stelt de Belastingdienst zich op het standpunt dat de vrijstelling komt te vervallen als halverwege een gefaseerde bedrijfsoverdracht het reeds overgedragen gedeelte van de onderneming wordt ingebracht in een bv.³¹ Bovendien is de staatssecretaris van Financiën van mening dat geen sprake kan zijn van gehele voortzetting als niet honderd procent van de aandelen in een rechtspersoon worden overgedragen.³² Het vereiste dat de gehele onderneming dient te worden voortgezet,

geldt niet voor de DSR en de BOR. Dit zorgt ervoor dat ook de overdracht van een deel van de aandelen in een bv gefaciliteerd kunnen worden overgedragen. Het gevolg is dat in deze situaties wel een beroep op de DSR en de BOR kan worden gedaan, maar niet op de familievrijstelling.

Conclusie

In deze bijdrage is stilgestaan bij een aantal aspecten van de heffing van overdrachtsbelasting bij bedrijfsoverdrachten en hoe deze aspecten zich verhouden tot de DSR en BOR. Het valt daarbij op dat de familievrijstelling op meerdere punten strenger is dan de DSR en BOR, terwijl de vrijstelling op andere punten weer ruimer is. Dit is mogelijk het gevolg van het feit dat de regelingen van oudsher andere doelstellingen kennen. Het betekent echter wel dat in de praktijk de mogelijke heffing van overdrachtsbelasting bij bedrijfsoverdrachten zeker niet als sluitstuk kan worden gezien, maar dat er actief bij deze heffing moet worden stilgestaan tijdens het plannen van een bedrijfsoverdracht.

De vrijstellingen in de overdrachtsbelasting voor ondernemers worden in 2027 geëvalueerd.³³ Wellicht wordt naar aanleiding van deze evaluatie ook een nieuw doel vastgesteld voor de familievrijstelling dat in lijn ligt met de DSR en de BOR en worden de voorwaarden meer in overeenstemming gebracht met de voorwaarden van de DSR en de BOR. Dat zou de praktijk zeker helpen. Gelet op evaluaties in het verleden is er echter geen enkele garantie dat er iets verandert.³⁴

Noten

- 1 Bij invoering van de Wet aanpassing fiscale bedrijfsopvolgingsfaciliteiten 2024 (Stb. 2024, 439) en de Wet aanpassing fiscale bedrijfsopvolgingsfaciliteiten 2025 (Stb. 2025, 445) zijn alleen wijzigingen met betrekking tot de DSR en BOR gerealiseerd.
- 2 HR 10 oktober 2014, nr. 13/05448, ECLI:NL:HR:2014:2925, BNB 2015/14.
- 3 *Kamerstukken II* 1969/70, 10 560, nr. 3, p. 18.
- 4 Zie bijvoorbeeld HR 22 oktober 2021, nr. 21/00228, ECLI:NL:HR:2021:1586, V-N 2021/51.18 met annotatie van redactie.
- 5 *Kamerstukken II* 1969/70, 10 560, nr. 7, p. 12.
- 6 HR 6 juni 2003, nr. 37755, ECLI:NL:HR:2003:AF9678, BNB 2004/5
- 7 M.J. Hoogveen, *De kwaliteit van de fiscale bedrijfsopvolgingswetgeving* (diss. Tilburg), 2011, p. 333-334.
- 8 Zie in dit verband een uitspraak van Hof Arnhem-Leeuwarden waarin wordt gesteld dat de beperking van de familievrijstelling tot bepaalde familieleden binnen de grenzen van de beoordelingsvrijheid van de wetgever valt, ook nu de wetgeving omtrent het vaststellen van de legitieme portie per 1 januari 2003 is gewijzigd. Hof Arnhem-Leeuwarden 10 maart 2026, ECLI:NL:GHARL:2026:1521, V-N 2026/23.1.3, r.o. 4.9. (cassatie ingesteld)
- 9 R.D. de Jong, *Rode Draad Bedrijfsopvolging 2.0. De bedrijfsopvolgingsvrijstelling voor de overdrachtsbelasting*, WPNR 2026/7530, par.3
- 10 In de diverse kamerstukken wordt de doelstelling van de DSR en BOR niet altijd even nauwkeurig omschreven. Zo worden onder andere de termen belemmering, bedreiging en in gevaar brengen gehanteerd. Hier wordt belemmering gebruikt, omdat deze term het meest omvattend is.
- 11 Zie onder andere de volgende kamerstukken voor de verschillende definities: *Kamerstukken II* 2009/10, 32 129, nr. 3, p. 3, *Kamerstukken* 2008/09, 31 930, nr. 9, p. 18 en *Kamerstukken II* 2022/23, 32 637, nr. 570, voetnoot 12
- 12 In dit kader wordt met een kind gelijkgesteld een pleegkind en wordt met een broer of zuster gelijkgesteld een halfbroer, een halfzuster, een pleegbroer of een pleegzuster.
- 13 HR 30 november 2018, 17/04543, ECLI:NL:HR:2018:2110 en HR 30 november 2018, 18/02567, ECLI:NL:HR:2018:2200 voor toepassing van de vrijstelling bij de overdracht van aandelen.
- 14 Besluit van 14 mei 2018, nr. 2018-64996, onderdeel 5.3.
- 15 Zie ook M.J. Hoogveen, *Win-Win*, Het Register 2025/3.
- 16 *Kamerstukken II*, 2023/24, 36 421, nr. 3, p. 14.
- 17 *Kamerstukken II*, 2023/24, 36 421, nr. 3, p. 13-14.
- 18 *Kamerstukken II* 2009/10, 32 129, nr. 3, p. 47.
- 19 Zie o.a. Hof Arnhem-Leeuwarden 6 oktober 2020, 19/01716, ECLI:NL:GHARL:2020:8020, Hof Den Haag 3 juni 2021, BK-20/00682, ECLI:NL:GHDHA:2021:883 en Hof Den Haag 1 juli 2021, BK-21/00012, ECLI:NL:GHDHA:2021:1361. De Hoge Raad heeft deze uitspraken met een beroep op art. 81 Wet RO bevestigd (HR 11 juni 2021, ECLI:NL:HR:2021:906, HR 22 april 2022, ECLI:NL:HR:2022:643 en HR 27 januari 2023, ECLI:NL:HR:2023:103).
- 20 *Besluit van 30 april 2026*, nr. 2026-174, onderdeel 3.6.
- 21 *Besluit van 17 oktober 2024*, nr. 2024-10969
- 22 *Kamerstukken II*, 2009/10, 32 129, nr. 3, p. 43
- 23 HR 29 augustus 1997, nr. 32301, ECLI:NL:HR:1997:AA2251, BNB 1997/347 met annotatie van J.W. Zwemmer.
- 24 HR 18 augustus 2023, nr. 22/04071, ECLI:NL:HR:2023:1054, r.o. 5.4.
- 25 Zie Hof Leeuwarden 7 januari 1974, ECLI:NL:GHLEE:1974:AX4275, BNB 1974/238 en ook het besluit van 17 oktober 2024, nr. 2024-10969, onderdeel 2.4.
- 26 Zie bijvoorbeeld Hof Den Bosch 25 mei 1992, nr. 1994/1990.
- 27 M.J. Hoogveen, 'Over huwelijk, echtscheiding, overlijden en de bedrijfsopvolgingsfaciliteiten: een (on)gelukkige relatie', in *Straaten in het notariële rechtsverkeer* (AN nr. 174) 2021/10.3.2.
- 28 Conclusie A-G Wattel inzake HR 30 mei 2018, nr. 17/04543.
- 29 HR 21 april 1976, nr. 17.874, BNB 1976/133 met noot van Schuttevâer en HR 3 februari 1999, nr. 33.176, BNB 1999/110.
- 30 *Kamerstukken II*, 2000/01, 27 030, nr. 7, p. 4.
- 31 KG:052:2026:1.
- 32 *Beleidsbesluit Ministerie van Financiën 17 oktober 2024*, nr. 2024-10696, onderdeel 2.7.
- 33 *Kamerstukken II* 2025/26, 36 800, nr. 2, tabel 4.6.2.
- 34 De laatste evaluatie van de familievrijstelling uit 2014 heeft ook niet tot significante wijzigingen geleid in de vrijstelling. Zie SEO Economisch Onderzoek, *Evaluatie fiscale regelingen gericht op bedrijfsoverdracht*, Amsterdam, 2014

■ ■ ■ ■ ■

Hengelen naar informatie

'Inspecteur, blijf uit mijn mailbox'

Mailboxen bevatten vaak omvangrijke zakelijke, privé- en vertrouwelijke informatie. Hoewel de inspecteur op grond van de AWR ruime informatiebevoegdheden heeft, reiken die niet zover dat hij onbeperkt in mailboxen mag grasduinen. Ook bij digitale informatievergaring gelden namelijk duidelijke juridische grenzen.

Mr. M.

Verschoor

*Micha Verschoor
is advocaat
bij Hertoghs
advocaten*

Mailboxen kunnen de inspecteur een berg aan informatie opleveren. De administratie wordt tegenwoordig immers digitaal gevoerd en veel zakelijke communicatie verloopt per e-mail. Daarom komt het vaak voor dat de inspecteur deze informatie opvraagt tijdens een onderzoek. Maar juist vanwege de omvang gaat een verzoek om informatie uit een mailbox al snel veel verder dan een normaal informatieverzoek. Een mailbox kan een vergaarbak zijn van allerlei andere dan zakelijke correspondentie of documenten, en soms ook correspondentie met (informeel) verschoningsgerechtigden. In eerdere bijdragen schreven mijn collega's Angélique Perdaems en Milou Hintzen hier al over, waarin zij duidelijk maakten dat de inspecteur niet mag snuffelen in een mailbox.¹ De AWR geeft de inspecteur weliswaar ruime informatiebevoegdheden, maar ook daar zitten dus grenzen aan. Eén van die grenzen is als gezegd dat niet de bevoegdheid bestaat om digitaal te grasduinen in mailboxen.

voldoende afbakening van de bevoegdheid en zonder effectieve rechterlijke of onafhankelijke toetsing. Het ging in die zaak specifiek om bankgegevens, maar de gedachte daarachter is breder. Samen met Antoine Blomen concludeerde ik in het Weekblad Fiscaal Recht naar aanleiding van dit EHRM-arrest dat ook de Nederlandse fiscale informatievergaring niet (meer) EVRM-proof is.³ Zeker ook voor mailboxen is dat relevant omdat persoonsgegevens en correspondentie worden beschermd door art. 8 EVRM.

In deze bijdrage wordt nader ingezoomd op de (on)mogelijkheden voor de inspecteur als het gaat om de opvraag van (informatie uit) mailboxen. Ook ga ik in op de verweermogelijkheden voor u als adviseur bij een dergelijk verzoek om informatie, zowel praktisch als juridisch.

Grenzen aan de AWR

Het begint voor de inspecteur bij het kapstokartikel 47 AWR. Op grond hiervan kunnen in beginsel alle 'gegevens en inlichtingen' worden opgevraagd welke voor de belastingheffing van belang kunnen zijn. Daarbij geldt geen wettelijke beperking voor de vorm waarin deze informatie voorkomt. Al met al een ruim criterium. Dit ruime criterium is via art. 53 AWR van overeenkomstige toepassing op verzoeken aan administratieplichtigen ten behoeve van de belastingheffing van een ander (zogenaamde derdenonderzoeken). Wie administratieplichtigen zijn volgt uit art. 52, lid 2 AWR. Dit zijn bijvoorbeeld vennootschappen en zelfstandigen. Als gezegd is art. 47 AWR dus ruim, maar zijn er grenzen. Naast het feit dat het op basis van de wet moet gaan om informatie die fiscaal van belang kan zijn, volgen de verdere grenzen uit de jurisprudentie. Hieruit volgt namelijk dat verschoningsgerechtigde informatie en fiscale adviezen niet verstrekt hoeven te worden.⁴

Uit het *fair play*-arrest van de Hoge Raad volgt bijvoorbeeld dat de inspecteur niet van zijn bevoegdheid gebruik mag maken om kennis te krijgen van fiscale adviezen.

Het arrest van het EHRM van 8 januari 2026 in de zaak *Ferrieri en Bonassisa tegen Italië* maakt nog duidelijker dat er grenzen zitten aan de bevoegdheden van de inspecteur.² Het EHRM oordeelde namelijk dat de Italiaanse fiscus art. 8 EVRM (recht op respect voor het privéleven) schond door bij een bank afschriften op te vragen zonder

Overigens bestaat nog wel eens discussie over de vraag of deze informatie wel opgevraagd mag worden door de inspecteur (vragen staat vrij?), maar ik meen dat die vraag negatief beantwoord moet worden. Zo volgt uit het *fair play*-arrest van de Hoge Raad bijvoorbeeld dat de inspecteur niet van zijn bevoegdheid gebruik mag maken om kennis te krijgen van fiscale adviezen.⁵ Maar zelfs al zou het antwoord op die vraag ja zijn, dan meen ik dat de algemene beginselen van behoorlijk bestuur er in ieder geval toe nopen om de belastingplichtige er duidelijk op te wijzen dat dit niet verstrekt hoeft te worden. Verder wordt ook paal en perk gesteld aan een *fishing expedition*, waarbij een inspecteur in het wilde weg 'hengelt' naar informatie.⁶ Het motiveringsbeginsel vereist van de inspecteur dan ook dat hij kan onderbouwen waarom de door hem gevraagde informatie van belang kan zijn voor de belastingheffing.⁷ Al deze beperkingen zijn relevant en kunnen als adviseur worden ingeroepen als het gaat om een verzoek van de inspecteur om inzage in of de opvraag van (volledige) mailboxen. Het is belangrijk om in het achterhoofd te houden dat het enkele feit dat gegevens in een zakelijke mailbox staan, nog niet maakt dat die gegevens fiscaal relevant zijn. Oftewel een mailbox kan gegevens bevatten die onder de administratie vallen, maar daarmee is niet ook de hele mailbox administratie. Dat is te kort door de bocht.

Informeel verschoningsrecht

Voor u als adviseur is het informele verschoningsrecht relevant. Dat recht komt voort uit het *fair play*-beginsel en ziet op het weigeren om fiscale adviezen te verstrekken. Dat zijn stukken die tot doel hebben de fiscale positie van de belastingplichtige te belichten of hem daarover te adviseren. In december 2024 heeft advocaat-generaal Koopman een interessante en uitgebreide

conclusie geschreven over de reikwijdte van het informele verschoningsrecht.⁸ Onder meer meent Koopman dat het in eerste instantie aan de adviseur zelf is om te bepalen wat hieronder valt en dat de toetsing hiervan vervolgens niet door de inspecteur zelf moet plaatsvinden. Idealiter zou dit volgens Koopman, net als in het strafrecht bij verschoningsgerechtigd materiaal, beoordeeld moeten worden door een onafhankelijke en onpartijdige functionaris. Een ander punt dat Koopman aanstipt is dat het informele verschoningsrecht ook geldt bij derdenonderzoeken op grond van art. 53 AWR. En ook in die gevallen zou het volgens hem dan eerst aan de belastingadviseur zelf zijn om te beoordelen wat wel en niet onder het informele verschoningsrecht valt en daarmee dan niet verstrekt hoeft te worden. Het is kennelijk geen eenvoudige kwestie voor de Hoge Raad, want op het moment van schrijven van deze bijdrage is nog steeds geen arrest gewezen terwijl de conclusie van Koopman alweer van december 2024 dateert. Voor u als belastingadviseur is het interessant om in de gaten te houden wat de Hoge Raad in deze zaak zal oordelen, nu het gaat om de reikwijdte van uw informele verschoningsrecht.

Hoewel het EVRM in eerste instantie misschien voelt als een ver-van-het-bed-show, is een beroep op art. 8, wat mij betreft, meer dan ooit relevant als het gaat om verregaande informatie-verzoeken.

Art. 8 EVRM actueler dan ooit

Art. 8 EVRM blijft onlosmakelijk verbonden met informatieverzoeken. Zeker als het gaat om omvangrijke verzoeken zoals vaak het geval is als het gaat om mailboxen. Art. 8 EVRM beschermt namelijk het recht op respect voor privéleven en correspondentie. Met informatieverzoeken van de inspecteur vindt al snel een inmenging plaats in dit recht. Een inmenging is alleen gerechtvaardigd als deze onder meer bij de wet is voorzien. Onderdeel hiervan is volgens het EHRM dat wordt voldaan aan het vereiste van *'quality of law'*.

In een recent arrest van het EHRM ging het op dit punt dus mis voor Italië in een zaak die was gestart door twee Italiaanse burgers.⁹ De banken waar zij bankierden werden geconfronteerd met informatieverzoeken ten behoeve van hun belastingheffing. Kortgezegd oordeelde het EHRM dat de Italiaanse wijze van informatievergaring bij de banken niet voldeed aan het vereiste van *'quality of law'*, zodat de inmenging in het recht op privéleven van art. 8 EVRM niet gerechtvaardigd was. Daarmee werd een schending van art. 8 EVRM geconstateerd. In verband daarmee vindt het EHRM dat Italië de wetgeving over informatievergaring bij banken moet aanpassen.

In het Weekblad Fiscaal Recht concludeerden Antoine Blomen en ik dat dit arrest ook gevolgen heeft voor de wijze waarop in Nederland informatie wordt vergaard door de inspecteur. Zowel als het gaat om derdenonder-

zoeken als informatieverzoeken aan uw klant als belastingplichtige zelf. Zeker bij een verzoek om een volledige mailbox is de inmenging in het recht op het privéleven en correspondentie evident. De inspecteur krijgt dan toegang tot communicatie die veel verder gaat dan alleen de belastingheffing. Omdat de schade al is geleden als de inspecteur de informatie bekijkt, is het als adviseur belangrijk om hier aan de voorkant alert op te zijn. Een informatieverzoek kan via een informatiebeschikking worden voorgelegd aan een rechter, maar voor het opleggen van een informatiebeschikking blijft een belastingplichtige afhankelijk van de inspecteur. Praktisch bezien kan natuurlijk wel worden verzocht om een informatiebeschikking zodat de rechtmatigheid van het verzoek aan de belastingrechter kan worden voorgelegd. De inspecteur gaat daar echter niet altijd in mee. Als de informatieverstrekking wordt geweigerd kan de inspecteur ook civiel procederen of kan er zelfs strafrechtelijk worden vervolgd. Dit laatste komt in de praktijk echter zelden voor.

Hoewel een beroep op de schending van art. 8 EVRM achteraf wellicht weinig bescherming biedt als vertrouwelijke of privé-informatie eenmaal is bekeken, dient dit, als je het mij vraagt, wel consequenties te hebben. Ik meen dat dit op zijn minst bewijsuitsluiting van de betreffende informatie voor de onderbouwing van bijvoorbeeld een aanslag tot gevolg moet hebben.

Hoewel het EVRM in eerste instantie misschien voelt als een ver-van-het-bed-show, is een beroep op art. 8, wat mij betreft, meer dan ooit relevant als het gaat om verregaande informatieverzoeken. Daarvan is sprake als om een volledige mailbox wordt verzocht.

Instructie informatieverzoeken banken

Gelet op het recente EHRM-arrest in de Italiaanse zaak is het als adviseur daarnaast zaak om scherp te zijn op derdenonderzoeken bij banken die zien op uw klant. Dit is ook beter mogelijk nu de Belastingdienst intern per 1 juli 2026 de vernieuwde Instructie informatieverzoeken aan banken hanteert. Hierin staat opgenomen dat een belastingplichtige *‘in beginsel direct dan wel zo snel mogelijk, maar uiterlijk op het moment dat er een concreet voornemen is tot een bezwarend besluit’* wordt geïnformeerd over een informatieverzoek bij de bank. Ook volgt hieruit dat bij een voornemen om een informatieverzoek aan de bank te doen buiten de belastingplichtige om, nu eerst een onafhankelijke toetsing door de vaktechnisch coördinator Formeel Recht moet plaatsvinden. Als adviseur is het belangrijk om te controleren of de waarborgen uit de Instructie informatieverzoeken aan banken ook daadwerkelijk worden nageleefd door de inspecteur.

Omgaan met ruime informatieverzoeken

De eerste stap is altijd om een verzoek door de inspecteur te laten concretiseren. Vraag de inspecteur naar de wettelijke grondslag en krijg scherp voor ogen aan wie de informatie wordt gevraagd. Zo bestaat bijvoorbeeld niet de mogelijkheid voor de inspecteur om een derdenonderzoek uit te voeren bij particulieren. Vraag ook om welke belastingmiddelen en periode het gaat. Hiermee kan hetgeen voor de belastingheffing relevant kan zijn al worden afgebakend. Laat de inspecteur ook motiveren waarom de gevraagde informatie relevant kan zijn voor de heffing. Daarmee kan worden voorkomen dat volledige mailboxen verstrekt hoeven te worden, omdat dit niet voldoende gespecificeerd is. Zo volstaat bijvoorbeeld een verzoek om ‘alle e-mails over de jaren 2020 tot en met 2024’ niet.

Als de inspecteur toch volhardt in zijn verzoek om bijvoorbeeld de inhoud van een volledige mailbox te delen, dan kunt u als adviseur ook een tegenvoorstel doen. Hiermee kan bijvoorbeeld de periode worden afgebakend en kunnen ook de mailboxen van bijvoorbeeld werknemers van een bedrijf buiten beschouwing worden gelaten. Ook kan op deze manier worden afgesproken dat alleen de e-mails die naar boven komen op basis van bepaalde relevante zoektermen verstrekt hoeven te worden.

Als de inspecteur hier niet in mee gaat, kan worden gevraagd waarom deze minder verstrekkende aanlevering niet volstaat. Het is dan aan de inspecteur om te motiveren dat en waarom toch een volledige mailbox volgens hem relevant kan zijn voor de belastingheffing en dit geen *fishing expedition* is. De ervaring leert dat een inspecteur hier niet in zal slagen.

Gelet op deze mogelijke afspraken gedurende een onder-

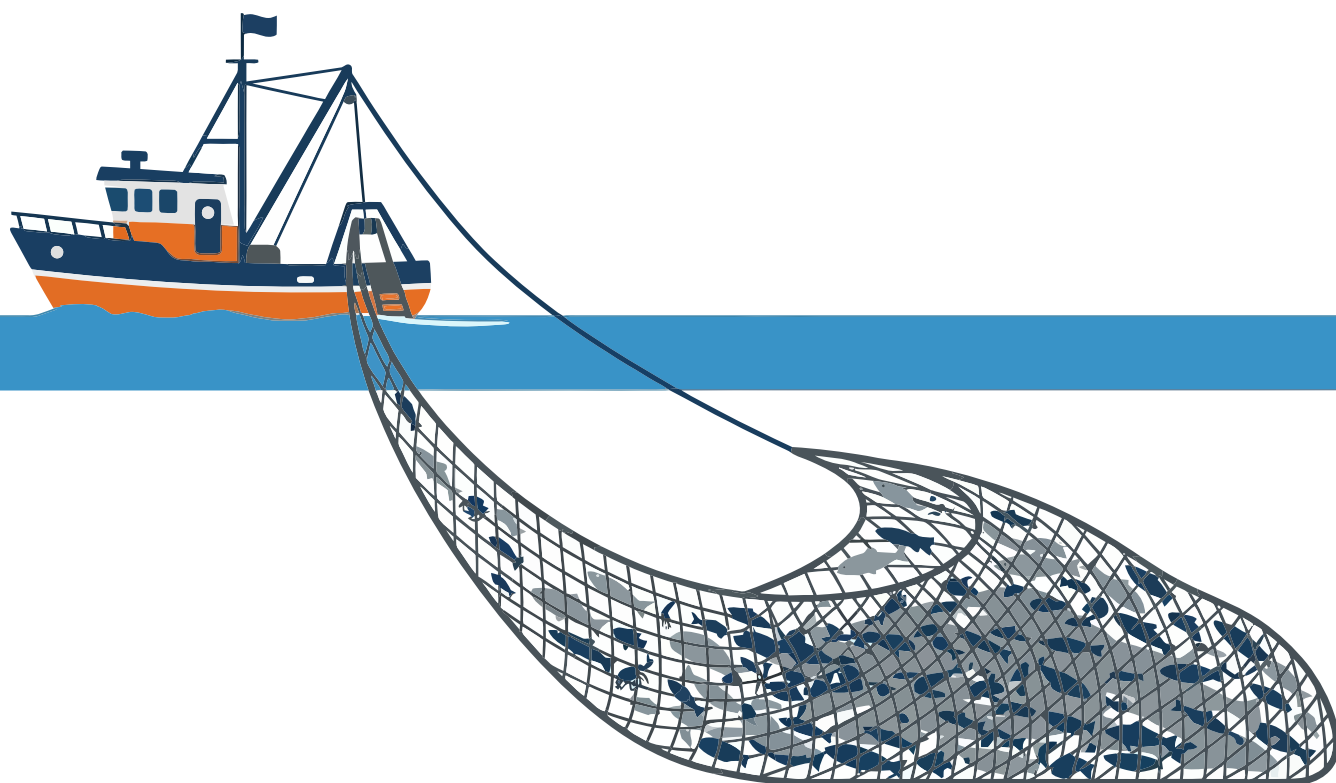
Als de inspecteur toch volhardt in zijn verzoek om bijvoorbeeld de inhoud van een volledige mailbox te delen, dan kunt u als adviseur ook een tegenvoorstel doen.

zoek raden wij aan om in gesprek te blijven met de inspecteur. Zoals gezegd kan de inspecteur bij weigering namelijk een civiele procedure starten of zelfs met strafvervolgning dreigen. Omdat dit laatste zelden voorkomt dient u zich hierdoor niet te snel te laten afschrikken. Een normale discussie over de reikwijdte van een informatieverzoek zou de inspecteur geen aanleiding mogen geven om deze stappen te ondernemen. Zeker in de huidige digitale wereld is het belangrijk deze discussies in het belang van uw klant te blijven voeren.

Ook is het, met in het achterhoofd de conclusie van advocaat-generaal Koopman, van belang dat u als adviseur zelf de beoordeling maakt wat wel en niet onder uw informele verschoningsrecht valt. Deze informatie hoeft niet te worden verstrekt. Nu er in het belastingrecht (nog) geen onafhankelijke en onpartijdige functionaris bestaat die dit vervolgens kan toetsen, kan de afspraak worden gemaakt dat een functionaris die niet bij het onderzoek betrokken is dit toetst. Het is dan (achteraf) van belang na te gaan of dit daadwerkelijk iemand was die niet bij het onderzoek betrokken was. Dat kan bijvoorbeeld worden gecontroleerd aan de hand van de op de zaak betrekking hebbende stukken. Daaronder kunnen namelijk ook interne stukken zoals e-mails tussen inspecteurs vallen, zodat hierin vanaf de bezwaarfase recht op inzage bestaat. In veel gevallen zal het echter niet tot een bezwaarprocedure leiden. Daarvoor is het nieuw ingevoerde art. 66a AWR relevant. Op grond hiervan bestaat ook al recht op inzage vóór een bezwaarfase. Hoewel deze bepaling inmiddels in de wet is opgenomen, is deze nog niet in werking getreden. Dit wordt de komende jaren gefaseerd ingevoerd voor de verschillende belastingmiddelen.¹⁰ De huidige planning is dat vanaf 2029 de eerste noemenswaardige informatie op grond van art. 66a AWR kan worden opgevraagd, zoals de aanleiding voor een beoordeling. Vanaf 2032 moeten alle stukken hieronder vallen, waaronder dan ook overige interne stukken.¹¹

Beter voorkomen dan genezen

Hoe het met informatieverzoeken ook zij, de discussie over de inhoud van de mailbox begint vaak pas als de inspecteur al aan de deur staat. Dan is de mailbox meestal een grote vergaarbak geworden. Omdat voorkomen nog altijd beter is dan genezen, wijs ik graag op de tips die mijn collega's Angelique Perdaems en Milou Hintzen in hun eerdere bijdrage in Het Register op een rijtje hebben gezet.¹²

Afronding

De inspecteur mag misschien veel informatie opvragen, maar zeker niet alles. Een verzoek om een volledige mailbox schuurt met de grenzen van art. 47 en 53 AWR, het (informele) verschoningsrecht en art. 8 EVRM. Na het EHRM-arrest in de zaak van *Ferrieri en Bonassisa* is nog duidelijker dat ruime fiscale informatiebevoegdheden aan strenge eisen moeten voldoen om in lijn te zijn met art. 8 EVRM. Hoewel ik meen dat de wijze waarop in Nederland op dit moment informatie kan worden vergaard door de inspecteur *an sich* niet (meer) strookt met art. 8 EVRM, zal de huidige wet vermoedelijk niet op korte termijn worden aangepast.

Informatieverzoeken naar (volledige) mailboxen zullen daarom blijven voorkomen. Naar verwachting zal dit zelfs alleen maar meer gebeuren in een verder digitaliserende wereld. Van belang is dat de inspecteur gericht moet vragen en dat het in beginsel aan de belastingplichtige (of zijn adviseur) is om informatie uit mailboxen te selecteren. Informatie die niet fiscaal relevant of bijvoorbeeld (informeel) verschoningsgerechtigd is, hoort buiten beeld te blijven. Wie een volledige mailbox opvraagt, vist niet alleen naar informatie die voor de belastingheffing van belang kan zijn, maar gooit een sleepnet uit over het privéleven van een belastingplichtige. Dat is precies wat onder meer art. 8 EVRM moet voorkomen.

Noten

- 1 A.J.C. Perdaems & M.N.H. Hintzen, 'De inspecteur wil in mijn mailbox, mag dat?', *Het Register* 2023/3; A.J.C. Perdaems, 'Inspecteur, stop met vissen in de mailbox van de belastingplichtige', *TaxLive* 3 oktober 2025, www.taxlive.nl.
- 2 EHRM 8 januari 2026, 40607/19 en 34583/20 (*Ferrieri and Bonassisa v. Italy*).
- 3 M. Verschoor & A.H.G.M. Blomen, 'Is de Nederlandse fiscale informatievergaring nog EVRM-proof?' in *WFR* 2026/182.
- 4 HR 27 april 2012, ECLI:NL:HR:2012:BV3426, r.o. 3.5.3.; HR 23 september 2005, ECLI:NL:HR:2005:AU3140, r.o. 3.2.
- 5 HR 23 september 2005, ECLI:NL:HR:2005:AU3140, r.o. 3.2.
- 6 Zie hierover Conclusie A-G IJzerman 12 december 2019, ECLI:NL:PHR:2019:1319, onderdelen 5.11-5.12 en Conclusie A-G Wattel 24 november 2023, ECLI:NL:PHR:2023:1076, onderdelen 6.5-6.7. Dit volgt ook uit *Kamerstukken II* 1988/89, 21287, nr. 5, p. 21 en *Kamerstukken II* 1988/89, 21287, nr. 5, p. 19.
- 7 M. Feteris, *Formeel belastingrecht* (Fiscale Handboeken nr. 9), Deventer: Kluwer 2007, p. 84.
- 8 Conclusie A-G Koopman 20 december 2024, ECLI:NL:PHR:2024:1402.
- 9 EHRM 8 januari 2026, 40607/19 en 34583/20 (*Ferrieri and Bonassisa v. Italy*).
- 10 Brief van de staatssecretaris van Financiën van 29 juni 2026, kenmerk 2026-0000269893 (*Herijking Fiscaal Inzagerecht*).
- 11 Tenzij het bijvoorbeeld gaat om interne stukken die dienen tot (strategische) procesbepaling. Dergelijke stukken kunnen met een beroep op art. 8:29 Awb geheim worden gehouden door de inspecteur.
- 12 A.J.C. Perdaems & M.N.H. Hintzen, 'De inspecteur wil in mijn mailbox, mag dat?', *Het Register* 2023/3, p. 21.

Excessief lenen in grensoverschrijdende situaties

De toepassing van de Wet excessief lenen in grensoverschrijdende situaties is sterk afhankelijk van de positie van de directeur-grotaandeelhouder (dga) en diens conserverende aanslag. Dit artikel illustreert dit aan de hand van drie verschillende situaties: de dga met een Nederlandse vennootschap, de reeds geëmigreerde belastingplichtigen met een Nederlandse vennootschap en de immigrerende dga.

**M.Q. Koopman
en M.H.J.
Kemperman
LLM**

*Tjeu Koopman
is (aspirant)
belastingadviseur
bij Newton,
Martijn Kemper-
man is senior
belastingadviseur
bij Newton.*

Per 1 januari 2023 is de Wet excessief lenen bij eigen vennootschap (hierna: de Wet excessief lenen) in werking getreden. Deze wet introduceert een fictief regulier voordeel voor zover de schulden van een aanmerkelijkbelanghouder aan diens eigen vennootschap de drempel van € 500.000 overschrijden.¹ Met deze maatregel beoogt de wetgever het lenen bij de eigen vennootschap te ontmoedigen en daarmee belastinguitstel (en mogelijk belastingafstel) tegen te gaan. Aanleiding voor de invoering vormt onder meer het feit dat de totale schuldenpositie van aanmerkelijkbelanghouders ten opzichte van hun vennootschappen in 2016 meer dan € 55 miljard bedroeg.²

De wet roept in internationale verhoudingen uiteenlopende vragen op, waaraan in de literatuur reeds uitgebreid aandacht is besteed. In dit artikel worden drie grensover-

schrijdende situaties geanalyseerd: de buitenlandse directeur-grotaandeelhouder (hierna: dga) met een Nederlandse vennootschap, de emigrerende dga en de immigrerende dga die aanspraak maakt op een step-up. Vraagstukken met betrekking tot de verenigbaarheid met het Unierecht en artikel 1 van het Eerste Protocol bij het EVRM blijven daarbij buiten beschouwing, hoewel deze onderwerpen nog steeds volop in de belangstelling staan.

Wetsystematiek

Op grond van de Wet excessief lenen wordt het bovenmatige deel van de schulden (het meerdere ten opzichte van de drempel) van een aanmerkelijkbelanghouder – al dan niet tezamen met een verbonden persoon – aan zijn eigen vennootschap aangemerkt als een fictief regulier voordeel uit aanmerkelijk belang.³ Daarbij geldt als toetsingsmoment de schuld op 31 december van elk kalender-

jaar. Schulden die kwalificeren als eigenwoningschuld en waarvoor een recht van hypotheek ten behoeve van de vennootschap is gevestigd, zijn expliciet uitgezonderd bij deze heffing. Jaarlijks wordt uitsluitend de toename ten opzichte van het reeds eerder in aanmerking genomen fictieve reguliere voordeel belast.

Civielrechtelijk behoudt de lening haar karakter, zodat de terugbetalingsverplichting onverminderd blijft bestaan. Ter voorkoming van cumulatieve belastingheffing bij een latere vervreemding van de aandelen is bepaald dat de verkrijgingsprijs van de aandelen wordt verhoogd met het bedrag van het eerder in aanmerking genomen fictieve voordeel.⁴ De Wet excessief lenen werkt niet door in box 3, daar blijft de hoofdsom bestaan.

Vervolgens regelt de wet de toerekening van schulden van verbonden personen, waarmee wordt voorkomen dat de Wet excessief lenen buiten spel wordt gezet door aan een verbonden persoon uit te lenen.⁵

Verder voorziet de wet in een regeling voor het maximumbedrag bij aanvang van de binnenlandse belastingplicht (de zogenoemde step-up) en een fictief voordeel bij beëindiging van de binnenlandse belastingplicht.⁶

Laatstgenoemde bepaling hangt samen met de fictieve vervreemding van een aanmerkelijk belang zoals is opgenomen in de Wet op de inkomstenbelasting.⁷

In een dergelijk geval legt de Belastingdienst een conserverende aanslag op.⁸ Een dergelijke aanslag strekt ertoe een latente Nederlandse belastingclaim veilig te stellen, zonder dat onmiddellijke invordering plaatsvindt. Op basis van de Nederlandse Invorderingswet wordt uitstel van betaling verleend.⁹ Met de invoering van de Wet excessief lenen is tevens bepaald dat dit uitstel geheel of gedeeltelijk vervalt indien de bovenmatige schuld aan de eigen vennootschap na emigratie verder toeneemt.¹⁰

Hierna worden enkele situaties besproken die zich kunnen voordoen bij emigrerende of reeds geëmigreerde belastingplichtigen met een Nederlandse vennootschap.

impliceert dat ook voor de niet-ingezetene dga het bovenmatige deel van de schulden aan de eigen Nederlandse vennootschap naar nationaal recht in Nederland belastbaar is.

De vraag rijst evenwel of Nederland dit heffingsrecht jegens verdragsgerechtigden daadwerkelijk kan effectueren. Reeds in de memorie van toelichting heeft de staatssecretaris erkend dat het voorgestelde fictieve reguliere voordeel onder de huidige formuleringen van bestaande belastingverdragen niet 'als zodanig' kan worden geëffectueerd.¹² In de literatuur wordt in brede kring het standpunt ingenomen dat Nederland op grond van de meeste belastingverdragen geen heffingsrecht toekomt met betrekking tot het fictieve reguliere voordeel bij buitenlandse aanmerkelijkbelanghouders.¹³ De kennisgroep 'Aanmerkelijk belang' heeft dit standpunt bevestigd voor de casus van een in België wonende dga met een Nederlandse vennootschap.¹⁴ Volgens de kennisgroep is het fictieve voordeel weliswaar naar nationaal recht belastbaar op grond van artikel 7.5 Wet IB 2001, maar kan Nederland zich het heffingsrecht over een fictief voordeel onder de goede verdragstrouw niet toe-eigenen. Dit betekent dat Nederland de heffing in die situatie niet kan effectueren. Hieruit leidt de kennisgroep af dat Nederland het bovenmatige deel van de schulden in een dergelijk geval niet kan belasten en dat evenmin sprake is van een verhoging van het maximumbedrag als bedoeld in artikel 4.14a, tweede lid, Wet IB 2001.

De kennisgroep maakt in haar slotopmerking evenwel een uitzondering voor situaties waarin de dga ná 15 september 2015 om 15.15 uur naar België is geëmigreerd en in verband met die emigratie een conserverende aanslag is opgelegd ter zake van de aanmerkelijkbelangclaim. Op Prinsjesdag 2015 is immers aangekondigd dat deze belastingclaim in beginsel in stand blijft en niet na verloop van tien jaar vervalt. Deze uitzondering betreft de positie van de geëmigreerde dga, die in de volgende paragraaf nader wordt besproken.

Emigratie van de dga

Bij emigratie uit Nederland eindigt de binnenlandse belastingplicht. De wet bepaalt dat het bovenmatige deel van de schulden dat op dat moment nog niet eerder als fictief voordeel in aanmerking is genomen, bij emigratie alsnog wordt belast.¹⁵ Dit leidt tot de oplegging van een conserverende aanslag.¹⁶ Voor deze aanslag wordt op grond van de Invorderingswet uitstel van betaling verleend. Deze wet bepaalt echter dat dit uitstel geheel of gedeeltelijk eindigt voor zover de bovenmatige schuld na emigratie wordt aangehouden of verder toeneemt. Indien de schuld op het moment van emigratie de drempel niet overschrijdt, blijven gevolgen van de Wet excessief lenen achterwege. Na emigratie kwalificeert de dga wel als buitenlands belastingplichtige, voor zover hij een aanmerkelijk belang in een Nederlandse vennootschap houdt. Een latere toename van de schuld boven de drempel valt in beginsel binnen deze buitenlandse belastingplicht. Zoals in het voorgaande onderdeel is uiteengezet, is Nederland binnen de huidige verdragen niet in staat dit

Wanneer een excessieve schuld ontstaat, waarbij met grote waarschijnlijkheid geen vrij vermogen aanwezig is om af te lossen, wordt een gedeelte van de conserverende aanslag geëind.

Buitenlandse dga met Nederlandse vennootschap

Een dga die niet in Nederland woont, maar wel een aanmerkelijk belang heeft in een Nederlandse vennootschap, kwalificeert als buitenlands belastingplichtige.¹⁷ Het fictieve reguliere voordeel behoort in beginsel tot de grondslag van deze buitenlandse belastingplicht. Dit

heffingsrecht jegens verdragsgerechtigden te effectueren. Hoewel het fictieve reguliere voordeel uit excessief lenen geen doorwerking heeft in de belastingverdragen, kan excessief lenen bij de eigen vennootschap desalniettemin leiden tot betalen van belasting in Nederland. Indien sprake is van een bovenmatige schuld in de zin van de Wet excessief lenen, kan dit op grond van de Invorderingswet immers leiden tot een (gedeeltelijke) beëindiging van het uitstel van betaling voor de conserverende aanslag.

Ofschoon Nederland op grond van een belastingverdrag geen heffing op een fictief regulier voordeel kan effectueren, ontstaat door het intrekken van het uitstel van betaling feitelijk alsnog een invorderbare belasting-schuld. Voor de praktijk is het daarom van belang om ten tijde van het emigratiemoment van de dga, te beoordelen of en in hoeverre het uitstel van betaling op de conserverende aanslag als gevolg van excessief lenen (gedeeltelijk) eindigt.

Voor dga's die ná 15 september 2015 zijn geëmigreerd kan dit tot bijzonder complexe situaties leiden. Wanneer een excessieve schuld ontstaat, waarbij met grote waarschijnlijkheid geen vrij vermogen aanwezig is om af te lossen, wordt een gedeelte van de conserverende aanslag geïnd. Veelal is een dividenduitkering dan een oplossing,

Een remigrant die Nederland betreedt met een schuldpositie die de drempel overschrijdt, kan derhalve geconfronteerd worden met een heffing in box 2.

ware het niet dat die tot dezelfde invordering leidt. Een dividenduitkering kwalificeert namelijk als een 'verboden handeling' volgens de Invorderingswet, hetgeen eveneens leidt tot (gedeeltelijke) beëindiging van het uitstel van betaling.¹⁷ Voor deze dga's moet in dergelijke gevallen goed worden gekeken naar de omvang van het bedrag waarvoor het uitstel wordt ingetrokken.

Tegen deze achtergrond rijst tevens de vraag naar de verdragsrechtelijke houdbaarheid van de invordering van een conserverende aanslag die (mede) is gebaseerd op een fictief regulier voordeel. In de literatuur worden in toenemende mate kritische kanttekeningen geplaatst bij de verenigbaarheid van een dergelijke invordering met de goede verdragstrouw, met name in situaties waarin het heffingsrecht over het fictieve reguliere voordeel op grond van een belastingverdrag niet aan

Nederland is toegewezen.¹⁸ Vooralsnog moet worden aangenomen dat de invordering van deze aanslag, welke een zuiver nationale aangelegenheid betreft, het regime van de aanslag zelf volgt.

Step-up bij immigratie en remigratie

Bij aanvang van de binnenlandse belastingplicht bepaalt de Wet excessief lenen dat het maximumbedrag wordt gesteld op het bedrag van de schulden die de belastingplichtige op het moment van immigratie heeft aan zijn vennootschap(pen).¹⁹ Slechts de toename boven dit aanvangsniveau wordt vervolgens als fictief regulier voordeel in aanmerking genomen. Deze zogenoemde step-up geldt uitsluitend voor dga's die op of na 1 januari 2023 in Nederland zijn gaan wonen. Voor dga's die vóór die datum zijn geïmmigreerd, voorziet de wet niet in een step-up; zij worden behandeld alsof zij steeds binnenlands belastingplichtig zijn geweest.²⁰ De keuze voor 1 januari 2023 sluit aan bij de inwerkingtreding van de Wet excessief lenen. In praktische zin biedt de step-up een zekere planningsmogelijkheid. Een dga die voorafgaand aan zijn immigratie maximaal leent van zijn vennootschap, creëert daarmee een overeenkomstig hoog maximumbedrag. Binnen deze ruimte kan hij na immigratie aflossen en opnieuw lenen zonder dat dit direct tot heffing in box 2 leidt. In de literatuur is de vraag opgeworpen in hoeverre dit effect door de wetgever is beoogd en of het vanuit beleidsmatig perspectief wenselijk is.²¹ Tegen deze achtergrond is het voor de vaststelling van de step-up essentieel dat de schuldenpositie op het exacte immigratiemoment zorg-

vuldig en nauwkeurig wordt gedocumenteerd.

Voor de zogenoemde remigrant geldt, zoals eerder vermeld, op grond van de wet geen step-up.²² Dit geldt ook indien de belastingplichtige vóór zijn (her)immigratie reeds buitenlands belastingplichtig was in Nederland ter zake van een aanmerkelijk belang. Een remigrant die Nederland betreedt met een schuldpositie die de drempel overschrijdt, kan derhalve geconfronteerd worden met een heffing in box 2. Vanuit de systematiek van de wet heeft de remigrant daar tot 31 december van het remigratiejaar nog de ruimte om de schuld af te lossen.

Samenvatting en conclusie

Uit het voorgaande volgt dat de toepassing van de Wet excessief lenen in grensoverschrijdende situaties sterk afhankelijk is van de positie van de dga en diens conserverende aanslag.

De voor 15 september 2015 geïmmigreerde dga heeft daarbij niet te maken met de Wet excessief lenen. Hoewel nationaalrechtelijk sprake kan zijn van een fictief regulier voordeel, ontbreekt in de meeste belastingverdragen een toereikende heffingsgrondslag voor Nederland om dit inkomen daadwerkelijk te belasten. Slechts in situaties waarin geen belastingverdrag van toepassing is, kan Nederlandse heffing alsnog aan de orde zijn.

Een wezenlijk andere positie geldt voor de dga die na 15 september 2015 is geïmmigreerd en voor wie de conserverende aanslag daarom blijft bestaan. Deze aanslag fungeert als vangnet voor de Nederlandse belastingclaim

nu deze niet meer verloopt. Indien na emigratie sprake is van een toename van de bovenmatige schuld aan de eigen vennootschap, leidt dit op grond van de Invorderingswet tot (gedeeltelijke) beëindiging van het uitstel van betaling en daarmee tot invordering van de aanslag. In de praktijk kan dit tot complexe en potentieel knelende situaties leiden, temeer daar ook dividenduitkeringen die worden aangewend ter voldoening van de belastingschuld als ‘verboden handeling’ kwalificeren en eveneens tot invordering kunnen leiden. Hierdoor kunnen zich cumulatieve invorderingsmomenten voordoen, hetgeen de liquiditeitspositie van de dga aanzienlijk onder druk kan zetten. Voor de immigrerende dga geldt daarentegen dat deze in beginsel profiteert van een zogenoemde step-up. Dit impliceert dat bij binnenkomst in Nederland de bestaande schuldenpositie als uitgangspunt wordt genomen, zonder dat reeds opgebouwde schuldenposities onmiddellijk tot heffing leiden. Van essentieel belang is daarbij dat de omvang en samenstelling van de schuldenpositie op het exacte immigratiemoment zorgvuldig en adequaat worden vastgelegd, aangezien dit moment bepalend is voor de latere toepassing van de regeling.

De positie van de remigrant verdient afzonderlijke aandacht. In tegenstelling tot de immigrerende dga komt de remigrant in beginsel niet in aanmerking voor een step-up. Dit betekent dat een dga die terugkeert naar Nederland met een schuld die de wettelijke drempel overschrijdt, reeds op de eerste peildatum wordt geconfronteerd met een fictief regulier voordeel. Vanuit praktisch oogpunt is het daarom raadzaam om reeds voorafgaand aan de remigratie de schuldenpositie zorgvuldig te analyseren en waar mogelijk te reduceren, teneinde onmiddellijke belastingheffing te voorkomen.

Noten

- 1 Art. 4.13, eerste lid, onderdeel f, juncto art. 4.14a Wet IB 2001.
- 2 Kamerstukken II 2019/20, 35 496, nr. 3, p. 1.
- 3 Art. 4.13, eerste lid, onderdeel f, Wet IB 2001. De nadere uitwerking van deze regeling is opgenomen in de artikelen 4.14a tot en met 4.14d Wet IB 2001.
- 4 Art. 4.14d, Wet IB 2001.
- 5 Art. 4.14b Wet IB 2001.
- 6 Respectievelijk artikel 4.14c Wet IB 2001 en artikel 4.14d Wet IB 2001.
- 7 Art. 4.16, eerste lid, onderdeel h, Wet IB 2001.
- 8 Art. 2.8, tweede lid, Wet IB 2001 juncto artikel 4.16, eerste lid, onderdeel h, Wet IB 2001.
- 9 Art. 25 Invorderingswet 1990, waarbij in non-EU situatie zekerheid dient te worden gesteld.
- 10 Art. 25c Invorderingswet 1990.
- 11 Art. 7.5, eerste lid, juncto art. 2.1, eerste lid, onderdeel b, Wet IB 2001.
- 12 Kamerstukken II 2019/20, 35 496, nr. 3, onderdeel 7.
- 13 J.P. Boer & E.J.W. Heithuis ‘De internationale aspecten van de voorgestelde Wet excessief lenen bij eigen vennootschap’ in *WFR* 2020/175, onderdeel 3.3; M. van Hulten ‘Sommige gevolgen van belastingverdragen en EU-recht door inconsistenties in het wetsvoorstel overmatige leningen’ in *TFO* 2023/189.2, onderdeel 2.1; zie ook Kamerstukken I 2022/23, 35 496, C, p. 6-7.
- 14 KG:041:2025:4.
- 15 Art. 4.14d Wet IB 2001.
- 16 Art. 2.8, tweede lid, Wet IB 2001.
- 17 Art. 25, lid 8, onderdeel b, Invorderingswet.
- 18 O.a. Van Hulten, *TFO* 2023/189.2, Hertoghs Advocaten (Hertoghs beschouwd #412).
- 19 Art. 4.14c, lid 1, Wet IB 2001.
- 20 Kamerstukken II 2020/21, 35 496, nr. 7, p. 49.
- 21 Boer & Heithuis, *WFR* 2020/175, onderdeel 2.1.
- 22 Art. 4.14c, lid 2, Wet IB 2001.

Buitenlandse vakantie-woning en box 3: foute aftrek voor dubbele belasting?

Een tweede woning in het buitenland brengt specifieke fiscale gevolgen met zich mee. Denk aan de heffing in box 3, belastingverdragen en mogelijke dubbele belasting. Dat roept allerlei vragen op. Hoe moet de aftrek ter voorkoming van dubbele belasting (ttvdb) worden berekend? Wat betekent de toepassing van de spaarvariant voor de wijze waarop de aftrek ttvdb wordt berekend? Wanneer is er sprake van een vrijstelling? In welke situaties is het aan te raden bezwaar te maken?

Drs. C.

Overduin

Cor Overduin is zelfstandig belastingadviseur.

Sinds maart 2014 zet hij zich in voor een eerlijkere box 3 heffing en procedeert hierover.

Een vakantiehuisje in het buitenland. Vele Nederlanders zijn eigenaar van een stulpje over de grens. Zo'n vakantiehuis valt voor de inkomstenbelasting in box 3. Het is immers een onroerende zaak (artikel 5.3, lid 2 onderdeel a Wet IB 2001). En omdat het in het buitenland ligt, komt in de regel de aftrek ter voorkoming van dubbele belasting (hierna: aftrek ttvdb) in beeld.

De methode van aftrek ttvdb is de vrijstellingsmethode (met zogenoemd progressievoorbehoud). Dat ging altijd goed in de jaren 2001 tot en met 2016. De aftrek ttvdb was steeds volledig; de facto werkte de aftrek ttvdb uit als een objectvrijstelling. Niet raar, want box 3 kent één proportioneel tarief.

Maar sinds 2017 gaat het mis met de aftrek ttvdb want box 3 kreeg een systeem met drie vermogensschijven, waarbij iedere schijf een hoger forfaitair rendement kende. En daardoor kan het zo zijn dat er wel degelijk Nederlandse box 3-belasting verschuldigd is inzake de buitenlandse vakantiewoning. Door een wijziging – te weten: het pro rata toerekenen van het heffingvrije vermogen aan de buitenlandse vakantiewoning die sinds 2023 geldt – is dit probleem alleen maar verder vergroot.

In dit artikel bespreek ik deze problemen. Ook ga ik in op de vastgoedbijtelling die sinds dit jaar (2026) aan de orde is. En uiteraard besteed ik aandacht aan de komende wetgeving (Wet werkelijk rendement box 3).

Belastingverdrag en/of Besluit

De wijze van aftrek ttvdb inzake de buitenlandse vakantiewoning is geregeld in een belastingverdrag dat Nederland heeft gesloten met het land waarin de vakantiewoning is gelegen. Soms – met name in de

oudere belastingverdragen – bevat het verdrag in kwestie zelf een regeling waarin de aftrek ttvdb is uitgewerkt.

Maar vaak verwijst een verdrag voor de formule ter berekening van de aftrek ttvdb naar het Besluit voorkoming dubbele belasting 2001¹ (hierna: Bvdb). Ligt de vakantiewoning in een land waarmee Nederland geen belastingverdrag heeft gesloten, dan biedt een direct beroep op het Bvdb uitkomst.

In dit artikel neem ik de wijze van aftrek ttvdb volgens het Bvdb als uitgangspunt. In het Bvdb is allereerst bepaald dat sprake is van een vrijstelling.² In de artikelen 23 en 24 Bvdb is de regeling verder uitgewerkt voor het buitenlands voordeel uit sparen en beleggen. Daarbij is de huidige wettelijke, forfaitaire regeling van de Wet IB inzake box 3 het uitgangspunt.

Jaren 2017 tot en met 2022

De jaren 2017 tot en met 2022 markeren een periode van ingrijpende veranderingen in de box 3-heffing voor bezitters van een buitenlandse vakantiewoning. Opeenvolgende regimes zorgden voor zeer uiteenlopende uitkomsten voor hetzelfde buitenlandse object.

Forfaitaire, wettelijke stelsel

Per 1 januari 2017 kregen we een andere box 3. Een systeem met drie vermogensschijven. Niet langer de 4% forfaitair rendement over het saldo van alle bezittingen en schulden, belast tegen een tarief van 30%. Nee, sinds 2017 hanteerde de wetgever een veronderstelde vermogensmix van sparen en beleggen waarbij het idee gold dat het aandeel beleggen steeg naarmate sprake was van hogere vermogens. Die vermogensmix werd gecombineerd met een forfait voor het veronderstelde spaardeel

en een hoger forfait voor het veronderstelde beleggingsdeel. Anders gezegd: de wetgever ging er van uit dat grotere vermogens beter rendeerden dan kleinere. Het tarief bleef proportioneel.

In dit nieuwe (maar nog altijd: forfaitaire) systeem weerspiegelde de aftrek tvvdb vaak geen volledige aftrek meer. Want voor de vraag hoe de aftrek tvvdb uitpakte, was relevant of en zo ja, in welke mate er naast de buitenlandse vakantiewoning ook nog ‘Nederlandse’ bezittingen en schulden waren.

En zo ontstond de situatie dat iemand die naast de buitenlandse vakantiewoning hooguit een klein bank-saldo had, wel een volledige aftrek tvvdb genoot maar iemand die exact dezelfde buitenlandse vakantiewoning bezat maar daarnaast omvangrijke ‘Nederlandse’ beleggingen en/of omvangrijke ‘Nederlandse’ schulden, een beduidend lagere aftrek tvvdb kreeg.

Destijds vormde dit voor mij de reden om hierover te gaan procederen. Bij een proportioneel belastingtarief zoals box 3 kent, behoort de vrijstellingsmethode te allen tijde tot een volledige aftrek tvvdb te leiden. De betreffende casus betrof een Nederlander met een vakantiewoning in Zwitserland. Rechtbank Den Haag en Hof Den Haag oordeelden negatief. De Hoge Raad deed de zaak op 8 oktober 2021 af³ met artikel 81 RO. ‘Game over’ zou je dus denken. Het liep echter anders...

Forfaitaire, rechtsherstel-stelsel (spaarvariant)

Op grond van het Kerstarrest⁴ verleende de fiscus forfaitair rechtsherstel. Dat gebeurde op basis van de zogenoemde spaarvariant: een systeem waarbij nog steeds met forfaitaire rendementen werd gewerkt maar waarbij voortaan wel de werkelijke, individuele vermogensmix van een belastingplichtige als uitgangspunt werd genomen. Daarbij kwam ook de vraag aan de orde wat toepassing van de spaarvariant betekende voor de wijze waarop aftrek tvvdb moet worden verleend. Dat riep ook de volgende vragen op. Moet eerst het ‘wereldinkomen’

Hoewel er veel kritiek is op de Juni-arresten, moet gezegd worden dat de Hoge Raad inzake de aftrek tvvdb bij bepaling van het werkelijk rendement ten behoeve van het rechtsherstel, een juiste berekeningswijze heeft voorgeschreven

worden bepaald voor de vraag of recht bestaat op forfaitair rechtsherstel? Of moet ‘onder aan de streep’ worden gekeken, lees: wat geeft de laagste uitkomst nadat aftrek tvvdb is toegepast? De besluit- c.q. wetgever koos voor het eerste: forfaitair rechtsherstel wordt verleend als het ‘wereldinkomen’, berekend volgens de spaarvariant, lager uitkomt dan het wettelijke, forfaitaire rendement. En vervolgens wordt dan de aftrek tvvdb toegepast. Het laat zich raden dat dit situaties oplevert waarin dit voor de belastingplichtige nadelig uitpakt. En uiteraard leverde dat ook weer (nieuwe) rechtszaken op. Het lange verhaal kort is dat (voor zover mij bekend) momenteel bij de Hoge Raad een zaak voorligt die hopelijk op afdoende wijze duidelijkheid gaat geven. Het betreft een zaak waarin Hof Amsterdam uitspraak deed op 23 januari 2025.⁵ In die casus is de spaarvariant van toepassing aangezien belanghebbende er niet in slaagde om een lager ‘werkelijk rendement’ te bewijzen. Het voert te ver om de zaak in detail te bespreken. De kern is de vraag of in de teller van de breuk, het algemene forfaitaire rendementspercentage voor ‘overige bezittingen’ moet worden gehanteerd (visie Hof Amsterdam) of het (lagere) gemiddelde spaarvariant-rendementspercentage.

De Juni 2024-arresten

Na het Kerstarrest was de vraag wat onder ‘werkelijk rendement’ moet worden verstaan. Immers, als dat

Voor degene die een buitenlandse vakantiewoning heeft en vanaf 2023 in box 3 belast wordt op basis van het forfaitaire rendement is er dus alle reden om bezwaar te maken tegen de definitieve aanslag. De aftrek tvvdb is te laag.

‘werkelijk rendement’ lager is dan het forfaitaire rendement, dan dient de box 3-belasting verlaagd te worden. In de Juni 2024-arresten heeft de Hoge Raad daar nadere regels voor gegeven. Daarbij heeft de Hoge Raad ook gelijk duidelijk gemaakt hoe de aftrek tvvdb bepaald moet worden bij de ‘werkelijk rendement’-benadering die ten behoeve van het rechtsherstel gehanteerd moet worden. Meer precies deed hij dat in r.o. 5.5.3 van het arrest d.d. 6 juni 2024, ECLI:NL:HR:2024:704. Een breuk op basis van werkelijk rendement van de buitenlandse bezittingen (en de daaraan verbonden schulden) was het gevolg. Acht dagen later (14 juni 2024) volgden nog een aantal box 3-arresten. Een van deze zaken betrof een casus waarin ik namens belanghebbende procedeerde over de juiste aftrek tvvdb bij een tweede woning in Frankrijk. Het betrof een woning voor eigen gebruik, er was dus geen

sprake van huurinkomsten. Wel waren er (substantiële) kosten. Nog vóór de zitting bij het Hof werd op het Kerstarrest gewezen. Dat wierp nieuw licht op deze lopende kwestie. En hoewel er veel kritiek⁶ is op de Juni 2024-arresten, moet gezegd worden dat de Hoge Raad inzake de aftrek tvvdb bij bepaling van het werkelijk rendement ten behoeve van het rechtsherstel een juiste berekeningswijze heeft voorgeschreven. Feitelijk komt die neer op een objectvrijstelling. In het betreffende arrest⁷ oordeelde de Hoge Raad namelijk in r.o. 4.4.3: ‘Voorts betogen zowel de Staatssecretaris als belanghebbende dat het Hof ten onrechte het voordeel ter zake van het eigen gebruik van het onroerend goed in Frankrijk op € 0 heeft gesteld. Zowel de Staatssecretaris als belanghebbende heeft bij deze klacht geen belang. Voor een eventueel in aanmerking te nemen voordeel wegens eigen gebruik van het onroerend goed in Frankrijk wordt op grond van artikel 24, onderdeel A, lid 2, van het Nederlands-Franse belastingverdrag een vermindering van belasting in box 3 verleend die hetzelfde resultaat oplevert als in de situatie waarin dat voordeel op € 0 zou worden gesteld. Vanwege het vaste tarief van 30% van de box-3-belasting heeft het in artikel 24, onderdeel A, lid 2, van het Nederlands-Franse belastingverdrag voorziene progressievoorbehoud immers geen effect op de berekening van de verschuldigde belasting. Ook volgt uit de gedingstukken niet dat de Staatssecretaris of belanghebbende anderszins een belang heeft bij het eventueel in aanmerking nemen van een voordeel wegens eigen gebruik.’

Dit citaat maakt duidelijk dat de Hoge Raad op het terrein van het rechtsherstel inmiddels ook begrijpt dat bij een proportioneel belastingtarief de vrijstellingsmethode te allen tijde tot een volledige vrijstelling moet leiden.⁸ De hoogte van het werkelijk rendement inzake een buitenlandse onroerende zaak is dus niet relevant. Alles wat er wordt bijgeteld wegens ‘werkelijk rendement’, wordt weer net zo hard gecompenseerd via de aftrek tvvdb. Het resultaat: een binnenlands belastingplichtige betaalt alleen box 3-belasting over het ‘Nederlandse’ werkelijk rendement; buitenlandse onroerend goed blijft buiten de Nederlandse box 3-belastingheffing.

Los van de vraag hoe de aftrek tvvdb moet worden berekend, geldt uiteraard wel dat als de buitenlandse vakantiewoning in een bepaald jaar in waarde is gedaald, dit waardeverlies wel onderdeel uitmaakt van het ‘wereld’-werkelijk rendement. Ook over de grens geldt voor woningen de ‘t-r’-benadering; waardemutaties behoren altijd met 1 jaar vertraging tot het werkelijk rendement. De waardeontwikkeling van een buitenlandse vakantiewoning speelt dus ook mee bij de (voor-)vraag wat gunstiger is: forfaitair of werkelijk rendement?

Jaren 2023 en verder

Waar in de jaren tot en met 2022 er (soms) nog te kiezen viel tussen het oude wettelijke systeem met drie fictieve vermogensschijven en het systeem van de spaarvariant, geldt vanaf 2023 dat de wet alleen nog de spaarvariant als wettelijk, forfaitair systeem voorschrijft. Daarbij wordt dus wel de werkelijke individuele vermogensmix (banktegoeden, overige bezittingen en schulden) als uitgangspunt genomen maar per categorie wordt een forfaitair rendement gehanteerd.

Forfaitaire, wettelijke stelsel (spaarvariant)

Een buitenlandse vakantiewoning is een ‘overige bezitting’ en krijgt dus een hoog forfaitair rendement aangerekend. Het probleem van een onjuiste, te lage aftrek tvvdb doet zich ook dan nog steeds voor. Sterker nog: het probleem is alleen maar erger geworden omdat de besluitgever een wijziging heeft doorgevoerd in het Bvdb. Men heeft namelijk het heffingvrij vermogen voortaan pro rata toegerekend aan de buitenlandse vakantiewoning. Bijgevolg valt de breuk slechter uit. In een eerder artikel⁹ voor Weekblad Fiscaal Recht heb ik dit met cijfervoorbeelden verder uitgewerkt. Ook is daar een meer uitgebreide beschouwing te lezen waarom deze wijziging in strijd is met het zogenoemde De Groot-arrest.

Voor degene die een buitenlandse vakantiewoning heeft en vanaf 2023 in box 3 belast wordt op basis van het forfaitaire rendement is er dus alle reden om bezwaar te maken tegen de definitieve aanslag. De aftrek tvvdb is te laag.

Tegenbewijsregeling (werkelijk rendement)

In dit kader is er niets gewijzigd ten opzichte van hetgeen hiervoor is geschreven in de paragraaf ‘De jaren 2017 tot en met 2022’ inzake ‘werkelijk rendement’.

Jaren 2026 - 2027 (of langer?): de vastgoedbijtelling

Nadat de Hoge Raad op 20 december 2024 oordeelde¹⁰ dat het aan de wetgever is om ‘eigen gebruik’ van onroerende zaken in box 3 te belasten als een belastingplichtige ervoor kiest om op basis van ‘werkelijk rendement’ belast te worden, geldt vanaf 1 januari 2026 de vastgoedbijtelling. In de Wet tegenbewijsregeling box 3 is hierin voorzien: het vanaf die datum geldende artikel 5.27a Wet IB 2001.

De vastgoedbijtelling speelt dus niet als de belastingplichtige voor de jaren 2026-2027 kiest voor het wettelijke, forfaitaire systeem van box 3. In dit geval is immers het forfait voor overige bezittingen van toepassing. Anno 2026 is dat 6,00%.¹¹ Dat forfait geldt immers ongeacht of en zo ja, tot welk bedrag er daadwerkelijk rendement wordt behaald met de betreffende box 3 bezittingen.

In het systeem van de tegenbewijsregeling moet vanaf 2026 de vastgoedbijtelling wel worden toegepast bij onroerende zaken die voor eigen gebruik ter beschikking staan. Dat begrip is ruimer dan werkelijk eigen gebruik, het enkele ter beschikking staan is al voldoende om de vastgoedbijtelling aan de broek te krijgen. De logische vervolgvraag is dan uiteraard: welk bedrag moet er dan worden bijgeteld? De wetgever bepaalt dat de economische huurwaarde van de onroerende zaak moet worden bijgeteld. Uit de wetsgeschiedenis is op te maken dat de economische huurwaarde is: ‘de huurprijs die bij verhuur onder normale omstandigheden bedongen kan worden’.¹² Het is aan de belastingplichtige om hier concreet invulling aan te geven.

Inzake een buitenlandse vakantiewoning die niet verhuurd wordt maar wordt aangehouden voor eigen gebruik, is dit vraagstuk echter minder spannend. Via de aftrek tvvdb zal de box 3-belasting er immers niet door geraakt worden. Niettemin geldt ook dan dat een juiste inschatting gemaakt moet worden. De hoogte van de vastgoedbijtelling bepaalt immers mede de hoogte van het ‘wereld’-box 3-inkomen en daarmee ook het verzamel-

Economische huurwaarde

Volgens de wetgever bedraagt de gemiddelde economische huurwaarde van woningen in box 3 5,06 procent van de WOZ-waarde. Een belastingplichtige kan ervoor kiezen om dat percentage te hanteren als de economische huurwaarde onbekend of onberekenbaar is. Dit percentage is gebaseerd op een rapport van het SEO uit juni 2024.¹³ Naar mijn mening is dat rapport echter niet actueel. In een recent artikel¹⁴ in Weekblad Fiscaal Recht heb ik betoogd dat een actuele benadering van de vastgoedbijtelling niet op 5,06% maar op 3,40% zou uitkomen. Sowieso is de vastgoedbijtelling zeer kwetsief; het is immers een forfait zonder tegenbewijs dat geen benadering is van de werkelijkheid.

inkomen. En het verzamelinkomen heeft doorwerking naar de inkomensafhankelijke heffingskortingen, toeslagen en de berekening van de eigen bijdrage Wlz (CAK).

Wet werkelijk rendement box 3

De planning is dat de Wet werkelijk rendement box 3 in 2028 ingaat. Het begrip ‘werkelijk rendement’ is in deze wet wat mij betreft beduidend beter ingevuld dan hetgeen geldt op grond van de Wet tegenbewijsregeling box 3. Bij de Wet werkelijk rendement box 3 is er wel aftrek van kosten en geldt voor onroerende zaken dat een waardemutatie in beginsel pas wordt belast zodra deze gerealiseerd wordt door onder meer verkoop.¹⁵ De vastgoedbijtelling is in deze wet forfaitair bepaald op 3,35%.¹⁶ De wetgever zal ook nog komen met een aanpassing van het Bvdb. Hoewel een concept-tekst van een gewijzigd Bvdb nog niet gedeeld is, lijkt het er op dat men voornemens is om het heffingsvrije inkomen – u weet wel: de pendant van het huidige heffingsvrije vermogen – pro rata te gaan toerekenen aan de buitenlandse vakantiewoning. Dat lijkt op dezelfde weeffout die we nu ondervinden bij het forfaitaire stelsel sinds

2023. Het is te hopen dat de besluitgever tijdig op zijn schreden terugkeert en deze pro rata-exercitie achterwege laat zodat de aftrek tvvdb correct wordt bepaald.

Tot slot

Dat box 3 een moeras is, blijkt ook als we ons beperken tot de buitenlandse vakantiewoning. Het huidige Bvdb leidt naar mijn mening nog altijd tot onjuiste aftrek tvvdb. Dat is sinds 2023 verder verslechterd omdat men het heffingsvrij vermogen pro rata is gaan toerekenen aan de buitenlandse vakantiewoning, waardoor de vooromingsbreuk nog slechter uitkomt. Belastingplichtigen met een buitenlandse vakantiewoning die inzake 2023 en verder worden belast op basis van het wettelijke, forfaitaire rendement zijn dus de pineut. Bezwaar maken is dan ook het devies.

Vanaf 2026 wordt bij hen die niet op basis van het forfaitaire stelsel maar op basis van de tegenbewijsregeling worden belast, ook het eigen gebruik belast. De vastgoedbijtelling geldt immers sinds 1 januari 2026. Voor de aftrek tvvdb is dat minder spannend.

Noten

- 1 <https://wetten.overheid.nl/BWBR0012095/2026-01-01>
- 2 Artikel 22 Bvdb.
- 3 ECLI:NL:HR:2021:1478.
- 4 ECLI:NL:HR:2021:1963.
- 5 ECLI:NL:GHAMS:2025:231.
- 6 Zie o.a. Heithuit, Segers, WFR 2024/212, *De puinhopen van acht jaar box 3*, RB-commentaar d.d. 15 april 2025 op het wetsvoorstel, *Wet tegenbewijsregeling box 3*, <https://rb.nl/wp-content/uploads/Reactie%20RB%20op%20de%20Wet%20Tegenbewijsregeling%20box%203%20-%2015-04-2015.pdf> en J.G.M. Stevens, ‘6 juni-arresten: Wat heeft het rechtsherstel opgeleverd?’, *Taxlive / Weekblad Fiscaal Recht*, juni 2024 (WFR 2024/181).
- 7 ECLI:NL:HR:2024:860.
- 8 Zie hiervoor het beschreven HR-arrest van 8 oktober 2021.
- 9 C. Overduin, *De buitenlandse tweede woning anno 2024: op papier vrijgesteld, in werkelijkheid in Nederland belast*, WFR 2024/242.
- 10 ECLI:NL:HR:2024:1788.
- 11 Voor het jaar 2027 bedraagt het forfait voor de ‘overige bezittingen’ vermoedelijk 6,37%.
- 12 Kamerstuk 36 706, nr. 3, MvT, p. 12.
- 13 D. Stäbler, N. Verheul M. Bijlsma T. Loots en A. Kuczynski, *Huurwaarderatio voor vastgoedbijtelling box 3*, SEO-publicatie 2024-81.
- 14 C. Overduin, *Vastgoedbijtelling actualiseren? Dan wordt 3,35% nu 2,25% en wordt 5,06% nu 3,40%*, WFR 2026/118.
- 15 Bij zogenoemde ‘life events’, denk aan aangaan huwelijk of geregistreerd partnerschap en echtscheiding, maar ook bij overlijden, kan echter verplichte afrekening gelden zonder dat de onroerende zaak wordt vervreemd aan een derde partij. Wellicht komt hier nog een doorschuifregeling voor, misschien wordt dat duidelijk(er) op Prinsjesdag 2026.
- 16 Ook dit percentage is m.i. te hoog, zie voetnoot 14.

Belastingplichtigen met een buitenlandse vakantiewoning die inzake 2023 en verder worden belast op basis van het wettelijke, forfaitaire rendement zijn dus de pineut. Bezwaar maken is dan ook het devies.

Het fiscale verborgenheidsbeginsel

De Schotse econoom Adam Smith is bekend om zijn vier beginselen voor belastingheffing, die veel economen en beleidsmakers nog altijd houvast geven. Onder de opstellers van fiscale wetgeving is vooral het vierde beginsel van Smith populair: belastingheffing moet naast de opbrengst die ze genereert zo min mogelijk kosten met zich meebrengen. Daarbij gaat het volgens Smith niet alleen om hoge uitvoeringskosten als gevolg van ingewikkelde wetgeving, maar ook om gedragsveranderingen die door de belastingheffing worden veroorzaakt en welvaartsverlies kunnen opleveren. Het hoeft zelfs niet om strikt economische kosten te gaan. Belastingheffing moet zo worden geheven dat het bij de burger zo min mogelijk weerstand oproept.

Dit principe wordt al gauw in de praktijk gebracht. Zo weet Engeland begin negentiende eeuw veel meer belasting te heffen dan grote rivaal Frankrijk. Dat heeft alles te maken met de wijze van heffing. In Engeland wordt een inkomstenbelasting ingevoerd, die aanvankelijk veel problemen oplevert, maar een doorslaand succes wordt nadat besloten wordt de belasting voortaan bij de bron in te houden. Huurders betalen niet de volledige huur aan de verhuurder, maar een deel vloeit rechtstreeks in de schatkist. Hetzelfde geldt voor alimentatiebetalingen en andere geldstromen tussen particulieren. Door de inhouding aan de bron wordt de belasting veel minder nadrukkelijk gevoeld en neemt de weerstand tegen de nieuwe belasting al snel af. Tegelijkertijd is Engeland bedreven in het opleggen van hoge invoerrechten en andere indirecte belastingen, die het eilandleven weliswaar duur maken, maar niet direct zichtbaar zijn voor de argeloze consument. In Frankrijk daarentegen gaat belastingheffing gepaard met dusdanig veel controles en opsmuk dat belastingverhogingen direct voelbaar zijn en daarmee politiek onhaalbaar.

In ons moderne belastingstelsel is het idee dat belastingen verborgen moeten zijn voor de betaler ervan tot in het uiterste doorgedreven. Van de totale rijksbegroting wordt slechts een fractie rechtstreeks door particulieren overgemaakt naar de staat. Heel de geschiedenis door is belastingheffing gepaard gegaan met verzet, opstand en rebellie, maar in de 21ste eeuw is zulke openbare onvrede nauwelijks aanwezig, ondanks dat de belastingdruk nog nooit zo hoog is geweest. Een verklaring voor deze ontwikkeling kan zijn dat de mens moreel verbeterd is en inmiddels inziet hoe relevant belastingen zijn voor de maatschappij. Een meer cynische – en ik vrees realistischere – kijk op de zaak is dat we zo weinig direct met belastingen in aanraking komen dat het lastig is er boos om te worden. De aangifte inkomstenbelasting, hét jaarlijkse incheckmoment met vadertje staat, leidt voor de meeste mensen zelfs tot een teruggaaf.

Het is natuurlijk niet zo dat felle fiscale discussies helemaal ontbreken in de maatschappij, maar die gaan opvallend genoeg bijna altijd over de belastingen die de burger wel rechtstreeks betaalt. Zo procederen burgers zeer frequent tegen de heffing van gemeentelijke belastingen, politieke partijen profileren zich graag met standpunten voor of tegen de erfbelasting en uiteraard kan box 3 in dit rijtje niet ontbreken. Zeker niet de grootste heffingen van de rijksbegroting, maar ze maken wel het meeste los. Voor box 3 ligt de oplossing voor de hand: we volgen het Engelse voorbeeld en onderwerpen huur- en rentestromen aan een bronheffing tegen 50%. Bij de aangifte inkomstenbelasting krijg je het verschil met de daadwerkelijke box-3-heffing weer terug, zodat de aangifte in een geluismomentje transformeert.

Beter lijkt het me om helemaal af te stappen van het fiscale verborgenheidsbeginsel. Als elke burger voortaan zelf de door hem verschuldigde loonbelasting, premies, btw en andere indirecte belastingen maandelijks moet afdragen, verschuift de politieke aandacht hopelijk vanzelf van de krokodillentranen van vermogenden naar mensen die aan het einde van de maand hun met moeite verzamelde spaargeld naar de rekening van de Belastingdienst zien verdwijnen. Dat is pas onrechtvaardig!

Mr. dr. W.R. Kooiman

Reinier Kooiman is als advocaat werkzaam bij Stibbe en als universitair docent verbonden aan de Universiteit Leiden.

Recensie Fiscalist van de sterren

Geen fiscale masterclass, wel een morele les

Recensenten:
Jay Brands,
Mara Heezen,
en Hedi
Wouters

De podcast *Fiscalist van de sterren* van het Financieele Dagblad heeft inmiddels een groot publiek bereikt. Dat is niet verrassend. Het verhaal bevat alle ingrediënten van een succesvolle podcast: bekende Nederlanders, miljoenenbedragen, geheimzinnige fiscale constructies, een strafrechtelijk onderzoek en een hoofdrolspeler die uiteindelijk door de Amerikaanse autoriteiten wordt vervolgd. Voor wie houdt van een spannend verhaal is de serie dan ook uitstekend luistermateriaal.

De podcast vertelt het verhaal van Frank Butselaar, belastingadviseur van diverse internationale artiesten en sporters. In vijf afleveringen nemen de makers de luisteraar mee langs FIOD-invalen, juridische procedures, media-aandacht en persoonlijke drama's. Door interviews met betrokkenen, familieleden, vrienden en bekende Nederlanders krijgt de zaak een menselijke dimensie. De spanning wordt zorgvuldig opgebouwd en de serie weet de aandacht moeiteloos vast te houden.

Fiscaaltechnisch

Wie als fiscalist echter verwacht een diepgaande analyse van de fiscale adviezen en constructies te krijgen, zal waarschijnlijk teleurgesteld raken. Juist de vraag hoe de door Butselaar geadviseerde structuren werkten en waarom deze fiscaal of juridisch problematisch zouden zijn geweest, blijft grotendeels onbeantwoord. De fiscale techniek blijft op de achtergrond en complexe vraagstukken worden vereenvoudigd of slechts oppervlakkig behandeld. Daarmee is de podcast vooral een publieksproduct en geen fiscale masterclass.

Dat betekent niet dat de serie voor fiscalisten geen waarde heeft. De belangrijkste lessen zijn alleen niet fiscaaltechnisch van aard. De podcast laat zien hoe kwetsbaar complexe advisering kan zijn wanneer deze afhankelijk wordt van vele voorwaarden, aannames en gewenste uitkomsten. Hoe meer een advies moet steunen op uitzonderingen en een nauwgezette uitvoering, hoe groter het risico dat de praktijk uiteindelijk anders uitpakt dan op papier was bedacht.

Integriteit

Daarnaast toont de podcast de spanning tussen commercieel succes, cliëntbelangen en professionele onafhankelijkheid. Iedere adviseur kent situaties waarin een cliënt graag een bepaalde uitkomst wil bereiken. Juist dan is het

belangrijk om voldoende afstand te bewaren, kritisch te blijven en ook het ongemakkelijke gesprek te voeren wanneer een advies niet langer houdbaar blijkt. De serie onderstreept daarmee het belang van integriteit, onafhankelijkheid en professioneel-kritisch handelen. Eigenschappen die minstens zo belangrijk zijn als technische vakkennis.

Tegelijkertijd roept de podcast een bredere vraag op. Richt de serie zich op het begrijpen van de fiscale werkelijkheid, of vooral op het vellen van een moreel oordeel? Regelmatig lijkt de aandacht te verschuiven van belastingrecht naar ethiek en van fiscale analyse naar karaktervorming. Dat levert interessante discussies op, maar laat de luisteraar ook achter met onbeantwoorde vragen over de juridische en fiscale merites van de zaak.

Slotsom

Per saldo is *Fiscalist van de sterren* daarom vooral een goed gemaakte verhalende podcast over succes, reputatie, morele dilemma's en de gevolgen van fiscale advisering. Wie op zoek is naar diepgaande fiscale kennis zal niet veel nieuws ontdekken. Wie daarentegen tijdens een vakantie, onderweg of aan het zwembad wil luisteren naar een spannend verhaal over sterren, miljoenen en de keerzijde van succes, zal zich uitstekend vermaken. Voor de fiscalist levert de podcast misschien geen nieuwe vaktechnische inzichten op, maar wel stof tot nadenken over de menselijke kant van ons vak.

Vanaf dit nummer recenseren Mara Heezen (belastingadviseur bij DDJ Accounts en Adviseurs), Jay Brands (belastingadviseur bij BGH Den Bosch), Nicky Broeders (Belastingadviseur bij Scab Accountants & Adviseurs) en Hedi Wouters (belastingadviseur bij De Beer Accountants en Belastingadviseurs) iedere editie van Het Register een podcast.

eindoordeel:
★★★★☆

Jurisprudentie en wetgeving

INKOMSTENBELASTING

- 2026-039 Herverdeling box 3 tussen partners niet mogelijk na achterwaartse verliesverrekening 31
- 2026-040 Invordering conserverende aanslag na overlijden in buitenland terecht 31

ERF- EN SCHENKBELASTING

- 2026-041 Aandeleninkoop door bv leidde niet tot herstart bezitsvereiste BOR voor procentuele toename belang 32

OVERDRACHTSBELASTING

- 2026-042 Gezamenlijkheidsvereiste samenwonersvrijstelling OVB bij jojo-toedeling in strijd met eigendomsrecht 32

OMZETBELASTING

- 2026-043 Vastgoed-bv kwalificeerde als eigenbouwer voor btw-verleggingsregeling 32

VENNOOTSCHAPSBELASTING

- 2026-045 Navordering mogelijk na foutieve verliesverrekeningsbeschikking Vpb 33
- 2026-046 Clusterbenadering bij horizontale verliesverrekening fiscale eenheid door rechtbank afgewezen 34

FORMEEL

- 2026-047 Hoge Raad komt terug van arrest uit 2013: bestuursrechter mocht recente machtiging vragen 34
- 2026-048 Raadpleging controleambtenaar bij voorbereiding uitspraak op bezwaar was toelaatbaar 34
- 2026-049 Ambtelijk verzuim door jarenlang accepteren verliezen uit autohandel 35

INKOMSTENBELASTING

2026-039 Herverdeling box 3 tussen partners niet mogelijk na achterwaartse verliesverrekening

Een echtpaar was elkaars fiscaal partner. In 2016 legde de inspecteur aan beiden aanslagen IB op voor 2015. De vrouw leed in 2018 een ondernemingsverlies. In juni 2020 stelde de inspecteur dit verlies vast en gaf een dag later een beschikking achterwaartse verliesverrekening, waarbij het negatieve inkomen 2018 werd verrekend met het inkomen 2015 van de vrouw. Op 1 juli 2020 dienden de echtgenoten gezamenlijk een verzoek in tot herverdeling van de grondslag sparen en beleggen voor 2015. Door de verliesverrekening kon de vrouw haar heffingskorting niet meer volledig benutten. Door haar aandeel in het box 3-inkomen te verhogen zou zij de gehele heffingskorting kunnen benutten. De inspecteur wees het verzoek af omdat beide aanslagen 2015 onherroepelijk vaststonden. Hij behandelde het verzoek als een verzoek om ambtshalve vermindering. De echtgenoten stelden dat herverdeling op grond van artikel 2.17, lid 4, Wet IB 2001 mogelijk moest zijn, omdat de aanslag van de vrouw door de verliesverrekening was gewijzigd. Hof Den Bosch besliste dat artikel 2.17, lid 4, Wet IB 2001 geen ruimte bood voor herverdeling omdat de aanslagen onherroepelijk vaststonden. Het hof paste echter de leer van de niet-verdisconteerde omstandigheden toe: de wetgever had niet voorzien dat door achterwaartse verliesverrekening het belastbaar inkomen zodanig kon wijzigen dat een eerder benutte heffingskorting niet meer volledig kon worden benut, terwijl herverdeling dit niet kon wegnemen. Het hof verminderde de aanslag van de man conform het verzoek.

De Hoge Raad verklaarde het cassatieberoep van de staatssecretaris gegrond. Onder verwijzing naar de conclusie van Advocaat-Generaal Koopman besliste de Hoge Raad dat achterwaartse verliesverrekening in algemene zin geen bijzondere omstandigheid was die het buiten toepassing laten van de wet rechtvaardigde. De beperking van de herzieningsmogelijkheid tot gevallen waarin aansla-

gen nog niet onherroepelijk vaststonden, strookte met wat de wetgever had voorzien. De wetgever had deze begrenzing noodzakelijk geacht voor de uitvoerbaarheid van de regeling.

■ Hoge Raad 12 juni 2026, nr. 24/01291, ECLI:NL:HR:2026:913

2026-040 Invordering conserverende aanslag na overlijden in buitenland terecht

Een man emigreerde in 2013 met zijn gezin naar Spanje. Hij hield alle aandelen in een bv waarvan de zetel in september 2013 werd verplaatst naar Malta. In december 2014 keerde de bv € 10,5 mln dividend aan hem uit. De inspecteur legde in oktober 2017 een conserverende aanslag IB 2013 op naar een te conserveren box 2-inkomen van € 12.544.834. De ontvanger verleende uitstel van betaling voor het bedrag van € 3.136.208 aan belasting over het te conserveren inkomen uit aanmerkelijk belang. De man overleed in september 2018 in Spanje. Het vermogen van de bv bestond op dat moment uitsluitend uit beleggingen. De ontvanger beëindigde het uitstel van betaling en wees het verzoek van de erven om voortzetting van het uitstel af. De inspecteur wees het verzoek om vermindering van de conserverende aanslag af. De erven stelden dat de conserverende aanslag van rechtswege was vervallen doordat de inspecteur voor latere jaren aanslagen had opgelegd uitgaande van binnenlandse belastingplicht. Subsidiair stelden zij dat de aanslag was vervallen door de remigratie van de echtgenote in 2019.

Hof Arnhem-Leeuwarden verwierp deze stellingen. Uit artikel 4.25, lid 5, Wet IB 2001 en artikel 16, lid 5, UBIB 2001 volgde niet dat een conserverende aanslag bij remigratie van rechtswege verviel. De aanslag moest door de inspecteur worden verminderd, maar daarvoor was vereist dat de belastingplichtige zelf remigreerde. De man was niet geremigreerd; hij overleed in Spanje. De remigratie van zijn echtgenote was niet relevant, omdat zij niet de belastingplichtige was aan wie de conserverende aanslag was opgelegd. Dat de inspecteur lopende het woonplaatsonderzoek tot behoud van rechten zowel een conserverende aanslag had opgelegd

als voor latere jaren aanslagen uitgaande van binnenlandse belastingplicht, was niet in strijd met de wet of de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Over de voortzetting van het uitstel besliste het hof dat artikel 2, lid 8, UR IW 1990 alleen voortzetting toestond voor zover ondernemingsvermogen aanwezig was in de vennootschap. Aangezien in de bv alleen beleggingsvermogen aanwezig was, bestond geen recht op voortgezet uitstel. Van strijd met het Unierecht was geen sprake. Het hoger beroep was ongegrond.

■ Hof Arnhem-Leeuwarden 21 april 2026, nr. 23/3032 en 23/3033, ECLI:NL:GHARL:2026:2736

ERF- EN SCHENKBELASTING

2026-041 Aandeleninkoop door bv leidde niet tot herstart bezitsvereiste BOR voor procentuele toename belang

Een moeder schonk in december 2020 zeshonderd certificaten van aandelen in een bv aan haar dochter. Het vermogen van de bv bestond volledig uit ondernemingsvermogen. De certificaten behoorden al meer dan vijf jaar tot een aanmerkelijk belang van de moeder. Tot oktober 2018 vertegenwoordigden de certificaten een belang van 6% in de bv. In oktober 2018 kocht de bv 20,5% eigen aandelen in van een broer van de dochter, waardoor het belang dat de certificaten vertegenwoordigden procentueel toenam van 6% naar 7,5%.

De inspecteur legde een aanslag schenkbelasting op en stelde dat de BOR niet van toepassing was op de procentuele toename van 1,55 procentpunt. Voor die toename was volgens de inspecteur niet voldaan aan de bezitsvereisten van artikel 35d, lid 1, onderdeel c, SW. De dochter stelde dat de moeder dezelfde certificaten al meer dan vijf jaar in bezit had en dat de aandeleninkoop door de bv daar niets aan veranderde. De BOR moest daarom op de gehele verkrijging worden toegepast.

Rechtbank Noord-Nederland besliste dat voor de gehele verkrijging aan de bezitsvereisten was voldaan, inclusief de procentuele toename. Naar de letter van de wet had de moeder de geschenken certificaten al meer dan vijf jaar in bezit; de inkoop had daarin geen verandering gebracht. Ook aan het vereiste dat de bv ten minste vijf jaar een onderneming had gedreven, was voldaan. De rechtbank zag in de wetsgeschiedenis geen overtuigende argumenten voor een afwijkende uitleg. De moeder was een echte ondernemer die dezelfde onderneming dreef in de vijf jaar vóór de schenking, en aan de rechten van de certificaathouder was in die periode niet "gesleuteld". Van misbruik was geen sprake. Het door de inspecteur aangehaalde arrest van de Hoge Raad van 30 januari 2026 zag op uitbreiding van een indirect belang in een onderneming via een tussenhouder, niet op de situatie waarin het directe belang van de schenker procentueel groter werd zonder wijziging van de gerechtigdheid in absolute zin. Het beroep van de inspecteur op de totstandkomingsgeschiedenis van de Wet aanpassing fiscale bedrijfsopvolgingsfaciliteiten 2025 wees de rechtbank eveneens af: die wet gold ten tijde van de schenking niet en latere parlementaire uitlatingen vormden geen argument voor de uitleg van de

destijds geldende bezitsvereisten. Het beroep was gegrond en de aanslag schenkbelasting werd vernietigd.

■ Rechtbank Noord-Nederland 16 april 2026, nr. LEE 25/1734, ECLI:NL:RBNNE:2026:1208

OVERDRACHTSBELASTING

2026-042 Gezamenlijkheidsvereiste samenwonersvrijstelling OVB bij jojo-toedeling in strijd met eigendomsrecht

Een vrouw verkreeg in 2014 een appartement en voldeed daarover overdrachtsbelasting. In 2018 droeg zij een onverdeeld aandeel van 49/100 over aan haar toenmalige partner, waardoor tussen hen een gemeenschap ontstond. Na beëindiging van de relatie werd de gemeenschap in 2024 verdeeld en het appartement weer aan de vrouw toegedeeld. Ter zake van deze toedeling voldeed zij € 18.735 overdrachtsbelasting op aangifte.

De inspecteur weigerde toepassing van de samenwonersvrijstelling van artikel 15, lid 1, onderdeel g, WBR omdat niet was voldaan aan het vereiste dat de gemeenschap moest zijn ontstaan door een gezamenlijke verkrijging (het gezamenlijkheidsvereiste). De vrouw stelde dat de samenwonersvrijstelling van toepassing was en deed subsidiair een beroep op het evenredigheidsbeginsel, het gelijkheidsbeginsel en het eigendomsrecht.

Rechtbank Noord-Nederland stelde vast dat naar de letter van de wet niet aan het gezamenlijkheidsvereiste was voldaan. De gemeenschap was immers niet ontstaan door gezamenlijke verkrijging, maar doordat de vrouw een aandeel in haar eigen appartement had overgedragen aan haar partner. De wetgever had de gevolgen voor dergelijke "jojo-toedelingen" onder ogen gezien en als verbetering bestempeld. Het beroep op het gelijkheidsbeginsel ten opzichte van gehuwden verwierp de rechtbank, omdat de wet aan het huwelijk plichten verbond die niet zonder meer golden tussen samenwoners. De rechtbank besliste echter dat het eigendomsrecht van de vrouw was geschonden. Het gezamenlijkheidsvereiste was weliswaar lawfelijk en diende een legitieme aim (voorkomen van misbruik), maar respecteerde geen *fair balance* bij jojo-toedelingen. Het vereiste beoogde te voorkomen dat een eigenaar een aandeel overdroeg aan een ander om vervolgens het geheel belastingvrij aan die ander toe te delen. Bij jojo-toedelingen deed dit misbruik zich niet voor: de onroerende zaak werd toegeëld aan degene die deze oorspronkelijk had ingebracht en daarover al overdrachtsbelasting had voldaan. Het stellen van het gezamenlijkheidsvereiste ging daarom verder dan nodig en leverde overkill op waarvoor een rechtvaardiging ontbrak.

Desondanks kon de rechtbank geen rechtsherstel bieden. De keuze voor de wijze van herstel vergde politieke afwegingen die aan de wetgever waren. Wel stond het de minister van Financiën vrij om de vrouw via de hardheidsclausule tegemoet te komen. De rechtbank verklaarde het beroep ongegrond, maar veroordeelde de inspecteur tot vergoeding van het griffierecht.

■ Rechtbank Noord-Nederland 7 mei 2026, nr. 25/1684, ECLI:NL:RBNNE:2026:1787

OMZETBELASTING

2026-043 Vastgoed-bv kwalificeerde als eigenbouwer voor btw-verleggingsregeling

Een bv hield zich bezig met de aankoop, renovatie en verkoop van woningen. In de periode 2008 tot en met 2016 verwierf zij ongeveer 200 onroerende zaken, overwegend woningen in gedateerde staat die na aankoop werden gerenoveerd en vervolgens verkocht. Daarnaast had de bv minstens één keer een groter object gekocht, bouwkundig gesplitst, afgebouwd en als afzonderlijke appartementen verkocht. Voor de feitelijke bouwwerkzaamheden schakelde de bv steeds vaste, in de tijd elkaar opvolgende aannemingsbedrijven in. Ook maakte zij gebruik van een gelieerde vennootschap die fungeerde als aanspreekpunt voor de aannemer en de controle bij oplevering verrichtte. De inspecteur concludeerde na een boekenonderzoek dat de bv kwalificeerde als eigenbouwer in de zin van artikel 24b, lid 3, UBOB en daarom de btw-verleggingsregeling had moeten toepassen. Hij legde naheffingsaanslagen op over de jaren 2012 tot en met 2016. De bv bestreed dat zij als eigenbouwer kon worden aangemerkt en stelde dat zij een handelsonderneming was zonder de technische en organisatorische kennis om leiding te kunnen geven aan werken van stoffelijke aard. Rechtbank Den Haag had geoordeeld dat de inspecteur niet was geslaagd in de bewijslast dat de betrokkenheid van de bv bij de bouw verder ging dan die van een gewone opdrachtgever.

Hof Den Haag kwam tot een ander oordeel. De inspecteur moest aannemelijk maken dat de algehele leiding van de renovaties bij de bv berustte. Het hof vond dat hij hierin was geslaagd. De werkwijze van de bv was erop gericht om gedateerde panden te moderniseren volgens een standaardconcept. Uit correspondentie met de architect bleek dat de aandeelhouders zich bemoeiden met de indeling van de panden en aanwijzingen gaven over onder meer het plaatsen van lichtkoepels, de plaats van de badkamer, het doorbreken van muren en het verplaatsen van trappen. De bv schreef voor welke materialen en kleuren gebruikt moesten worden en kocht materialen in bulk in via een gelieerde vennootschap. De bv had bij de renovaties een meer omvattende rol dan een normale opdrachtgever, omdat zij haar eigen technische en organisatorische kennis inzette. Dat zij voor vragen tijdens de renovaties kon terugvallen op een gelieerde vennootschap, betekende niet dat zij haar overkoepelende betrokkenheid uit handen had gegeven. Gelet op de regelmaat waarmee renovaties werden uitgevoerd – ongeveer 200 in de relevante periode – behoorden deze tot de normale bedrijfshandelingen. Het hof vernietigde de uitspraak van de rechtbank en liet de naheffingsaanslagen in stand.

■ Hof Den Haag 25 maart 2026, nr. BK-25/18 en BK-25/19, ECLI:NL:GHDHA:2026:888

VENNOOTSCHAPSBELASTING

2026-045 Navordering mogelijk nafoutieve verliesverrekeningsbeschikking Vpb

Een bv ontving in 2011 voorlopige verliesverrekeningsbeschikkin-

gen waarmee het aangegeven verlies over 2010 voorlopig werd verrekend met de winsten over 2007, 2008 en 2009. De voorlopige teruggaven bedroegen in totaal € 3.502.743. Bij het opleggen van de aanslag Vpb 2010 in 2014 werden deze voorlopige teruggaven verrekend met die aanslag. Over de aanslag Vpb 2010 werd een gerechtelijke procedure gevoerd die eindigde met een arrest van de Hoge Raad in 2022. Het verlies over 2010 werd alsnog vastgesteld en de inspecteur gaf in maart 2022 definitieve verliesverrekeningsbeschikkingen af voor de jaren 2007, 2008 en 2009. Door een fout in de geautomatiseerde verwerking werden de voorlopige verliesverrekeningsbeschikkingen echter niet verrekend met de definitieve beschikkingen, waardoor de bv het bedrag van € 3.502.743 tweemaal ontving. De inspecteur legde navorderingsaanslagen op om dit te corrigeren. Hij stelde dat sprake was van een kenbare fout in de zin van artikel 16, lid 2, onderdeel c, AWR. De bv stelde dat navordering niet mogelijk was omdat een definitieve verliesverrekeningsbeschikking geen belastingaanslag was in de zin van artikel 16, lid 2, onderdeel c, AWR. Bovendien was volgens de bv sprake van een beoordelingsfout van de inspecteur, die niet via deze navorderingsbepaling kon worden hersteld.

Rechtbank Noord-Holland besliste dat navordering wel mogelijk was. De rechtbank verwees naar een arrest van de Hoge Raad van 20 maart 2020 waaruit volgde dat herziening van een definitieve verliesverrekeningsbeschikking mogelijk was via een navorderingsaanslag, mits aan de voorwaarden voor navordering was voldaan. De verliesverrekeningsbeschikking (carry back) moest als een vermindering van de belastingaanslag worden gezien. Het ontbreken van een verwijzing naar artikel 16 AWR in artikel 21 Wet Vpb stond niet aan navordering in de weg. Volgens de rechtbank was sprake van een kenbare fout en niet van een beoordelingsfout. De foutieve definitieve verliesverrekeningsbeschikkingen waren veroorzaakt door de geautomatiseerde verwerking en niet door een verwijtbaar onjuist inzicht van de inspecteur in de feiten of het recht. Het ging te ver om van de Belastingdienst te verlangen haar automatisering af te stemmen op dergelijke uitzonderlijke gevallen. De navorderingsaanslagen waren ook tijdig opgelegd, binnen de tweejaarstermijn na de definitieve verliesverrekeningsbeschikkingen. Het beroep was ongegrond.

■ Rechtbank Noord-Holland 11 maart 2026, nr. HAA 24/716, ECLI:NL:RBNHO:2026:3214

2026-046 Clusterbenadering bij horizontale verliesverrekening fiscale eenheid door rechtbank afgewezen

Een vennootschap was moedermaatschappij van een fiscale eenheid voor de Vpb die in de loop der jaren meerdere keren was uitgebreid met andere vennootschappen. De fiscale eenheid beschikte over aanzienlijke voorvoegingsverliezen uit onder meer 2017. In 2020 behaalde de fiscale eenheid een winst van circa 202 miljoen (in de functionele valuta). Die winst was grotendeels toe te rekenen aan een dochtermaatschappij die pas in 2019 was gevoegd. De vennootschappen die in 2017 al tot de fiscale eenheid behoorden, behaalden in 2020 gezamenlijk een negatief resultaat van circa 10 miljoen. De inspecteur paste de zogenoemde clusterbenadering toe: de vennootschappen die in 2017 tot de fiscale eenheid behoorden, vormden één cluster. Omdat dat cluster in

2020 per saldo verlies leed, was er volgens de inspecteur geen winst beschikbaar om de voorvoegingsverliezen uit 2017 mee te verrekenen. De vennootschap stelde dat zij het voorvoegingsverlies uit 2017 mocht verrekenen met de zelfstandige winsten van maatschappijen die in 2017 al tot de fiscale eenheid behoorden. Daartoe bracht zij eerst haar eigen zelfstandige verlies horizontaal in mindering op de winst van de in 2019 gevoegde dochter, zodat de zelfstandige winsten van andere 2017-vennootschappen beschikbaar bleven voor verticale verliesverrekening.

Rechtbank Noord-Holland besliste dat de clusterbenadering niet dwingend was voorgeschreven. Artikel 12, lid 2, Besluit Fiscale Eenheid 2003 bepaalde dat onder "maatschappij" ook werd verstaan een bestaande fiscale eenheid die was uitgebreid. De term "ook" liet naar het oordeel van de rechtbank de mogelijkheid open dat de bestaande fiscale eenheid niet als één geheel hoefde te worden gezien. Uit de Nota van Toelichting volgde dat de clusterbenadering was beperkt tot de vraag of sprake was van voorvoegingsverliezen en tot het bepalen van de volgorde van horizontale verliesverrekening. De benadering werkte niet door in het bepalen van de voor verrekening vatbare zelfstandige winsten in het horizontale verliesverrekeningsjaar. De clusterbenadering was bovendien strijdig met doel en strekking van de horizontale verliesverrekening, die slechts beoogde te voorkomen dat meer verlies werd verrekend dan de winst die bij de fiscale eenheid per saldo tot uitdrukking kwam. Het beroep was gegrond. De aanslag Vpb 2020 werd verminderd.

■ Rechtbank Noord-Holland 25 maart 2026, nr. HAA 25/3854, ECLI:NL:RBNHO:2026:3196

FORMEEL

2026-047 Hoge Raad komt terug van arrest uit 2013: bestuursrechter mocht recente machtiging vragen

Een gemachtigde stelde namens een belastingplichtige hoger beroep in tegen een uitspraak van rechtbank Den Haag over een WOZ-beschikking en OZB-aanslag voor 2022. Bij het hogerberoepschrift legde de gemachtigde een algemene, doorlopende volmacht van 28 februari 2022 over. Hof Den Haag twijfelde aan de vertegenwoordigingsbevoegdheid, gelet op het tijdsverloop sinds de volmachtverlening en het algemene karakter van de volmacht. Het hof wees erop dat bij WOZ-beschikkingen en OZB-aanslagen de kans bestond dat een gemachtigde met een algemene machtiging rechtsmiddelen aanwendde zonder dat de belastingplichtige daarvan wist of daarmee instemde. Het hof verzocht om een recente machtiging. De gemachtigde diende een machtiging van 18 maart 2024 in, maar die zag op de WOZ-beschikking 2024 in plaats van het in geschil zijnde jaar 2022. Het hof verklaarde het hoger beroep niet-ontvankelijk. De belastingplichtige ging in cassatie en stelde dat het hof geen nieuwe machtiging had mogen vragen en genoeg had moeten nemen met de overgelegde machtiging.

De Hoge Raad kwam terug van zijn arrest van 11 oktober 2013. De bestuursrechter mocht voortaan bij het gebruik van zijn bevoegdheid op grond van artikel 8:24, lid 2, Awb met het oog op een goede rechtspleging in redelijkheid eisen stellen aan de machtiging. Hij

mocht vragen om een recente machtiging, om een machtiging die was gegeven na de bestreden uitspraak, of om een machtiging die specifiek zag op de procedure voor zijn gerecht. Daarvoor was niet vereist dat de rechter aanwijzingen had dat de vertegenwoordigingsbevoegdheid op grond van de volmachtbepalingen in Boek 3 BW was geëindigd. De rechter was niet verplicht te motiveren waarom hij een recente machtiging vroeg. Werd niet tijdig een machtiging overgelegd, dan was sprake van een verzuim in de zin van artikel 6:6 Awb. De rechter mocht het rechtsmiddel dan niet-ontvankelijk verklaren, mits de indiener gelegenheid had gehad het verzuim te herstellen. Deze regels golden eveneens in bezwaar, hoger beroep en cassatie. De Hoge Raad besliste dat het hof bevoegd was een machtiging te vragen die dateerde van na de uitspraak van de rechtbank. Het hof had terecht beslist dat het verzuim niet was hersteld met een machtiging die zag op een later belastingjaar. Het beroep in cassatie was ongegrond.

■ Hoge Raad 17 april 2026, nr. 24/04262, ECLI:NL:HR:2026:556

2026-048 Raadpleging controleambtenaar bij voorbereiding uitspraak op bezwaar was toelaatbaar

Na een boekenonderzoek legde de inspecteur aan een belastingplichtige naheffingsaanslagen omzetbelasting op over de jaren 2010 tot en met 2012. De belastingplichtige maakte bezwaar tegen de naheffingsaanslagen en klaagde over de betrokkenheid van de controleambtenaar bij de behandeling van de bezwaren. Ook maakte hij bezwaar tegen haar aanwezigheid ter zitting van de rechtbank en het hof. De inspecteur stelde dat geen sprake was van schending van artikel 7:5 Awb. Een eerste bespreking had weliswaar plaatsgevonden in aanwezigheid van de controleambtenaar, maar dit was geen formeel hoorgesprek. Het formele hoorgesprek vond later plaats zonder de controleambtenaar. De controleambtenaar had wel de in bezwaar overgelegde stukken beoordeeld vanwege haar specifieke kennis van de boekhoudkundige verwerking. De beslissing op bezwaar was uitsluitend genomen door de behandelend ambtenaar. De belastingplichtige betoogde dat door de betrokkenheid van de controleambtenaar was gehandeld in strijd met artikel 7:5 Awb. Door deze betrokkenheid kon niet met een frisse blik naar de dossiers worden gekeken en was de kans op tunnelvisie groot.

De Hoge Raad besliste dat hof Amsterdam terecht had toegestaan dat de controleambtenaar aanwezig mocht zijn tijdens het onderzoek ter zitting. In de beroepsfase trad het bestuursorgaan op als verwerende partij en was het juist van belang dat personen aanwezig waren die het dossier goed kenden. Het hof had echter ten onrechte nagelaten de klacht over de betrokkenheid van de controleambtenaar bij de bezwaarfase te behandelen. Dit motiveringsgebrek leidde echter niet tot cassatie. Vaststond dat de controleambtenaar niet aanwezig was bij het formele horen als bedoeld in artikel 7:2 Awb, zodat van schending van artikel 7:5, lid 1, Awb geen sprake was. De Hoge Raad verwierp ook de stelling dat de onbevangenheid van de behandelend ambtenaar was geschaad. Dat bij de voorbereiding van de uitspraak op bezwaar raadpleging van de controleambtenaar had plaatsgevonden vanwege haar specifieke kennis over de boekhoudkundige verwerking, betekende niet dat de ambtenaar die op de bezwaren had beslist vooringe-

nomenheid of de schijn daarvan kon worden verweten. De Hoge Raad verklaarde het cassatieberoep ongegrond.

■ *Hoge Raad 5 juni 2026, nr. 23/02781, ECLI:NL:HR:2026:782*

2026-049 Ambtelijk verzuim door jarenlang accepteren verliezen uit autohandel

Een man startte in 2011 met de handel in auto's. In de jaren 2011 tot en met 2017 behaalde hij met deze activiteiten uitsluitend negatieve resultaten, variërend van € 230 negatief in 2011 tot € 9.859 negatief in 2014. De omzetten daalden sterk: van € 97.612 in 2011 tot nihil in 2014, 2016 en 2017. Naast de autohandel werkte hij in loondienst. De primitieve aanslag IB 2016 werd conform de aangifte opgelegd. De Belastingdienst selecteerde de man vervolgens via een landelijke query gericht op bronbeoordeling bij starters. De inspecteur stelde dat de activiteiten vanaf 2016 geen bron van inkomen meer vormden en legde een navorderingsaanslag IB 2016 op. Ook corrigeerde hij de aangifte IB 2017. Volgens de inspecteur was het nieuwe feit niet zozeer de jarenlange verliezen, maar de later verkregen informatie dat de man geen zakelijke verklaring voor die verliezen kon geven. De man bestreed de aanslagen en stelde dat de inspecteur niet bevoegd was tot navordering wegens een ambtelijk verzuim.

Hof Arnhem-Leeuwarden besliste dat de activiteiten inderdaad geen bron van inkomen vormden. De man had niet aannemelijk gemaakt dat in 2016 en 2017 redelijkerwijs kon worden verwacht dat hij met de autohandel voordeel zou behalen. Er was geen sprake van een objectieve voordeelverwachting. De navorderingsaanslag 2016 kon echter niet in stand blijven. De inspecteur had bij het opleggen van de primitieve aanslag kennis moeten nemen van de hem ter beschikking staande informatie, waaronder de aangiften over voorgaande jaren. Uit die aangiften bleek dat al jaren achtereen negatieve resultaten waren behaald. Gelet op deze jarenlange verliezen had de inspecteur in redelijkheid behoren te twijfelen aan de juistheid van het opgevoerde ondernemingsverlies en nader onderzoek moeten doen. Dat hij dat naliет, was een ambtelijk verzuim dat aan navordering in de weg stond. Het hof zag hiervoor bevestiging in het feit dat de inspecteur naar aanleiding van de query wel tot nader onderzoek was overgegaan, terwijl die query was gebaseerd op dezelfde informatie die al uit de aangiften bleek. Het beroep op het vertrouwensbeginsel voor 2017 verwierp het hof: dat de inspecteur de aangiften over eerdere jaren had gevolgd, was onvoldoende, nu de bronvraag daarin niet uitdrukkelijk en gemotiveerd aan de orde was gesteld. De navorderingsaanslag 2016 werd vernietigd; de aanslag 2017 bleef in stand.

■ *Hof Arnhem-Leeuwarden 21 april 2026, nr. 24/590 en 24/591, ECLI:NL:GHARL:2026:2734*

Wetgeving De stand van zaken per 1 juli 2026	■ Wetsvoorstel + MvT TK	■ Verslag TK	■ Nota n.a.v. verslag TK	■ Eindverslag TK	■ Aangenomen TK	■ Wetsvoorstel EK	■ Voorlopig verslag EK	■ Memorie van Antwoord EK	■ Eindverslag EK	■ Aangenomen EK	■ Staatsblad	■ Datum inwerkingtreding
											Dag na datum Stb	
Spoodwet conditionele eindafrekening dividendbelasting 35 523												
Initiatiefwetsvoorstel aanpassing box 2 en vervallen fiscale regelingen 36 128												1-1-2025
Wet herziening bedrag ineens 36154												Bij KB
Initiatiefwetsvoorstel Wet vermogensbelasting 2024 36 173												1-1-2024
Wet werkelijk rendement box 3 36 748												Bij KB
Fiscale verzamelwet 2027 36 938												

Schenken, erven en strategieën die werken

De komende jaren zal de vermogensoverdracht van de vermogende babyboomgeneratie leiden tot een aanzienlijke toename van erfenissen. Momenteel wordt jaarlijks al tussen de 25 en 30 miljard euro nagelaten. Belastingadviseurs krijgen dan ook steeds vaker vragen van cliënten over de aandachtspunten bij erven en schenken, en over de mogelijkheden om dit fiscaal zo gunstig mogelijk te structureren. Wanneer cliënten niet zelf om advies vragen, is er misschien des te meer reden om na te gaan of er maatregelen zijn getroffen in geval van overlijden en zo mogelijk 'gedonder' in de toekomst voor te zijn. Hoewel tijdens het congres ook klip en klaar werd dat hiervoor geen garantie vooraf kan worden afgegeven.

Tekst Wilma Straathof | fotografie Raphaël Drent

Dat een fiscaal congres met het thema schenken en erven aanspreekt, bleek wel uit de goede opkomst. Er waren veel sprekers met interessante onderwerpen, die deels ook gelijktijdig waren opgesteld. Dientengevolge moest er gekozen worden, wat velen niet meeviel, kiezen uit zoveel interessants. De hittegolf – en de daaraan gekoppelde code rood op 26 juni – zorgde ervoor dat niet iedereen naar Nieuwegein kwam, maar in plaats daarvan veilig in een eigen gekoelde ruimte de online editie volgde, waardoor er toch weer minder te kiezen viel want alleen de lezingen in de grote zaal werden opgenomen en uitgezonden. Om toch alle RB's een impressie te geven, volgt in dit verslag een korte samenvatting van alle bijdragen.

Zeven controlevragen

Het congres werd energiek afgetrapt door hoofdspreker mr. Lucienne van der Geld, directeur van Netwerk Notarissen Nederland en docent notarieel recht aan de Radboud Universiteit. Bekend door haar optredens op televisie en in podcasts, zo voegde aankomend fiscaal directeur Martijn Paping in zijn introductie daar nog aan toe, waarna hij haar als eerste de vloer gaf.

Leidraad van haar verhaal was de vraag hoe een belastingadviseur zijn cliënten kan adviseren. Met veel humor en aansprekende casussen maakte zij de vele aanwezigen in de zaal (en online) duidelijk dat het er als adviseur vooral om gaat de juiste vragen te stellen. Zij deelde haar top 7 controlevragen, die hier achtereenvolgens aan de orde komen.

Haar eerste vraag is: wie handelt er als de cliënt uitvalt? Een levenstestament is daarvoor de geeigende oplossing, maar daarmee is de kous niet af. In de praktijk ontstaan nog geregeld problemen rondom het levenstestament, bijvoorbeeld omdat het niet meer actueel is of niet meer geheel voldoet.

Lucienne gaat ook altijd na – haar tweede vraag – of er een testament is. Regelmatig duikt er na een overlijden een testament op waarvan de overledene en de familie kennelijk niet meer op de hoogte waren, en wat nog kwalijker is: het past niet meer. Dat kan allerlei onaangename situaties opleveren.

Als voorbeeld noemde zij een dame die een testament had laten opmaken om haar ouders, met wie zij geen goede relatie had, uit te sluiten. Bij de notaris had zij toen kennelijk gezegd – omdat zij geen man en kinderen had – dat dan maar haar broer haar erfgenaam was. En zo werd het in haar testament opgenomen. Daarna vergat zij dit kennelijk. Vervolgens ontmoette zij een man en trouwde in gemeenschap van goederen. Toen zij onverwacht vroegtijdig overleed, kwam het testament weer tevoorschijn. Na een rechtsgang heeft haar man alsnog geërfd, maar het zal vast niet de bedoeling van zijn echtgenote zijn geweest dat hij daarvoor naar de rechter moest.

Lucienne adviseert om reeds vóór het overlijden te controleren of het testament een zogenoemde ‘tijd-machinecapsule’ bevat. Is dat het geval, dan verdient het de voorkeur een nieuw testament op te stellen. Blijkt na overlijden dat het testament is achterhaald door de werkelijkheid, dan raadt zij aan om de rechter om uitleg te verzoeken of een vaststellingsovereenkomst te sluiten. Als aanvullend aandachtspunt noemt zij de scheidingsclausule. Een echtscheiding of beëindiging van een relatie kan de afwikkeling aanzienlijk compliceren. Daarbij rijst regelmatig de vraag of op het moment van overlijden nog sprake was van een relatie. In de praktijk ziet zij dat rechters scheidingsclausules steeds vaker uitleggen aan de hand van bijvoorbeeld WhatsApp-berichten. Het is dus raadzaam daar rekening mee te houden.

Een derde vraag is: is het testament nog te begrijpen? Is de wil daaruit te destilleren? Kan met de tekst van het testament de bedoeling van de erflater worden bereikt? Haar advies is om de inhoud van het testament sowieso vooraf te delen. Betrek in een familieoverleg de familie of erfgenamen bij de laatste wil; temeer daar zij dit vaak als laatste oordeel van de overledene zien en hierover vragen kunnen hebben, terwijl een persoonlijke toelichting, met beantwoording van vragen, na het overlijden niet meer mogelijk is.

De vierde vraag betreft de jubelton. Als daarvan sprake is, gaat het dan om een schenking met of zonder inbrengverplichting? Als er een inbrengverplichting is, dan wordt

deze verrekend in de nalatenschap. Vervolgens is het dan nog de vraag of bij de bij de verrekening enkelvoudige of samengestelde rente in aanmerking genomen moet worden. Bij een samengestelde rente stijgt de rentelast telkens, doordat de hoofdsom door de niet-betaalde rente groeit. Daarop vertelde ze dat het ook nog mogelijk is om de jubelton in het testament alsnog vrij te stellen en daarmee de renteverplichting te laten vervallen.

Ook goed om aan de orde te stellen – vraag vijf – is hoe de cliënt wil omgaan met tijdens het leven ontvangen erfenissen en schenkingen. En dan gaat het niet alleen om het geld, maar ook om het effect van een dergelijke erfenis, waardoor men in de regel ruimer gaat besteden en daarmee vergoedingsrechten kunnen spelen. Haar advies is: zet een erfenis in ieder geval op een aparte bankrekening. Haar zesde vraag gaat over de digitale nalatenschap. Een steeds groter deel van de erfenis is digitaal. Hier geen oog voor hebben levert vaak praktische problemen op: kan iemand erbij? Dit is eenvoudig te voorkomen met behulp van een stappenplan en het aanwijzen van een digitale executeur.

Als zevende vraag noemt zij: gaat de (stief)familie mee- of tegenwerken? Het is verstandig hier een beeld van te hebben, zodat aanpak en oplossingen daarop kunnen worden afgestemd. Op basis van gedragsonderzoek onderscheidt zij daarbij verschillende soorten gezinnen. Zij toonde een handig overzicht van gezinstypes (zie afbeelding op p. 38), waarop de communicatie kan worden afgestemd. Het ene gezin wil aan de hand worden genomen, terwijl andere gezinnen liever veel zaken zelf willen regelen. Een aandachtspunt bij de afwikkeling van erfenissen is ‘emotionele waarde’. Zij vertelde dat zij in de loop der jaren zich is gaan realiseren dat emotionele waarde niet door een ander is te bepalen; goed om daarmee rekening te houden.

Tot slot noemde zij nog eerlijkheid. ‘Het begrip eerlijkheid speelt vaak, maar eerlijk is niet gelijk aan gelijk behandelen.’ Haar tip: als je client spreekt over eerlijkheid vraag daar dan altijd op door.

Na deze gezamenlijke inleiding konden deelnemers kiezen uit verschillende lezingen. Van alle lezingen is een powerpoint beschikbaar; van de lezingen in de grote zaal zijn ook opnames.

Huwelijkse voorwaarden

Drs. Paul Schut RB, estateplanner bij Schut & Bruggink Estate Planners, ging in zijn bijdrage in op de samenhang tussen enerzijds huwelijkse voorwaarden, samenlevingsovereenkomsten, maatschapvoorwaarden en aandeelhoudersovereenkomsten en anderzijds een testament. Het verschil is dat de eerste afspraken gezamenlijk door partners zijn bedacht en vastgelegd, terwijl een testament persoonlijk is. Hij vertelde dat er in de praktijk vaak een mismatch blijkt te zijn tussen beide. Hoe ga je daarmee om?

Aan de hand van casussen illustreerde hij de verschillende situaties die hij in praktijk tegenkomt. Het eerste

erfrecht een geldvordering heeft en niet langer een erfgenaamaanspraak in goederen. Belangrijk is met name dat giften ouder dan vijf jaar in beginsel buiten de berekening vallen, maar dat giften aan afstammelingen een belangrijke uitzondering kunnen vormen. Ook informatierechten zijn praktisch relevant: voor de berekening van de legitieme kunnen erfgenamen en executeurs verplicht zijn inzage en inlichtingen te geven. Hij stelde dat een gift niet alleen kan voortvloeien uit één handeling, maar ook uit een samenstel van rechtshandelingen. Denk aan verkoop tegen een te lage prijs, omzetting van de koopsom in een rente- of aflossingsarme lening en een latere verrekening of kwijtschelding; samen kan dat fiscaal als bevoordeling worden gezien. De praktijk is dat de civiele formulering niet doorslaggevend is wanneer de materiële bevoordeling duidelijk aanwezig is.

Buitenlands vastgoed

Mr. Marijke Vervoort RB, voorzitter van de RB-commissie Internationaal, ging in haar bijdrage in op buitenlands vastgoed. Daarbij lag de nadruk op de vraag welke heffingsregels gelden bij overlijden en hoe dubbele heffing wordt voorkomen. Eerst moet worden vastgesteld of de erflater naar Nederlands recht als inwoner, fictief inwoner of niet-inwoner kwalificeert; daarna komen de Successiewet, verdragen en het Besluit voor koming dubbele heffing (Bvdb) in beeld.

De kernboodschap was dat het Bvdb vooral voor vastgoed werkt, terwijl belastingverdragen ook woonplaats- en toewijzingsvragen kunnen regelen. De voorbeelden maakten duidelijk dat de uitkomst sterk afhangt van woonplaats, ligging van het vastgoed en de feitelijke buitenlandse heffing. Bij een Nederlandse erflater met een vakantiewoning in Frankrijk of het VK moet je niet alleen kijken naar de Nederlandse erfbelasting, maar ook naar de buitenlandse belasting en de verrekeningregels. Het advies was onder andere om al bij aankoop de structuur met een buitenlandse adviseur af te stemmen, en de gevolgen bij overlijden in kaart te brengen – overigens niet alleen fiscaal. Bij aankoop buitenlands vastgoed door kinderen, wat wordt gefinancierd door ouders en kwijtschelding in termijnen, is te letten op de 180 dagenregeling.

ANBI en nalaten

Naast kinderen en kleinkinderen erven steeds vaker goede doelen. ‘Geld volgt het hart’, stelde Nancy de Haas RB, lid van de RB-commissie Estateplanning. De ANBI-

bijdrage in het testament is een groeiend aandeel. Nalatenschappen worden een steeds belangrijker kanaal voor maatschappelijke impact.

Haar boodschap was dat nalaten aan een goed doel zelden alleen een fiscale keuze is; vaak spelen waarden, familieverhoudingen en de wens om betekenis te geven aan vermogen een grotere rol. De rol van de adviseur is om te adviseren over de uitvoering: de keuze tussen legaat of erfstelling, en de vorm – zoals een vast bedrag, specifieke bezittingen, een fonds op naam of een periodieke uitkering – om recht te doen aan de laatste wil en frictie met familie zoveel mogelijk te voorkomen.

Daarbij benadrukte zij dat conflicten bij nalatenschappen vaak ontstaan door informatiegebrek, verrassingen over de verdeling, symbolische waarde van familiebezit en wantrouwen over de afwikkeling. Net als Lucienne van der Geld benadrukte zij dat het vroegtijdig en expliciet bespreken van wensen, verwachtingen en gevoeligheden cruciaal is, zeker bij samengestelde gezinnen, ondernemingsvermogen en filantropische wensen. Kortom: zorg dat tijdens het leven een toelichting op de schenking wordt gegeven. Daarnaast adviseerde zij, wat betreft de uitvoering, deze bij voorkeur niet via de ANBI-instelling maar via mede-erfgenamen te laten lopen. Hoewel goede doelen steeds meer schenkingen ontvangen, hebben zij minder ervaring als executeur. Zij benadrukte daarbij: ‘Conflicten gaan over erkenning, informatie en regie, niet alleen over geld.’ Doordat erfissen steeds groter worden en familieleden mondiger, nemen de belangen toe. Haar advies is om altijd voor de eenvoudigste vorm te kiezen die de wens voldoende realiseert.

Samengestelde gezinnen

Voor de lezing over erven in samengestelde gezinnen was veel belangstelling. Waarschijnlijk omdat dit complex is en steeds vaker voorkomt. Mr. Diana Dutilh, financieel planner, deelde haar kennis en inzichten uit de praktijk. In haar lezing liet zij zien dat vermogens- en erfrechtelijke planning in samengestelde gezinnen veel complexer is dan in traditionele gezinssituaties. ‘Bij erven volgen wij het civielrechtelijke, maar het gaat om emoties. Als het verbindende gezinslid sterft, ontstaan er vaak problemen. Belastingadviseurs kunnen dat voorkomen.’ Haar kernboodschap was dat drie werelden voortdurend door elkaar lopen: de emotionele werkelijk-

heid van ‘mijn kinderen, jouw kinderen, onze kinderen’, het civielrechtelijke kader van eigendom, testamenten en verrekenbedingen, en de fiscale regels rond verkrijging, tariefgroepen en vrijstellingen. Juist die combinatie maakt dat standaardoplossingen vaak tekortschieten. Haar ervaring is dat in praktijk vaak gekozen moet worden tussen fiscale optimalisatie en familievrede. En dat bij samengestelde gezinnen het resultaat lang niet altijd fiscaal optimaal is.

Een belangrijke les is dat de analyse start met de vraag: wat is van wie? Zij begint altijd met het maken van een erfstaat. Daarna volgt pas de vraag wie uiteindelijk wat krijgt en wie de belasting betaalt. Daarbij moet niet alleen naar het huidige huwelijk of partnerschap worden gekeken, maar ook naar eerdere relaties, eerdere overlijdens en eventuele vorderingen van kinderen uit een vorige situatie. Ook niet-uitgevoerde verrekenbedingen kunnen een grote rol spelen.

Verder benadrukte zij dat ‘eerlijk’ niet vanzelfsprekend juridisch of fiscaal gelijk betekent. Wat voor cliënten eerlijk voelt, moet worden vertaald naar concrete rechtsgevolgen. Daarbij is speciale aandacht nodig voor de positie van stiefkinderen, de werking van de wettelijke verdeling, vruchtgebruikconstructies, tweetrapsmakingen en de afstemming tussen huwelijkse voorwaarden en testamenten. Het praktische advies is: ‘Denk altijd in twee overlijdensscenario’s, breng vermogens per persoon goed in kaart en maak een civielrechtelijk stevig plan als basis voor de fiscale uitwerking. Zo voorkom je verrassingen, familieconflicten en onbedoelde fiscale gevolgen.’ Daarbij gaf zij nog als tip om in het testament een considerans op te nemen, waarin overwegingen kunnen worden uitgelegd en toegelicht. En zo duidelijk te maken wat de overwegingen van huwelijkse voorwaarden en het testament zijn.

Fictiebepalingen

De meest technische, maar voor de praktijk zeer relevante bijdrage ging over fictiebepalingen in de Successiewet, toegelicht door Paul Schut. Zijn tweede bijdrage, eerder had hij al een toelichting gegeven over huwelijkse voorwaarden. Ditmaal behandelde hij drie onderwerpen uit de Successiewet: artikel 11 lid 4 en 5 (fictieve erfrechtelijke verkrijgingen), artikel 10 (vruchtgebruik voorbehouden) en artikel 1, lid 9 (schenking onder opschortende werking). Na een korte toelichting stelde hij zichzelf telkens de vraag: wat kunnen we ermee?

Per 1 januari 2026 is artikel 11 lid 4 en 5 (SW 1956) aangepast naar aanleiding van het zogenoemde Breukdelen-arrest. Als een echtgenoot bij ontbinding van een huwelijksgemeenschap of verrekenbeding meer krijgt dan de helft, wordt het meerdere belast; dit geldt ook voor ongehuwde samenwoners die fiscaal partner zijn. Schut wees erop dat bepaalde verrekenbedingen, zoals het finaal verrekenbeding, niet per se buiten de nieuwe regels vallen, maar dat de precieze inrichting bepalend blijft.

Bij artikel 10 (SW 1956) is het kernpunt dat vermogen dat via een samenstel van handelingen feitelijk vererfbaar vermogen omzet in niet-vererfbaar vermogen, als fictieve verkrijging kan worden belast. Het klassieke voorbeeld is de verkoop van een woning met voorbehoud van een recht van vruchtgebruik, gevolgd door latere heffing bij overlijden. Ook wees hij op de zogenoemde waardeopbrengstproblematiek: verbeteringen en waardemutaties na de transactie kunnen de uitkomst sterk beïnvloeden. Aandachtspunt daarbij is artikel 10, lid 9, over schulden uit testamentaire regelingen, bijvoorbeeld het kleinkindlegaat. Als de nominale schuld groter is dan wat de erflater van de andere erflater krachtens erfrecht heeft verkregen, kan het meerdere als fictieve verkrijging worden belast. Daarbij de aanbeveling om met een afvulling te werken om ongewenste heffing te beperken. Tot slot kwam nog kort artikel 1 lid 9 aan de orde, dat handelt over een gift onder opschortende voorwaarde. Hij lichtte toe wat dit fiscaal betekent en hoe dit vormgegeven kan worden.

Agrarische praktijk

In de sessie ‘Agrarisch recht op de grens van leven en dood’ door prof. mr. Jeroen Rheinfeld, voorzitter van de RB-commissie Agro, kwamen drie onderwerpen aan de orde: schenk- en erfbelasting in de agropraktijk, de legitieme portie en pacht- en erfrecht.

Erven en bedrijfsopvolging zijn in de agrarische sector sterk verweven. De BOR blijft een belangrijk instrument, maar de waardering van het agrarisch ondernemingsvermogen en de verhouding tussen going-concernwaarde en liquidatiewaarde zijn doorslaggevend. Primaire toepassingen bij bedrijfsopvolging zijn overdracht binnen de familie tegen agrarische waarde, de meerwaardeclausule, artikel 11, lid 1 SW (fictieve schenking), artikel 11, lid 2 SW (fictief legaat), artikel 21, lid 13 (waardering op ten minste liquidatiewaarde) en artikel 35b e.v. (voorwaardelijke vrijstelling BOR).

In 2024 is de BOR voor de agrarische sector aangepast: aan derden verhuurd vastgoed is altijd 'belegging', met uitzondering van teeltpachtovereenkomsten. Rheinfeld noemde dit een onvolledige oplossing.

Daarna ging de aandacht naar de legitieme. Zoals gezegd staat het voortbestaan van de legitieme ter discussie. Rheinfeld verwacht dat de consequenties van een mogelijke afschaffing zijn dat procedures niet langer gaan over waardering, meerwaardeclausules enzovoort, maar over wilsbekwaamheid en misbruik van omstandigheden. Voor pacht geldt dat bij overlijden van de pachter of verpachter de pachtovereenkomst niet automatisch beëindigt. Erfgenamen treden in beginsel onder algemene titel op, met specifieke regels over voortzetting, opzegging en medewerking van de verpachter. Dat maakt pacht tot een belangrijk aandachtspunt bij erfrechtelijke en agrarische opvolging.

BOR

Mr. dr. Mascha Hoogeveen, universitair docent Tilburg University, stond stil bij de BOR. Per 1 januari is de BOR op meerdere punten aangepast en blijft daarmee een belangrijk aandachtspunt voor fiscalisten. Ze concentreerde zich daarbij op drie onderwerpen: verhuurd onroerend goed wordt met ingang van januari 2024 aangemerkt als beleggingsvermogen, de nieuwe tegemoetkomingen wat betreft de bezitseis, rollatorconstructies en de definitie van preferente aandelen per januari 2026.

De vrijstelling is per 1 januari 2026 100% tot € 1,5 miljoen en 75% over het meerdere. Tegelijk is de 5%-beleggingsmarge vervallen, waardoor de afbakening tussen ondernemings- en beleggingsvermogen strikter is geworden. Vooral verhuurd vastgoed krijgt sneller het

karakter van beleggingsvermogen, terwijl bij gemengd gebruik doorslaggevend blijft of het object daadwerkelijk binnen de onderneming wordt benut.

Ook de voortzettingseis is versoepeld: voor bedrijfsopvolgingen geldt voortaan een termijn van drie jaar. Daarnaast zijn de bezitseis en de behandeling van herstructureringsnader ingevuld, met meer aandacht voor subjectieve gerechtigdheid en situaties waarin belangen door rechtsvorm of samenstelling veranderen. De regels over preferente aandelen zijn eveneens aangescherpt, zodat alleen nog zuiver ondernemingsgerichte situaties onder voorwaarden in aanmerking komen. Voor de praktijk betekent dit dat elke overdracht, schenking of vererving zorgvuldiger moet worden getoetst op ondernemingskarakter, bezitsduur, voortzetting en mogelijke antimisbruikrisico's. Juist bij vastgoed, samenwerkingsverbanden en gefaseerde opvolging is een nauwkeurige analyse noodzakelijk om verlies van faciliteiten te voorkomen. Om na te gaan of de BOR van toepassing is, deelde ze nog een handig stroomschema.

Vermogensoverdracht aan kinderen

Tot slot stond mr. Erik W.L.M. Tops, eigenaar Fiscout, op uitnodiging van sponsor Nextens, stil bij hoe vermogensoverdracht aan kinderen fiscaal zo efficiënt mogelijk kan worden ingericht, met name bij beleggingsvermogen in privé en in een holding. Hij stelde dat jaarlijks schenken beperkt effect heeft op de belastingdruk en dat een leningconstructie – eventueel gecombineerd met gefaseerde kwijtschelding – het groeivermogen eerder bij de kinderen kan laten renderen. Daarbij komen schenk- en erfbelasting, box 3, en voor de bv-sfeer ook box 2 en de risico's van excessief of onzakelijk lenen aan bod.

Hij wees op de relevante jurisprudentie en recente standpunten over onzakelijke gelieerde financieringen, waaronder de kwalificatie als OZL (onroerende zaak lichaam), mogelijke heffing over het rentebestanddeel en de noodzaak van zakelijke rente, zekerheden en het vermijden van formele zeggenschap van de ouders. Zijn kernboodschap was dat niet alleen de tariefdruk, maar vooral timing, waarderingsmoment en juridisch-fiscale kwalificatie van de financiering bepalend zijn voor het uiteindelijke resultaat.

Enthousiast door de vele goede bijdragen, met hoofden gevuld met kennis en nieuwe inzichten, werd daarna onder het genot van een drankje en hapje nog gezellig nagepraat en genetwerkt.

Grenzen aan de strafmaat

**mr. Rogier M.
van de Wal**
*De Bont
Advocaten*

Het (fiscale) strafdossier geeft zelden een volledig beeld van de verdenking. Bij een verdenking van valsheid in geschrifte (of belastingfraude als deelnemer) tegen een belastingadviseur die honderden aangiften heeft verzorgd, zal het OM slechts een beperkt aantal aangiften ten laste leggen. Die insteek getuigt van een zekere pragmatiek. De behandeling van honderden aangiften zou de efficiëntie van de rechtsgang niet ten goede komen. Hoewel begrijpelijk, valt op dat rechters worstelen met de wijze waarop dat betrokken kan worden in de strafmaat.

De rechter mag bij de straftoemeting rekening houden met omstandigheden die niet expliciet in de tenlastelegging staan. Bij grootschalige fiscale fraude zou het immers onbevredigend zijn wanneer de straf uitsluitend wordt gebaseerd op een willekeurige selectie van de aangiften, terwijl die selectie enkel het resultaat is van efficiencyoverwegingen. Tegelijkertijd geldt dat een strafoplegging niet zonder meer gebaseerd mag zijn op feiten die niet zijn onderzocht of bewezen zijn verklaard. Dat zou immers neerkomen op een verkapt bewezenverklaring waartegen de verdachte zich niet heeft kunnen verweren.

HR 19 mei 2020

Juist die balans stond centraal in het arrest van de Hoge Raad (HR) van 19 mei 2020.¹ Daarin overwoog de HR dat het grootschalige karakter van de fraude wel degelijk mag meewegen bij de straftoemeting, maar uitsluitend wanneer dat karakter op grond van het onderzoek ter terechtzitting aannemelijk is geworden. In de praktijk is de vraag wanneer het grootschalige karakter aannemelijk is geworden.

HR 20 mei 2025

Ter illustratie een arrest van Hof Amsterdam over een belastingadviseur die aangiften inkomstenbelasting verzorgde waarin op grote schaal gefingeerde persoonsgebonden aftrekposten waren opgenomen.² Het hof achtte dit voor veertien aangiften bewezen, maar ging er bij de strafoplegging vanuit dat de fraude veel omvangrijker was. Het hof overwoog hierbij dat de Belastingdienst ruim 300 door de adviseur ingediende aangiften opnieuw had beoordeeld, dat navorderingsaanslagen waren opgelegd en dat in bijna 80 procent van de aangiften zorgkosten waren opgevoerd. Volgens het hof wees dit op een duidelijk fraudepatroon én een aanzienlijk hoger benadelingsbedrag.

De HR zette daar een streep door³, omdat het oordeel onvoldoende was onderbouwd. Tijdens de terechtzitting was slechts een samenvatting van de stukken voorgehouden. De verdachte was niet bevraagd over de overige

aangiften en de verdediging had uitdrukkelijk betwist dat ook die aangiften onjuist waren. Onder die omstandigheden konden de cijfermatige analyses van de Belastingdienst niet zonder meer dienen als fundament voor een zwaardere straf.

HR 25 november 2025

De HR trok die lijn verder door in zijn arrest van 25 november 2025. Daarin ging het om een loonbelastingfraude waarbij het hof het benadelingsbedrag had gebaseerd op berekeningen van de Belastingdienst.⁴ Die berekeningen hadden echter mede betrekking op onderdelen van de tenlastelegging waarvoor de verdachte niet was veroordeeld. Het hof had wel de loonbelastingfraude bewezen verklaard – het personeel was geheel buiten de loonadministratie gehouden – maar niet over het te weinig verloonde personeel. Toch was het nadeelbedrag mede op dat laatste gebaseerd. Ook die uitspraak hield geen stand. Volgens de HR mag een rechter bij de straftoemeting geen rekening houden met feiten die wel ten laste zijn gelegd maar uiteindelijk niet bewezen zijn verklaard. Een 'deelvrijspraak' mag niet via de achterdeur alsnog onderdeel worden van de strafmaat. Overigens kon volgens het hof wel worden vastgesteld dat eveneens over het te weinig verloonde personeel te weinig loonbelasting was afgedragen, maar niet dat dit had plaatsgevonden binnen de ten laste gelegde periode. In die zin is het wellicht in zoverre navolgbaar dat het hof het gehele benadelingsbedrag in de strafmaat wenste te betrekken.

Conclusie

In fiscale strafzaken draait de discussie dus niet alleen om de inhoud van afzonderlijke aangiften, maar speelt ook de vraag waar de straf uiteindelijk op is gebaseerd een belangrijke rol. Zodra het OM spreekt over patronen, grootschaligheid of een totaal benadelingsbedrag, verdient het aanbeveling kritisch te onderzoeken waarop die conclusies precies zijn gebaseerd. Uit het voorgaande blijkt in ieder geval dat het grootschalige karakter op de zitting aan de orde dient te worden gesteld. De vraag in welke mate – in voornoemde gevallen – de overige aangiften dienen te worden besproken op zitting, blijft in mijn optiek nog wat 'in de lucht hangen'. Vanuit het perspectief van de verdediging is het in ieder geval wenselijk dat deze aangiften expliciet worden besproken, zodat daartegen verweer kan worden gevoerd.

Noten

- ¹ HR 19 mei 2020, ECLI:NL:HR:2020:896.
- ² Hof Amsterdam 22 november 2022, ECLI:NL:GHAMS:2022:3336.
- ³ HR 20 mei 2025, ECLI:NL:HR:2025:779.
- ⁴ HR 25 november 2025, ECLI:NL:HR:2025:1785.

Kort nieuws

door Carla de Vrind

Bijblijven als jonge RB?

Ontdek de actualiteiten op de onderwijsdag

Op donderdag 11 september ben je als jonge Register Belastingadviseur van harte welkom bij Van der Valk Vianen voor een inspirerende én kosteloze cursusdag. Ook aspirant- en studentleden mogen aansluiten. Deze dag is een mooie gelegenheid om je fiscale kennis bij te spijkeren, actuele ontwikkelingen te bespreken en andere young professionals binnen het vak te ontmoeten.

Twee ervaren sprekers delen tijdens deze dag hun kennis en inzichten:

- **Mr. Jacq. Linssen** neemt je mee in de laatste ontwikkelingen rondom VIDA (VAT in the Digital Age) en de btw-aspecten van vastgoed. Welke veranderingen staan voor de deur en wat betekenen die voor jouw dagelijkse adviespraktijk?
- **Mr. dr. Gerard Staats** gaat vervolgens in op de bijleenregeling. Ook besteedt hij kort aandacht aan de KEW (kapitaalverzekering eigen woning) en de SEW (spaarrekening eigen woning), waarbij hij onder meer stil staat bij de uitkering en belangrijke aandachtspunten voor de adviespraktijk.

Na het inhoudelijke programma is er volop gelegenheid om na te praten tijdens een gezellige borrel. Een uitgelezen kans om ervaringen uit te wisselen, nieuwe contacten te leggen en je netwerk met andere jonge RB's verder uit te breiden. Kortom: een leerzame en toegankelijke middag

vol actuele fiscale thema's, praktische inzichten en een gezellige afsluiting. Tot ziens in Vianen?

Meld je aan via de QR:

RB 95 jaar - Feest!

De jaarlijkse RB-dag bestaat ditmaal uit een middag fiscale inhoud over een thema dat zichzelf voorschrijft: 'Feest!'. Hoe vier je een jubileum, een huwelijk of een bedrijfsfeest fiscaal én juridisch netjes? Diverse sprekers nemen je mee in de regelgeving rond personeelsattenties, evenementen, schenkingen en de relatiegeschenken-grens. En 's avonds? Dan vieren we zelf een feestje! Met een 'walking dinner', live muziek, en een zaal vol vakgenoten waarmee je proost op 95 jaar RB.

Locatie: Rijtuigenloods – Amersfoort

Bekijk de jubileumpagina en meld je aan via de QR-code of rb.nl/95-jaar-register-belastingadviseurs/

REGISTER
BELASTING
ADVISEURS

95
jaar

Verenigingsnieuws

Lid aan het woord

door Louise Dijkmans

Angèle Willems (75) start met RB-opleiding: 'Ik ben nog lang niet uitgeleerd!'

Achter de geraniums zitten? 'Nee, dat is niets voor mij', zegt Angèle beslist. In september start ze met een maatwerktraject voor de RB-titel. Dankzij haar kennis en werkervaring resteren er 14 van de 35 modules, die ze in twee jaar wil afronden. 'Ik zou sneller kunnen, maar ik heb nog veertien cliënten en er zitten een paar moeilijke zaken tussen. Daarbij heb ik nog een man (85) en zoon, en een huis en tuin om aandacht te geven.'

'Cijfertjes' intrigeren Angèle, maar dat ontdekte ze pas op latere leeftijd. Eerst veroverde ze de modewereld. Begin jaren zeventig was ze vanuit Maastricht actief voor de verkoop van het merk Marc O'Pollo in Nederland. Daarna ijverde ze voor merken van de Secon Group in Duitsland. Ze kwam overal - tot Rostock, Dresden, Oost-Berlijn en Rusland aan toe. In het Belgische Luik startte ze met haar toenmalige partner een zeer exclusieve herenmodezaak. 'Ik werkte puur 'op afspraak' voor topfunctionarissen van ambassades en grote bedrijven in België, Aken en het zuiden van Nederland', vertelt Angèle. Haar formule van persoonlijke service, privacy en high-end catering bleek een schot in de roos.

'Ik kijk altijd naar wat er nog mogelijk is, daarin onderscheid ik mij'

Brioni en Gran Sasso

In die tijd kreeg Angèle steeds meer interesse in het financiële. 'Dat ging vanzelf', vertelt ze. 'Ik begon de cijfertjes écht leuk te vinden. Voor de winkel in Luik ging ik op inkoop naar Milaan, Florence en Londen. Dat was reuze gezellig, echt high-level, met prachtige merken zoals Brioni en Gran Sasso. Shirts, schoenen, hemden ... bij alle fabrikanten werd je hartelijk ontvangen. Maar hoe groot de verleiding ook was, ik hield me altijd strikt aan mijn budget. Dat was leidend. Ik hield in de winkel ook precies bij wat ik wanneer verkocht. Wat de opbrengst was en wat het beste en minste liep.'

Twee vuilniszakken

In Den Haag - waar Angèle alweer jaren woont - kregen de cijfers nog meer aandacht. Ze kwam in contact met een 27-jarige timmerman die aardig 'in de penarie' zat met een dreigend faillissement. Angèle sommeerde hem om direct zijn administratie op te halen: 'Ik wilde dat met eigen ogen bekijken'. Het leverde haar twee vuilniszakken papierwerk op. Ze belde meteen de beherend advocaat en vroeg om uitstel. Zo won ze kostbare tijd om een en ander uit te zoeken. Te hoge privé-opnames én geen administratie bleken de boosdoeners, 'een bekend probleem', weet Angèle. Ze hielp de jonge ambachtsman en binnen twee jaar was hij schuldenvrij. Zonder enige reclame wisten daarna meer mensen met belasting-schulden en vastgelopen procedures haar te vinden.

Beslaglegging

Angèle vertelt: 'Ik had geen financieel diploma, maar keek heel praktisch: wat komt erin en wat gaat eruit? En wat moet je als ondernemer reserveren voor de belasting? Ik schafte een boekhoudprogramma aan en dronk regelmatig koffie bij de Belastingdienst. Ik ben iemand die vooral leert door te doen. Ik kijk altijd naar wat er nog mogelijk is.' Ze maakte korte metten met diverse schulden en voorkwam de ene na de andere beslaglegging: 'Zonder bedrijfsbus ligt het werk stil en komt er geen geld meer binnen. Dus dat schiet niet op'.

Fiscaal-jurist

Als volgende stap rondde Angèle de opleiding voor MBA (Moderne Bedrijfsadministratie) met mooie cijfers af, zoals een 10 voor belastingwetgeving. Ze heeft nu ook bijna haar propedeuse Recht binnen via de Open Universiteit. 'De RB-titel

is een mooie aanvulling hierop. Van daaruit kan ik nog door voor fiscaal-jurist, dat spreekt mij wel aan.'

Haar werk brengt Angèle in contact met mensen uit alle windstreken en culturen: 'Ik vind het boeiend om ze kennis bij te brengen over hoe dingen werken in Nederland. Waarom ze bijvoorbeeld loonbelasting of een minimumloon moeten betalen, ook al werkt dat in hun thuisland anders. Ik geef ook zakelijk advies over hoe je kunt groeien in omzet. En dat lukt dan ook. Zo spar ik maandelijks met een aantal jonge ondernemers die hun omzet van drie ton zagen stijgen naar 2,5 miljoen in drie jaar tijd. Ik geef richting en ga voor ze naar de bank met een goed verhaal en cijfers die precies kloppen.'

Grootvader

Angèle vindt het 'heerlijk' om te werken en studeren; 'het houdt mijn hersens lekker bezig. Er zijn zoveel onderwerpen om je in te specialiseren, dat raad ik iedereen aan. Kies iets wat je echt leuk vindt: internationaal, transport, grenskwesties, vastgoed of de overdracht van bedrijven - dat is heel actueel.'

Ze vindt dat je ongeacht je leeftijd altijd vooruit moet kijken. 'Ik wil nog heel lang doorgaan. Dat heb ik niet van een vreemde, want mijn grootvader, een elektrotechnisch ingenieur, werkte nog fulltime tot zijn zesentachtigste.'

Permanente Educatie najaar 2026

Als belastingadviseur heb je niet altijd genoeg tijd om complexe veranderingen in korte tijd helemaal te doorgronden. Diverse regelingen waar iedereen mee te maken heeft, vertalen wij daarom in ons cursusaanbod naar praktische informatie. Hiermee houd je je kennis actueel, zodat je je klanten goed van dienst kan zijn.

Uitgelicht cursusaanbod najaar 2026

Kansen in vastgoed

Benut jouw kansen met het thema vastgoed, voor waardecreatie en fiscaal voordeel.

onderwerp	datum en locatie	docent	PE-punten
(Her)ontwikkelen, transformeren en verduurzamen van vastgoed	23 sep, Vianen	Tom Berkhout	4
Verhoog het rendement! Btw en transformatie van vastgoed	1 okt, Vianen	Henk Jan Steller	4
Eigen Woning in de IB – de stenen, niet het lenen	7 okt, Vianen	Ruben Stam	4

Ondersteunen bij ingrijpende veranderingen

Deze cursussen bieden handvatten voor het zorgvuldig plannen en begeleiden van vermogensovergang en het beperken van fiscale risico's.

onderwerp	datum en locatie	docent	PE-punten
Bedrijfsopvolging: sorteren op de meest gunstige regelingen	1 sep, Vianen	Dennis Heijmink	4
Fiscale en juridische aspecten van overlijden - basis	7 sep, Akersloot	Dick Leeuw	4
Relatiebeëindiging en de rol van de belastingadviseur	1 okt, Vianen	Jasper Horsthuis	4

Vermogen efficiënt beheren

Met deze cursussen krijg je inzicht in de optimale strategische keuzes rondom vermogensopbouw, bescherming en continuïteit.

onderwerp	datum en locatie	docent	PE-punten
Werken met box 2 en box 3-verdieping	16 sep, Zwolle	Jeroen Knol	4
Afgezonderde Particuliere Vermogens (APV's)	28 sep, Vianen	Robert-Jan Roerink	4
Estateplanning - verdieping	8 okt, Vianen	Paul Schut	4

Prinsjesdag 2026

De belangrijkste dag in het fiscale jaar komt er weer aan: Prinsjesdag. De experts van het RB bieden een analyse van de belastingplannen en beleidswijzigingen uit het Belastingplan 2027 aan. Zo krijg je snel inzicht in de gevolgen voor jouw klanten.

RB Prinsjesdag: 15 september, 18.30 - 20.00 uur live-uitzending online.

Tijdens deze exclusieve live-uitzending vanuit de AVEX-studio in Breukelen gaat Sylvester Schenk, samen met Martijn Paping, directeur fiscale zaken RB, in gesprek met diverse fiscaal experts. We zoomen in op de veranderingen per 1 januari 2027 en duiken daarna dieper de fiscaliteit in.

Meld je via de QR aan om kosteloos te kijken en daarmee ook een PE-punt te verdienen.

Evenementen

Fiscale evenementen die je niet wil missen:

- 25 september in Nijmegen: **Lafida**, hét fiscale kennis- en netwerkevenement
- 28 september in Vianen: **Themadag Relaties** over de juridische en fiscale gevolgen van scheiding en overlijden

Bekijk het volledige aanbod via de QR:

Rijksbegroting - professor Heithuis

In deze interactieve bijeenkomst behandelt professor Edwin Heithuis, hoogleraar fiscale economie aan de Universiteit van Amsterdam, wetenschappelijk adviseur BDO Accountants & Belastingadviseurs en rechter-plaatsvervanger bij de Recht-

bank Den Haag, de belangrijkste gevolgen van het pakket Belastingplan 2027 voor het mkb.

Rijksbegroting - actualiteiten Prinsjesdag: 24 september, 15.00 - 18.00 uur in Vianen.

Meld je aan via de QR:

Jong RB

door Bart van den Berg

Strijd en sfeer tijdens de Landelijke Fiscale Quiz

Op 18 juni vond de tweede Landelijke Fiscale Quiz van het RB plaats. Dit jaar vormde Baek Food & Drinks in Rotterdam het strijdtoneel waar fiscale studenten hun kennis, snelheid en samenwerking konden laten zien.

Tijdens de quiz werden de deelnemers uitgedaagd met uiteenlopende fiscale vragen, waarbij zowel theoretische kennis als praktische toepassing aan bod kwamen.

Met de Landelijke Fiscale Quiz wil het RB op een laagdrempelige en interactieve manier bijdragen aan de ontwikkeling van toekomstig fiscaal talent in Nederland. Wij kijken met plezier terug op deze geslaagde editie en zien uit naar de editie van volgend jaar!

Bijvoorbeeld: Wanneer betaal je belasting over de bijtelling van een auto van de zaak? Hoeveel is de kamerverhuurvrijstelling bij de eigenwoning in de IB in 2026? Wat is geen beginsel van het goedkoopmansgebruik? Aan welk belangrijk criterium moet je voldoen voor de zelfstandigenaftrek? Het geheel werd omlijst met heerlijke hapjes en drankjes in een sfeervolle setting.

Finalisten

Na een spannende finale werden de drie winnaars van de Landelijke Fiscale Quiz 2026 bekend gemaakt:

- 1e plaats: De Fiscale (nummer) Eenheid – Erasmus Universiteit Rotterdam
- 2e plaats: BORrelen – Vrije Universiteit Amsterdam
- 3e plaats: De zonen van de Moederdochterrichtlijn – Erasmus Universiteit Rotterdam

Fiscaal talent

Het RB feliciteert de winnende teams van harte met deze mooie prestatie en dankt alle deelnemende studenten voor hun enthousiasme, inzet en sportiviteit. Dankzij hun bijdrage was de quiz opnieuw een groot succes.

Actualiteiten MKB-Nederland

Zoals jullie waarschijnlijk wel weten zijn we als Register Belastingadviseurs lid van MKB-Nederland. Logisch, gezien het feit dat onze focus ligt bij de belastingadviseur die met name in het MKB-veld actief is. Dat zeggen andere beroepsverenigingen ook, maar bij ons is dat echt zo.

Dat lidmaatschap brengt een aantal mooie bijkomstigheden met zich mee. Zo bekleedt onze voorzitter, Vincent de Jong, een advieszetel in het hoofdbestuur van MKB-Nederland als behartiger van het fiscaal domein. Hij kan in de vergaderingen van dat bestuur zijn stem laten horen daar waar het gaat over fiscaliteit. Bovendien kan hij onze kennis en expertise inbrengen in bijvoorbeeld lobbytrajecten waar MKB-Nederland vaak samen met VNO-NCW actief is. Op die manier profileren wij ons als belangrijke kennispartner.

Verzoek enquête

Andere bijkomstigheid is dat jullie, onze leden, gebruik kunnen maken van de kennis en kunde van deze invloedrijke vereniging. Zo onderzoekt MKB-Nederland op dit moment samen met de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) met behulp van een enquête in hoeverre de AP kleine bedrijven die nieuwe technologie ontwikkelen en/of toepassen, kan begeleiden, zodat deze bedrijven makkelijker kunnen innoveren binnen de wettelijke kaders. Denk bij nieuwe technologie vooral aan het gebruik van Artificial Intelligence (AI) voor het ontwikkelen van chatbots, automatische tekst- of beeldgeneratie, data-analyse, ontdekken en verhelpen van

kwetsbaarheden in programmeercode, ontwikkeling van software, uitvoeren van analyses of het ontwikkelen van robotica. Met deze korte enquête willen AP en MKB-Nederland beter begrijpen met welke hulpmiddelen de AP kleine bedrijven die nieuwe technologie ontwikkelen en/of toepassen kan helpen bij het naleven van de AVG. Denk hierbij bijvoorbeeld aan

digitale hulpmiddelen en checklists. Invullen van de enquête duurt 5 minuten, scan hiervoor de QR.

Welkom Marijke Vuik

Tenslotte nog wat recent nieuws over MKB-Nederland. Zoals jullie wellicht hebben meegemaakt uit de landelijke media is per 1 juli 2026 het voorzitterschap van MKB-Nederland veranderd. Na acht jaar is Jacco Vonhof opgevolgd door Marijke Vuik die daarvoor voorzitter van Koninklijke Horeca Nederland en horecaondernemer was. Jacco heeft tijdens de RB-dag van 2023 (op 6 oktober, om precies te zijn) uit handen van Vincent de Jong de RB VerBeterbundel in ontvangst genomen en tijdens die bijeenkomst uitgebreid stilgestaan bij het belang van mkb voor onze economie. Vonhof stelde dat er drie uiterst belangrijke onderwerpen zijn die

elk kabinet op moet pakken en die rechtstreeks samenhangen met de verbetervoorstellen in de bundel van het RB: herstel van vertrouwen, vereenvoudiging van regelgeving en voorspelbaarheid van beleid. Onderwerpen die bijna drie jaar later nog net zo actueel zijn. Ook nu nog moeten er fundamentele keuzes worden gemaakt over hoe we omgaan met onze fiscaliteit. Het moet eenvoudiger, en dan is het niet zo dat er door vereenvoudiging geen werk meer is voor belastingadviseurs, die zullen ook dan nodig blijken en blijven. 'Er moet een fundamentele aanpak van de fiscaliteit komen', aldus Vonhof destijds. Een oproep die nog steeds geldt.

VerBeterbundel

Alhoewel alweer drie jaar oud, is de inhoud van de RB VerBeterbundel nog altijd actueel. Mocht je interesse hebben in een exemplaar, stuur dan een mail aan communicatie@rb.nl en we zorgen dat deze bundel op je deurmat landt. Zorg er dan wel voor dat je adresgegevens kloppen. Aanpassen kan via de tab 'Mijn profiel' en vervolgens 'Persoonsgegevens' in Mijn RB. Vergeet dan vooral niet om rechts onderin op de knop 'aanpassen' te drukken.

Marijke Vuik, voorzitter MKB-Nederland per 1 juli 2026 (foto Sander Stoepker).

Adequaat, met een bedenkelijke dekking

Donderdag 25 juni jongstleden wees de Hoge Raad der Nederlanden arrest in twee massaal bezwaar plus procedures. De vraag was of belastingplichtigen die over de jaren 2017 tot en met 2020 niet tijdig bezwaar hebben gemaakt tegen de heffing in Box 3, alsnog recht hebben op ambtshalve vermindering. Eén en ander met toepassing van het zogenaamde 'Kerstarrest' van 24 december 2021¹. De uitkomst was te verwachten, zeker nadat advocaat generaal Pauwels in zijn conclusie² al in de buurt van het uiteindelijke oordeel van de Hoge Raad kwam; geen rechtsherstel aan belastingplichtigen die niet tijdig bezwaar hebben gemaakt. Was de uitkomst anders geweest dan had dit de Nederlandse staat miljarden gekost, voor de staat dus een positief arrest. Bij het ministerie van Financiën kunnen ze opgelucht ademen, er hoeft niet gezocht te worden naar die extra miljarden. Gelukkig maar, want ze staan al voor enorme uitdagingen.

Steunpakket

In mijn vorige column over 'steunpakket gevolgen oorlog Midden-Oosten' ging ik al op het maatregelenpakket in. Op dat

moment was het nog onduidelijk hoe, waar en wanneer deze maatregelen daadwerkelijk allemaal worden gepresenteerd en uitgevoerd. Ik deelde de gedachte dat zeer waarschijnlijk de Voorjaarsnota daarvoor gebruikt zou gaan worden. Gedeeltelijk is dat gebeurd, het restant van de voorgestelde maatregelen komt waarschijnlijk pas aan de orde in het Belastingplan 2027, tijdens Prinsjesdag. Om jullie geheugen nog even op te frissen, dit waren de – voor ons – opvallendste zaken uit het eerdergenoemde steunpakket, namelijk de aanpassen van onbelaste reiskostenvergoeding, halveren van motorrijtuigenbelasting voor grijze kentekens, het naar nul brengen van motorrijtuigenbelasting voor vrachtwagens, afschaffen van startersaftrek voor beginnende ondernemers het versoberen van de kleinschaligheidsinvesteringsaftrek. Wij typeerden ze als 'adequaat met een bedenkelijke dekking'. Vooral de ondernemer leek met deze voorstellen geraakt te worden, en daar zijn we geen voorstander van. Als we kijken wat er nu al is gerealiseerd of waar een besluit over invoering over is genomen, komen we tot de volgende conclusies:

- De tijdelijke maatregelen met betrekking tot de motorrijtuigenbelasting gaan in op 1 juli 2026. Deze verlaging loopt (vooralsnog) tot en met 31 december 2026
- De verhoging van de onbelaste reiskostenvergoeding naar € 0,25 per kilometer geldt met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2026. De Belastingdienst heeft via een goedkeurend beleidsbesluit³ geregeld dat werkgevers dit nu al onbelast mogen uitkeren en verrekenen.
- Het kabinet heeft besloten om de startersaftrek voor beginnende ondernemers per 1 januari 2027 volledig af te schaffen. Er geldt geen overgangsrecht, waardoor het fiscale voordeel na het belastingjaar 2026 definitief stopt.
- Er is gelukkig ook een beetje goed nieuws te melden, de eerder voorgestelde versobering van de Kleinschaligheidsinvesteringsaftrek (KIA) is van de baan. Het kabinet heeft besloten om deze maatregel uit het pakket te halen, waardoor investeren voor ondernemers onverminderd fiscaal aantrekkelijk blijft.

Tot zover de huidige stand van zaken. Ik ga er zonder meer vanuit dat we in het Belastingplan 2027 verrast worden met meer. Of we dan weer de kwalificatie 'adequaat, met een bedenkelijke dekking' uit de kast moeten halen, weten we pas in de middag van 15 september. We houden jullie vanzelfsprekend op de hoogte.

Noten

1 ECLI:NL:HR:2021:1963

2 ECLI:NL:PHR:2026:456

3 <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2026-18302.pdf>

VRAAG

Wordt het terugbetalen van aandelenkapitaal gezien als vervreemding? Geldt hierbij een wachttijd van drie jaar?

Casus is een ondernemer die zijn eenmanszaak geruisloos heeft ingebracht in een bv per 1 januari 2026. Het aandelenkapitaal (verkoopprijs) is euro 60.000. Hij wil dit aandelenkapitaal aan zichzelf terugbetalen.

ANTWOORD

In een notitie van het RB¹ staat dat in deze situatie de wachttijd drie jaar is. Daarbij is de eerste standaardvoorwaarde uit het Besluit geruisloze omzetting van belang.² Namelijk indien een belastingplichtige zijn aandelen in een vennootschap geheel of gedeeltelijk vervreemdt binnen drie jaar na inbreng in de vennootschap, wordt de inbreng geacht onderdeel uit te maken van een geheel van rechtshandelingen gericht op de overdracht van de onderneming, tenzij de belastingplichtige het tegendeel aannemelijk maakt. Een aantal rechtshandelingen wordt in de toelichting in het recente Besluit geruisloze omzetting van 24 oktober 2025 (zie onderdeel 5.1) ook aangemerkt als een vervreemding van aandelen. De terugbetaling van aandelen wordt hier niet onder begrepen.

Een punt van aandacht is waarschijnlijk wél de maximumcrediteringseis. Aan de geruisloze inbreng ligt de gedachte ten grondslag dat de inbreng van de onderneming geheel of vrijwel geheel tegen aandelen (eventueel met agio) plaatsvindt (zie de vijfde standaardvoorwaarde en onderdeel 9 van het besluit). Derhalve is er óók een grens gesteld aan de maximale creditering. Dit is geregeld in de vierde standaardvoorwaarde en in onderdeel 8.1.1 van het besluit.³ Daar staat de ratio achter de creditering, namelijk: *'De aan de geruisloze omzetting ten grondslag liggende gedachte brengt mee dat de inbreng van de onderneming geheel of vrijwel geheel tegen aandelen plaatsvindt. In verband hiermee is een beperking gesteld aan het bedrag waarvoor de belastingplichtige mag worden gecrediteerd.'*

Een probleem bij een snelle terugbetaling van wat bij de geruisloze aandelen ter zake van de inbreng van de onderneming op aandelen is gestort, zou kunnen zijn – én discussie kunnen oproepen – dat alsdan in feite het maximale crediteringsverbod wordt omzeild c.q. overschreden. Vandaar dat in de praktijk veiligheidshalve wordt uitgegaan

van drie jaar, waarbij dan wordt aangehaakt bij de driejaars-termijn ter zake van de vervreemding van aandelen zoals hierboven besproken.

Verder is óók een belangrijk aandachtspunt dat ingeval in de in te brengen onderneming onroerende zaken zitten die met toepassing van de vrijstelling overdrachtsbelasting ex. artikel 15, lid 1, onderdeel e, sub 2° WBR jo. artikel 5 UBBR zijn ingebracht, de terugbetaling van aandelenkapitaal binnen drie jaar als een verboden handeling wordt aangemerkt. Deze inbrengvrijstelling overdrachtsbelasting wordt bij een dergelijke kapitaal terugbetaling van aandelenkapitaal op grond van artikel 5, lid 3 UBBR teruggenomen zodat dan alsnog overdrachtsbelasting dient te worden betaald. In dit artikel 5, lid 3 UBBR staat letterlijk vermeld, dat voor de overdrachtsbelasting een gehele of gedeeltelijke terugbetaling van hetgeen op de aandelen is gestort, wordt gezien als een vervreemding.

Kortom, wilt u toch binnen drie jaar ná de oprichting van de bv aandelenkapitaal terugbetalen dan dient u te letten op het verbod van artikel 5, lid 3 UBBR. Verder dient u rekening te houden met de mogelijke discussie van overtreding van het crediteringsverbod. Ook wijzen we nog op de formele voorwaarden voor terugbetaling van aandelenkapitaal zoals genoemd in artikel 4.13, lid 1, onderdeel b, Wet IB 2001.

Wilt u hierover zekerheid hebben dan kunt u dit uiteraard voorleggen aan de belastingdienst. Het bovenstaande kunt u hierbij als aanknopingspunten gebruiken.

Noten

- 1 RB Notitie 19 januari 2024: Het storten en terugbetalen van agio in fiscaal perspectief.
- 2 Besluit Geruisloze Omzetting van 24 oktober 2025, Staatscourant 2025, 37092. Dit besluit staat ook in de Pocket Belastingwetten.
- 3 Idem, 8.1.1 Ratio beperkte creditering.

In deze rubriek behandelen we veelgestelde vragen op het discussieforum van het Fiscaal Kennisplatform. Als RB-lid kun je hier discussiëren met andere leden over je fiscale praktijk. Leden helpen leden. Je bereikt het discussieforum door in te loggen op je account op RB.nl. Daarnaast is er de helpdesk van Bureau Vaktechniek. Onze fiscalisten helpen je met name door collegiaal te overleggen, te 'klankborden' en eventueel door te verwijzen naar specialisten.

Mr. D.J. Roemeling RB
Bureau Vaktechniek

ALS BELASTINGADVISEUR JE VAK VERBREDEN?

Ontdek wat Financiële Planning en het keurmerk CFP® je kunnen brengen als toevoeging op je RB-registratie.

SCAN DE QR-CODE EN MAAK DIE STAP

Gecertificeerd
Financieel Planners

ELMA

De mediapartner
voor branche- en
beroepsverenigingen

IS UW KANTOOR OP ZOEK NAAR UITBREIDING?

Plaats uw vacature in Het Register!
Informeert naar de mogelijkheden.

0226 - 33 16 38
r.stavenuiter@elma.nl
www.elma.nl

Klaar voor jouw volgende stap?

Bekijk onze website voor
de mogelijkheden, of neem
vrijblijvend contact op met
één van onze consultants
voor advies.

Scan de QR-code en bekijk
alle beschikbare posities.

info@meijerknijnenberg.com
www.meijerknijnenberg.com
+31 20 308 62 71

Meijer & Knijnenberg

VAN FISCALE VRAAG NAAR CONCREET ADVIES

Met Jonas, de AI-assistent van AFAS, heb je de juridische en fiscale kennis van Lefebvre Sdu direct bij de hand. Stel je vraag aan Jonas in AFAS, krijg snel een onderbouwd antwoord en vertaal complexe wet- en regelgeving eenvoudig naar concrete acties voor je cliënt.

VOOR JE CLIËNTADVIES

- ✓ Betrouwbare juridische en fiscale kennis
- ✓ Ondersteuning bij complexe vraagstukken
- ✓ Sneller van vraag naar advies

VOOR JE DAGELJKSE PRAKTIJK

- ✓ Minder tijd kwijt aan zoeken
- ✓ Minder schakelen tussen systemen
- ✓ Kennis direct beschikbaar in AFAS

